KIAƆ LÃ SƐIA

Yấ pɔ́ kú láɛ bee guuɔ

Láɛ bee kí Salomɔɔ kpalablea yấ bɔɔlɛkɛ̀ ń gbɛ̃́ pɔ́ aa kpalablè aà gbɛaɔ. Gɔɔ pɔ́ Davidi zikȕ táotao, a fɔ̃ lɛ́ kpala yấɔ gɔ̃gɔ̃ lɔo, ɔ̃ aà nɛ́ gbɛ̃ɔn plaɔ wɛ̀ɛlɛ wà e wà aà gɛ̃ɛ ble (1.1-2.12), ɔ̃ aà nɛ́ Salomɔɔ zɔ̏lɛ báawa. Aà kíakɛ guu à gbãakpà Lua kpɛ́ dɔawa ń azỉa bɛo. Ãma aà yấ pɔ́ kɛ̀ vãi mɛ́ dɛ à a dṹniablea mỉdɛ ń luanaaikɛsaioɛ ń zɔblea tấaɔnɛo (2.13-11.43). Ɔ Lua tò kpalapi kɛ̏aa pla. Isaili bui pɔ́ aa ku gugbãntoo oiɔ gỉ misiilɛi kí Salomɔɔ nɛ́ɛ, ɔ̃ aa ńzỉa kía kpà (12.1-14.20). Bee tò Isailiɔ kpalapi kɛ̏aa lɛɛ pla e wɛ̏ ɔ̀aa pla taawa, Isailiɔ kpala ń Yudaɔ kpalao. Aa kálɛa kɔ̃ saɛɛ, ãma aaliɔ na gbã wàɔ na ziao (14.21-22.53).

Lápi lɛ́ dadawɛ̃ɛ à kȕ kíaɔ aaɔ dɛ náaideɔ ũ Luaɛɛ. An náai bee ỉ to bùsu kua àɔ na, ãma kúlɛa tấaɔnɛ ń luayãmasaio ỉ mipɛńnɔ kaalɛwaɛ. Lua ã́nabiɔ zỉ̀má dasi, aaỉɔ Lua yãdilɛnɛɔ dɔńgu. Ãnabi Elia mɛ́ ń mide ũ (17-19, 21).

Adonia azỉa dilɛa kỉa ũ

1 Kí Davidi zikȕ táotao. Baa tó wà zwãa kùaàla,
ỉ́ana ỉ gi àɔ aà dɛɛ. 2 Ɔ aà ỉwaɔ ɔ̀ɛ̀: Wá dii kí, to
wà wɛ̃́ndia wɛɛlɛnɛ, aàɔ zỉkɛnɛ, iɔ n gwa, iɔ wúlɛ
n saɛ, kɛ́ ỉ́ana su n dɛ lɔo yấi. 3 Ɔ wà gɛ̀ kpálɛkɛ̀
wɛ̃́ndia kɛfɛnai Isaili bùsuu píi, ɔ̃ wà bɔ̀ Sunɛũ nɔɛ
Abisagawa, wa sɛ̀ sùò kíɛ. 4 Wɛ̃́ndiapiá nɔanaɛ. Iɔ
kí gwa àɔ zỉkɛɛ̀, ãma kí i aà dɔ̃ nɔɛ ũo.

5 Agita nɛ́ Adonia* azi̋a di̋lɛ a ka, à mɛ̀ ámɛ á
kpalable tia. Ɔ à sɔ̃́goɔ sɛ̀ ń sɔ̃deɔ ń gɔ̃ɛ gbɛ̃ɔn blakwi
pɔ́ aaɔ bàalɛ aaɔ dɔaaɛɔ. 6 Zaa a ku, aà mae i aà
lele à mɛ bɔ́yãi ńlɛ kɛ màaio. Aàpi sɔ̃ gɔ̃ kɛfɛnaɛ.
Abisaloũ mɛ́ yɔ̃́ mi̋ a kpàwà. 7 Ɔ à lɛkpàai̋ ń Zeluia
nɛ́ Yoabuo ń sa'ona Abiataao, ɔ̃ aa zɛ̀aànɔ. 8 Kási
sa'ona Zadoki ń Yoiada nɛ́ Benaiao ń ãnabi Natão
ń Simɛio ń Davidi gbɛ̃naɔ ń aà dɔai nɛgɔ̃naɔ aai
zɛaànɔo. 9 Adonia sa'ò ń sãɔ ń zuɔ ń zunɛ mɛkpaaɔ
Gbɛ̀mlɛ̃ pɔ́ kú Logɛli nibɔna saɛwa. A a dãuna
kíanɛɔ si̋si píi ń Yuda pɔ́ dɛ kía i̋wa ũɔ píi. 10 I ãnabi
Natã sísio ge Benaia ge Davidi dɔai nɛgɔ̃naɔ ge azi̋a
dãuna Salomɔɔ.
11 Ɔ Natã gɛ̀ Salomɔɔ da Basɛba† là à mɛ̀: Ni ma
Agita nɛ́ Adonia kpalablè wá dii kí Davidi dɔ̃a saio
lé? 12 To mà lɛdama, lá ńyɔ̃ kɛ, ǹ nzi̋a misi ń n
nɛ́ Salomɔɔ pɔ́o. 13 Fɛlɛ gɛ́ kí Davidi ki̋i, ní oɛ̀, kɛ́
à lɛgbɛ̃̀nɛ yãa sɔ̃ à mɛ̀ n nɛ́ Salomɔɔ mɛ́ a kpalable
a gbɛu a gɛ̃ɛ ũ sɔ̃ bɛ? Akɛa Adonia mɛ́ kpalablèi?
14 Gɔɔ pɔ́ ńlɛ yã́pi oɛ̀ ɔ̃ má mɔ́ sɔ̃, mí yã́'idia. 15 Ɔ
Basɛba gɛ̀ kí lè aà kpɛa, asa kí zikűɛ. Sunɛũ nɔɛ
Abisaga kuaànɔ we. 16 Basɛba kùlɛ mipɛ̀lɛɛ̀, ɔ̃ kí
aà là à mɛ̀: Bɔ́ ń yeii? 17 A wèwà à mɛ̀: Baa, ḿmɛ
n lɛgbɛ̃̀ mapi n zɔ̀blenaɛ ń Dii n Lua tɔ́o n mɛ̀ ma
nɛ́ Salomɔɔ mɛ́ a kpalable, iɔ dɛ kía ũ n gɛ̃ɛ ũo lò?
18 Gwa ma dii kí, Adonia mɛ́ kpalablè tia, mɛ́ ń a yã́
dɔ̃o. 19 A sa'ò ń zuɔ ń zunɛ mɛkpaaɔ ń sãɔ dasidasi,
à n nɛ́ɔ si̋si píi ń sa'ona Abiataao ń zi̋gɔ̃ɔ dɔaana
Yoabuo, ɔ̃ i n zɔ̀blena Salomɔɔ sísio. 20 Ma dii kí,
ḿmɛ Isailiɔ sɔ̃́anzi ḿpii, wà e ma gbɛ̃́ pɔ́ a gɔ̃ kía ũ

* 1:5 2Sam 3.4 † 1:11 2Sam 12.24

n gbɛu. 21 Ma dii kí, tó n ta n deziɔ guu, mapi ń ma
nɛ́ Salomɔɔo, waɔ wá gwa tàaedeɔ ũɛ.
22 Kɛ́ àlɛ yã'o ń kío màa, ɔ̃ ãnabi Natã kà. 23 Wa
ò kíɛ wà mɛ̀, ãnabi Natã kɛ́. Ɔ Natãpi mɔ̀ kùlɛ kíɛ, à
wùlɛ a gbɛɛu 24 à mɛ̀: Ma dii kí, ḿmɛ n mɛ̀ Adonia
kpalable, iɔ dɛ kía ũ n gɛ̃ɛ ũa? 25 Asa à gɛ̀ sa'ò gbã ń
zuɔ ń zunɛ mɛkpaaɔ ń sãɔ dasidasi. A n nɛ́ɔ sìsi píi ń
n zìgɔ̃ɔ dɔaanao ń sa'ona Abiataao. Aalɛ pɔble, aalɛ
imiaànɔ tia, aalɛ mɛ: Lua kí Adonia dɔ̃ ń aafiao!
26 Ama i mapi n zɔ̀blena sísio ge sa'ona Zadoki ge
Yoiada nɛ́ Benaia ge n zɔ̀blena Salomɔɔ. 27 Ma dii
kí, asi ḿmɛ n yã́pi kɛ̀, ɔ̃ n gi gbɛ̃́ pɔ́ a zɔ̃lɛ kpalau n
gɛ̃ɛ ũ oi wápiɔ n zɔ̀blenaɔnɛa?

Salomɔɔ kpaa kpalau

28 Ɔ kí Davidi mɛ̀: A Basɛba sísimɛɛ. Kɛ́ Basɛba mɔ̀
gɛ̃̀, à mɔ̀ zɛ̀ kí aɛ. 29 Ɔ kí lɛgbɛ̃̀ɛ̀ à mɛ̀: Dii ku! A ma bɔ
taasi píi guu. 30 Lɛ́ pɔ́ má gbɛ̃̀nɛ ń Dii Isailiɔ Lua tɔ́o,
ma mɛ̀ n nɛ́ Salomɔɔ mɛ́ a kpalable ma gbɛu, iɔ dɛ
kía ũ ma gɛ̃ɛ ũ, má kɛ gbã kã́ukãu. 31 Ɔ Basɛba kùlɛ
mipɛ̀lɛ tɔɔlɛ kíɛ à mɛ̀: Ma dii kí Davidi, Lua n dɔ̃ ń
aafiao gɔɔpii!
32 Ɔ kí Davidi mɛ̀: A sa'ona Zadoki sísimɛɛ ń
ãnabi Natão ń Yoiada nɛ́ Benaiao. Kɛ́ aa kà kí kĩ́i,
33 a ònɛ́: A ma ìwaɔ naaa à gɛ́ ma nɛ́ Salomɔɔ dii ma
sɔ̃baona kpɛ, í gɛaànɔ Giɔ̃. 34 Wekĩ̀i sa'ona Zadoki ń
ãnabi Natão aa nísikauwà, aai aà dilɛ Isailiɔ kía ũ,
í kuupɛ à wiilɛ à mɛ: Lua kí Salomɔɔ dɔ̃ ń aafiao!
35 Bee kpɛ í suaànɔ, i zɔ̃lɛ kpalau, iɔ dɛ kía ũ ma
gbɛu. Aàpi má dìlɛ Isailiɔ ń Yudaɔ dɔaana ũ. 36 Ɔ
Yoiada nɛ́ Benaia ò kíɛ: A kɛ màa! Dii n Lua n
lɛ́si, ma dii kí! 37 Lá Dii kunnɔ ma dii kí, aàɔ kú ń
Salomɔɔo màa sɔ̃, i aà kíakɛ kã́ĩ dɛ n pɔ́a.

38 Ɔ sa'ona Zadoki ń ãnabi Natão ń Yoiada nɛ́
Benaiao ń dɔaiɔ gɛ̀ Salomɔɔ dì kí Davidi sɔ̃baona
kpɛ, aa gɛ̀aànɔ Giɔ̃. 39 Ɔ sa'ona Zadoki nísi tùu sɛ̀ Dii
zwȁakpɛu, à nísipi kà Salomɔɔwa. Kɛ́ wà kuupɛ̀, ɔ̃
gbɛ̃́pii wiilɛ̀ aa mɛ̀: Lua kí Salomɔɔ dɔ̃ ń aafiao! 40 Ɔ
gbɛ̃́pii bɔ̀ tɛaàzi, aalɛ su, aalɛ kulɛpɛ, aalɛ pɔnakɛ
maamaa, ɔ̃ tɔɔlɛ lùa kɔ̃fĩ pɔ́ aalɛ kɛpi yấi.

41 Kɛ́ Adonia ń gbɛ̃́ pɔ́ à ń sisiɔ pɔblè aa làa, aalɛ
fɛlɛ, aa kɔ̃fĩpi mà. Kɛ́ Yoabu kuu'ɔpi mà, ɔ̃ à mɛ̀:
Bɔ́ zɔa mɛ́ dɔ wɛ̃́lɛ guu màai? 42 I yấpi o a làao, ɔ̃
sa'ona Abiataa nɛ́ Yonatãa kàò gɔ̃̀ɔ. Ɔ Adonia mɛ̀:
Mɔ ǹ gɛ̃. Bɛɛɛden n ũ, baona n mɔò. 43 Ɔ Yonatãa
ò Adoniaɛ: Aawo! Wá dii kí Davidi mɛ́ Salomɔɔ
kpà kpalau. 44 Â sa'ona Zadoki ń ãnabi Natão ń
Yoiada nɛ́ Benaiao ń a dɔaiɔ gbàɛ aa gɛaànɔ, ɔ̃ aa
gɛ̀ aà dì kí sɔ̃baona kpɛ. 45 Ɔ sa'ona Zadoki ń ãnabi
Natão nísikàwà, aa aà kpà kía ũ Giɔ̃. Bɔa we aa sù ń
pɔnakɛao, ɔ̃ wɛ̃́lɛ lòo. Kɔ̃fĩ pɔ́ á màn we. 46 Salomɔɔ
zɔ̃lɛa kpalau kɔ̀. 47 Ɔ wá dii kí Davidi ìwaɔ mɔ̀
fɔkpàwà sɔ̃, aa mɛ̀ Lua Salomɔɔ tɔbɔ dɛ aà pɔ́a! Lua
aà kíakɛ gba gbãa dɛ aà pɔ́a! Ɔ Davidi misĩilɛ Diiɛ a
liiwa, 48 à mɛ̀: Wà gbãakpa Dii Isailiɔ Luazi! Asa a
tò ma wɛsĩ ma gɛ̃ɛ kpaa ma kpalaulɛ gbã.

49 Kɛ́ vĩa gbɛ̃́ pɔ́ Adonia ń sisiɔ kũ̀, ɔ̃ aa tilɛ̀, baade
a taa kɛ̀. 50 Kɛ́ Adonia lɛ́ vĩakɛ Salomɔɔɛ, à fɛ̀lɛ
gɛ̀ nà Dii gbagbakĩizi, à a kɔ́ba kũ̀. 51 Ɔ wa ò
Salomɔɔɛ wà mɛ̀: Gwa, Adonia lɛ́ vĩakɛnɛɛ, à gɛ̀
nà Dii gbagbakĩizi a a kɔ́ba kũa, àlɛ mɛ ǹ lɛgbɛ̃ n
zɔ̀blenaɛ gbã, kɛ́ ńyɔ̃ a dɛo. 52 Ɔ Salomɔɔ mɛ̀: Tó a
azĩa kũa dɔ̃ gbɛ̃́ bɛɛɛde ũ, baa aà mikãe a lɛ́lɛ zĩ́lɛo.
Tó wà sù vãie èwà sɔ̃, à gàɛ. 53 Ɔ kí Salomɔɔ gbɛ̃́ɔ

zȉ aa Adonia gò Dii gbagbakȉiwa. Kɛ́ Adoniapi mɔ̀
kȕlɛɛ̀, ɔ̃ Salomɔɔ ɓɛ̀: Ta n bɛ.

2

Davidi lɛdilɛa Salomɔɔɛ

1 Kɛ́ Davidi gagɔɔ kãikȕ, à lɛdȉlɛ a nɛ́ Salomɔɔɛ à
mɛ̀: 2 Málɛ gɛ́ gɛ́kȉi. Sɔ̃dilɛ, níɔ dɛ gbɛ̃́ kàsaa ũ! 3 Nȉliɔ
Dii ń Lua yãdilɛnɛɔ kũa, níɔ táa'o lá a yeiwa, níɔ aà
ɔtondɔkȉi gwa, níɔ aà yãdilɛaɔ kũa ń aà ikoyãɔ ń aà
yã'onɛɔ, lá a ku Mɔizi ikoyã láuwa, yã́ pɔ́ ńlɛ kɛ píi
iɔ bɔ maa, n tá píi iɔ na. 4 Màa Dii a yã́ pɔ́ a òmɛɛ
papa à mɛ̀, tó ma nɛ́ɔ ńzȉa kũa dɔ̃, mɛ́ aalɛ táa'o lá
á yeiwa sȉana, mɛ́ an sɔ̃ kuwa, ma buiɔ aaɔ kpaa
Isailiɔ kpalau gɔɔpiiɛ.

5 N yã́ pɔ́ Zeluia nɛ́ Yoabu kɛ̀mɛɛ dɔ̃, lá à Isaili
zȉgɔ̃ɔ dɔaana gbɛ̃ɔn plaɔ dɛ̀dɛ, Nɛɛ nɛ́ Abinɛɛ* ń Yɛtɛɛ
nɛ́ Amasao.† A gbɛ̃́piɔ dɛ̀dɛ, an au fȁ aà asana ń
aà kyaleɔwa. I kɛ sɔ̃ zȉ guu no. 6 Yã́ kɛɛ̀ n ɔ̃nɔ lɛ́u.
Nsu to aà mikã dadau, i gbasa ta bɛdau niɛ guuo.
7 Gbɛ̃kɛkɛ Galada gbɛ̃́ Baazilai nɛgɔ̃ɛɔnɛ. N ń dilɛ gbɛ̃́
pɔ́ áɔ pɔble sãnuɔ guu, asa aamɛ aa zɛ̀manɔ gɔɔ pɔ́
málɛ bàalɛ n vȉi Abisaloũɛ.‡ 8 Bɛ̃yãmɛɛ bui Gela nɛ́
Simɛi, Bauliũ gbɛ̃́ kunnɔ lɔ. A ma ka pãsȉpãsȉ gɔɔ
pɔ́ málɛ gɛ́ Maanaiũ.§ Kɛ́ à mɔ̀ dàmalɛ Yuudɛ̃i, ma
lɛgbɛ̃̀ɛ̀ ma mɛ̀ ń Diio má aà dɛo.* 9 N beeo ńsu ǹ aà
to we swã́gagasaio. N ɔ̃nɔ, lá ńyɔ̃ kɛ ǹ tɔsiwà aà ta
bɛdau, ń dɔ̃.

---

* **2:5** 2Sam 3.27 † **2:5** 2Sam 20.10 ‡ **2:7** 2Sam 17.27-29
§ **2:8** 2Sam 16.5-13 * **2:8** 2Sam 19.16-23

10 Ɔ Davidi gà. Yelusalɛũ fā́ani pɔ́ wà aà vĩ̀u ɔ̃ wĩ̀
mɛ Davidi wɛ̃́lɛ.† 11 A dɛ Isailiɔ kía ũ wɛ̃̀ blaɛ, Hɛblɔ̃
wɛ̃̀ sopla,‡ Yelusalɛũ wɛ̃̀ baakwi ń àaɔ̃o. 12 Salomɔɔ
mɛ́ gɔ̃̀ kía ũ a mae gbɛu, a ku kpalau gíũgiũ.

Adonia gaa

13 Agita nɛ́ Adonia gɛ̀ Salomɔɔ da Basɛba lè, ɔ̃
Basɛba aà là à mɛ̀: Aafia n mɔa? A wèwà à mɛ̀:
Aafiaɛ! 14 Adonia ɛ̀a mɛ̀: Má yã̀vĩ mà onɛ. Basɛba
mɛ̀: O! 15 Ɔ Adonia mɛ̀: Ǹ dɔ̃ kɛ́ kpala dɛ ma pɔ́
ũ yãaɛ. Isailiɔ wɛ́ dɔmazi ḿpii mà gɔ̃ kía ũ, ɔ̃ yā́
lĩ̀lɛ, ma dãuna mɛ́ kpalablè, asa Dii mɛ́ aà kpàu.
16 Tiasa yā́ mɛ̀ndo málɛ gbɛama, ńsu gí kɛimɛɛo.
Basɛba mɛ̀: O! 17 Ɔ à mɛ̀: Gbɛamɛɛ kí Salomɔɔwa
aà Sunɛũ nɔɛ Abisaga§ kpaa nɔ ũ, asa a ginɛo.
18 Basɛba ɔ̀ɛ̀: Tɔ̀ɔ, má oɛ̀nɛ.

19 Kɛ́ Basɛba gɛ̀ kí Salomɔɔ lei Adonia yā́pi musu,
ɔ̃ kípi fɛ̀lɛ gɛ̀ dàaàlɛ à kùlɛɛ̀, ɔ̃ à ɛ̀a mɔ̀ zɔ̃̀lɛ a gĩ́naa. Ɔ
wà mɔ̀ Basɛbaɛ ń kĩ̀lao, ɔ̃ à zɔ̃̀lɛ kí ɔplaai. 20 Basɛbapi
mɛ̀: Yā́ yɔɔnae má vĩ̀ mà gbɛama, ńsu gí kɛimɛɛo. Ɔ
kí mɛ̀: Gbɛa Naa, má gio. 21 Ɔ Basɛba mɛ̀: To wà
Sunɛũ nɔɛ Abisaga kpa n vĩ̀i Adoniawa nɔ ũ. 22 Ɔ kí
Salomɔɔ a da là à mɛ̀: Bɔ́yãi ńlɛ Sunɛũ nɔɛ Abisaga
gbɛa Adoniaɛi? Kpala ńlɛ gbɛaɛ̀ we mɛ̀, asa ma
vĩ̀iɛ. Ǹlɛ kpala gbɛaɛ̀ ń sa'ona Abiataao ń Zeluia nɛ́
Yoabuoɛ. 23 Ɔ kí Salomɔɔpi lɛgbɛ̃̀ à mɛ̀: Má sĩ̀ ń Diio,
tó Adonia i ga yā́ pɔ́ a gbɛ̀api yā́io, Lua yãpãsĩ̀kɛmɛɛ
bɛ̃̀ɛbɛ̃ɛ. 24 Lá Dii ma kpa kpalau, à ma dilɛ ma mae
Davidi gɛ̃ɛ ũ, à ma bui zɛ̀dɔ lá à a lɛgbɛ̃̀wa, má sĩ̀ ń

† 2:10 Zĩ̀n 2.29 ‡ 2:11 2Sam 5.4-5 § 2:17 1Kia 1.3-4

Diipio Adonia gà gbɑ̃ɛ. 25 Ɔ kí Salomɔɔpi Yoiada nɛ́
Benaia zɩ̀, à gɛ̀ ɔtɔ̃̀ Adoniawa, ɔ̃ à gà.

Salomɔɔ Abiataa yaa ń Yoabu gaao

26 Kí ò sa'ona Abiataaɛ: Ɛa ta n bualoũ Anato. A
kʋ̀ ǹ gaɛ, ɑ̃ma má n dɛ gbɑ̃o, asa ḿmɛ n Dii Lua
kpagolo sɛ̀ n dɔaa ma mae Davidiɛ,* mɛ́ n zɛaànɔ
aà wɛtɑ̃a píi guu.† 27 Màa Salomɔɔ Abiataa ya bɔ̀
Dii gbagbazı̏u, kɛ́ yɑ̃́ pɔ́ Dii ò Ɛli bɛdeɔ musu‡ Silo e
pa yɑ̃́i.

28 Kɛ́ Yoabu a feena mà, ɔ̃ à bàalɛ̀ gɛ̀ Dii zwɑ̀akpɛ
ua, à nà Dii gbagbakı̏izi à a kɔ́ba kʋ̀. Yoabupi zɛ̀ ń
Adoniao yɑ̃aɛ, ɑ̃ma i zɛ ń Abisaloũoo. 29 Kɛ́ wa ò
kí Salomɔɔɛ, Yoabu bàalɛ̀ gɛ̀ Dii zwɑ̀akpɛ ua, a ku
sa'okı̏ipi saɛ, ɔ̃ Salomɔɔ ò Yoiada nɛ́ Benaiaɛ aà gɛ
ɔtɔ̃wà we. 30 Kɛ́ Benaia gɛ̀ Dii zwɑ̀akpɛ ua, a òɛ̀: Kí
mɛ̀, mɔ ǹ bɔ! Ɔ Yoabu mɛ̀: Aawo! Lakı̏i má gau.
Ɔ Benaia gbɛ̃́ɔ zɩ̀ kíwa à mɛ̀: Lá Yoabu yɑ̃́zɑ̃sı̏an
kɛ. 31 Ɔ kí òɛ̀: Kɛ̀ɛ lá a òwa. N aà dɛ, ní aà vı̏, kɛ́
aà gbɛ̃dɛa pɑ̃ yɑ̃́ su wi mapi ń ma de bɛdeɔ musuo
yɑ̃́i. 32 Dii a to aà gbɛ̃dɛa yɑ̃́ wí aà musuɛ, asa à ɔtɔ̃̀
yɑ̃esaide gbɛ̃ɔn pla pɔ́ an maa dɛalaɔwaɛ. A Nɛɛ nɛ́
Abinɛɛ, Isaili zı̏gɔ̃ɔ dɔaana ń Yɛtɛɛ nɛ́ Amasa, Yuda
zı̏gɔ̃ɔ dɔaanao dɛ̀ ma mae lɛ́ saiɛ. 33 An dɛa yɑ̃́ aɔ
wi Yoabu ń a buiɔ musu gɔɔpiiɛ, kási Dii aɔ Davidi
ń a buiɔ ń a uao ń a kpalao gba aafia gɔɔpiiɛ. 34 Ɔ
Yoiada nɛ́ Benaia gɛ̀ ɔtɔ̃̀ Yoabuwa, ɔ̃ wà aà vı̏ a bɛ
gbáau. 35 Ɔ kí Yoiada nɛ́ Benaia dı̏lɛ zı̏gɔ̃ɔ dɔaana ũ
aà gbɛu, sa'ona Zadoki sɔ̃ Abiataa gbɛu.

* **2:26** 2Sam 15.24 † **2:26** 1Sam 22.20-23 ‡ **2:27** 1Sam 2.27-36

Simɛi gaa

36 Kí gbɛ̃́ɔ zɪ̀ aa Simɛi sɪ̃si, ɔ̃ a òɛ̀: Bɛkpa Yelusalɛũ
la, níɔ ku a guu. Ǹsu bɔ wɛ̃́lɛu la ǹ gɛ́ gueio. 37 Nyɔ̃
dɔ̃ sɑ̃́asɑ̃ kɛ́ gɔɔ pɔ́ n bua Sedɔ̃wa, n gan we. Kási n
nzɪ̃a dɛ̀ɛ. 38 Ɔ Simɛi ò kíɛ: Yɑ̃maaɛ, ma dii kí. Mapi n
zɔ̀blena má kɛ lá ń òwaɛ. Ɔ à gɔ̃̀ Yelusalɛũ màa gɪ̃a
gɔɔpla.
39 Wɛ̃̀ àaɔ̃ gbɛa Simɛi zɔ̀ gbɛ̃ɔn plaɔ bàalɛ̀ aa tà
Maaka nɛ́ Akisi, Gata kía kɪ̃́i, ɔ̃ wa ò Simɛiɛ: N zɔɔ ku
Gata. 40 Ɔ Simɛi fɛ̀lɛ káoyè a zàa'ɪ̃naɛ, à gɛ̀ Akisi kɪ̃́i
Gata a zɔpiɔ wɛɛlɛi. Kɛ́ à ń é, ɔ̃ à ń sɛ́lɛ Gata à sùńnɔ.
41 Ɔ wa ò Salomɔɔɛ, Simɛi bɔ̀ Yelusalɛũ, à gɛ̀ Gata à
ɛ̀a sù. 42 Ɔ kí gbɛ̃́ɔ zɪ̀ aa Simɛi sɪ̃siɛ, ɔ̃ a òɛ̀: Má tò ń
lɛgbɛ̃̀ n mɛ̀ ń sɪ̃ ń Diio, ɔ̃ ma lɛzàma ma mɛ̀, zɪ̃́ pɔ́ n bɔ
la n gɛ guei, ǹyɔ̃ dɔ̃ kɛ́ n gan we. Ɔ ń òmɛɛ, yɑ̃maaɛ,
ń mà. 43 Bɔ́yɑ̃i n bɔ lɛ́ pɔ́ ń gbɛ̃̀ n mɛ̀ ń sɪ̃ ń Diio n yɑ̃́
pɔ́ má dɪ̃lɛnɛo kpɛi? 44 Ɔ kí ɛ̀a òɛ̀ lɔ: Vɑ̃i pɔ́ ń kɛ̀ ma
mae Davidiɛ dɔngu píi. Dii mɛ́ a to vɑ̃ipi wi n musu
sa, 45 kási a báaadamaguɛ, i Davidi kpala zɪ̃́napɛlɛ
gíũgiũ, aɔ láaa vɪ̃o. 46 Kí yɑ̃'ò Yoiada nɛ́ Benaiaɛ, ɔ̃ à
gɛ̀ ɔtɔ̃̀ Simɛiwa. Màa Salomɔɔ kpala zɪ̃́napɛ̀lɛ.

3

Salomɔɔ ɔ̃nɔ gbɛaa
(2Lad 1.1-13)

1 Salomɔɔ lɛdoũkɛ̀ ń Egipiɔ kí Falaɔ̃ɔo, à aà nɛnɔɛ
sɛ̀ nɔ ũ, à sùò Davidi wɛ̃́lɛu e àɔ gɛ́ a kpɛ́ ń Dii kpɛ́o
ń Yelusalɛũ bɪ̃́io midɛi. 2 Gɔɔ bee wi kpɛdɔ Diiɛ
gɪ̃ao, ɔ̃ wɪ̃ɔ sa'o gulɛsɪ̃ pɔ́ wa bòɔwa. 3 Salomɔɔ ye
Diizi, a a mae Davidi yɑ̃dilɛnɛɔ kũa, kási sɔ̃ ɪ̃ sa'o
gulɛsɪ̃piɔwaɛ, ɔ̃ ɪ̃ɔ tulaletikatɛa we.

[4] Ɔ à gɛ̀ Gabaɔ̃ɔ sa'oi, asa gulɛsỉ bee mɛ́ dɛńla.
Ả sa pɔ́ wỉ a pɔ́ kátɛu à tɛ́kũ ò we ń sa'obɔɔ mɛ̀n
ɔ̀aa sɔo. [5] Ɔ Dii bɔ̀ mɔ̀wà nana guu we gwãasỉna à
mɛ̀: Pɔ́ pɔ́ ń yei gbɛaa. [6] Ɔ Salomɔɔ mɛ̀: N gbɛ̃kɛkɛ̀
n zɔ̀blena ma mae Davidiɛ maamaaɛ, kɛ́ a dɛnɛ
gbɛ̃maa náaide nɔ̀sɛpuade ũ yã́i. N gbɛ̃kɛ zɔ̃ɔ kɛ̀ɛ̀,
ń tò mapi aà nɛ́ lɛ́ kible aà gɛ̃ɛ ũ e ń a gbão. [7] Tia
kɛ́wa Dii ma Lua, n mapi n zɔ̀blena kpà kía ũ ma
mae Davidi gbɛu. Ɛwaasonan ma ũ, má dɔaanakɛ
dɔ̃o. [8] Mapi n zɔ̀blena, má kú ń n gbɛ̃́ pɔ́ ń sɛ̀ɔ,
gbɛ̃́ dasi pɔ́ wa fɔ̃ ń nao wà ń lɛ́ dɔ̃oɔ. [9] To mapi
n zɔ̀blena mào laai vỉ, to màli yã́gɔ̃gɔ̃ n gbɛ̃́ɔnɛ mà
maa dɔ̃kɔ̃ɛ ń vãio. Tó màa no, kpelewa má kɛ mà
yã́gɔ̃gɔ̃ n gbɛ̃́ dasipiɔnɛi? [10] Yã́ pɔ́ Salomɔɔ gbɛ̀api
kà Diigu, [11] ɔ̃ a ò̀ɛ̀: Lá yã́ pɔ́ ń gbɛ̀aan we, ni wɛ̃ni
gbầa gbɛao ge àizɛɛ ge n ibɛɛɔ gaa, sema yã́gɔ̃gɔ̃a
a zɛ́wa dɔ̃a ɔ̃ ń gbɛ̀a, [12] má kɛ lá ń gbɛ̀awa, má n
gba ɔ̃nɔ ń laaio. Gbɛ̃́ pɔ́ kú n ãae ge gbɛ̃́ pɔ́ aɔ ku n
gbɛae ɔ̃nɔ a kanwao. [13] Má pɔ́ pɔ́ ni gbɛao kpama lɔ,
má n gba àizɛɛ ń gawio píi, kíae a kanwao e ǹ gɛ ǹ
gaò. [14] Tó ńlɛ táa'o lá má yeiwa, mɛ́ ń ma yã'onɛɔ
ń ma yãdilɛaɔ kũa, lá n mae Davidi kũa yãawa,
má n wɛ̃ni dɔnɛ ń mɔgalao. [15] Ɔ Salomɔɔ vù, asa
nana àlɛ o. Ɔ à tà Yelusalɛũ à gɛ̀ zɛ̀ Dii bàa kua ń
Isailiɔ kpagolo aɛ, à sa pɔ́ wỉ a pɔ́ kátɛu à tɛ́kũ ń
sáaukpasao ò we, ɔ̃ à blɛsakɛ̀ a ỉwaɔnɛ.

Salomɔɔ yã́gɔ̃gɔ̃a kɑ́aluaɔnɛ

[16] Zỉewa káalua gbɛ̃ɔn plaɔ mɔ̀ Salomɔɔ kỉ́i, aa
sỉ̀ aà aɛ. [17] An gbɛ̃do mɛ̀: Gáafaakɛmɛɛ Baa.
Mapi ń nɔɛɛ beeo wá kú kpɛ́ doũɛ. Ɔ ma nɛ'ỉ,

wámɛwawa pla kpɛ́piu. 18 A gɔɔ àaɔ̃de zɩ̃́ ɔ̃ nɔɛpi nɛ'ɩ̃
sɔ̃. Wámɛwawa pla kpɛ́pi guu, gbɛ̃e kúwanɔ weo.
19 Kɛ́ nɔɛpi wʊ̀lɛ a nɛgɔ̃ɛpiwa gwãasɩ̃na, à gà. 20 Ɔ
à fɛ̀lɛ gwãasɩ̃n wɛɛdo, à ma nɛgɔ̃ɛ sɛ̀ ma saɛ gɔɔ pɔ́
mapi n zɔ̀blena málɛ i'o, a wʊ̀lɛ a kʊ̀ɛ, ɔ̃ à nɛ́ pɔ́ gàpi
sɛ̀, a wʊ̀lɛmɛɛ ma kʊ̀ɛ. 21 Kɛ́ ma vu kɔɔ mà yɔ̃́ kpá
ma nɛ́wa, ɔ̃ má è gɛ̀. Kɛ́ má gwàgwa, mi e ma nɛ'ia
ũo. 22 Ɔ nɔɛpi gbɛ̃do mɛ̀: Ɛgɛɛ! Ma nɛ́ mɛ́ bɛ̃́ɛ, n nɛ́
mɛ́ gà. Ɔ nɔɛ sɛ̃́ia mɛ̀: Ɛgɛɛ! N nɛ́ mɛ́ gà, ma nɛ́ mɛ́
bɛ̃́ɛ. Ɔ aalɛ lɛkpaakɛ kí aɛ.

23 Ɔ kí mɛ̀: Gbɛ̃́ɛ bee mɛ̀ a nɛ́ mɛ́ bɛ̃́ɛ, n nɛ́ mɛ́ gà,
mɛ́ gbɛ̃́ kee mɛ̀, ɛgɛɛ, n nɛ́ mɛ́ gà, a nɛ́ mɛ́ bɛ̃́ɛ. 24 Ɔ à
ɛ̀a mɛ̀: A mɔmɛɛ ń fɛ̃ndao. Ɔ wà mɔ̀oɛ̀. 25 Kí mɛ̀: A nɛ́
pɔ́ bɛ̃́ɛ zɔ̃ɛ pla, í a kpɛdo kpa gbɛ̃dowa, í a kpɛdo kpa
gbɛ̃dowa. 26 Ɔ nɔɛ pɔ́ a nɛ́ mɛ́ bɛ̃́ɛ, nɛ́pi kɛ̀ɛ̀ wɛ̃naũ,
a ò kíɛ: Baa, nɛ́ pɔ́ bɛ̃́ɛpi kpawà, ńsu ǹ aà dɛo. Ɔ
aà gbɛ̃do mɛ̀: Aɔ dɛ ma pɔ́ ũo, aɔ dɛ n pɔ́ ũ sɔ̃o, wà
aà zɔ̃ɛ pla. 27 Ɔ kí yãgɔ̃̀gɔ̃ à mɛ̀: Wà nɛ́ pɔ́ bɛ̃́ɛpi kpa
nɔɛ sɛ̃́iawa. Ásu à aà dɛo, aà dan we. 28 Kɛ́ Isailiɔ
yã́kpalɛ pɔ́ kí kɛ̀pi mà, aa aà yãdà gbia, asa aa è Lua
aà gbà ɔ̃nɔ aà yã́gɔ̃gɔ̃nɛ́ a zɛ́wa.

4

Salomɔɔ ɩ̃waɔ

1 Kí Salomɔɔ mɛ́ Isaili bui píi kía ũ. 2 Aà bʊ̀su
dɔaanaɔ tɔ́n kɛ: Zadoki nɛ́ Azalia mɛ́ sa'ona ũ. 3 Sisa
nɛ́ɔ Ɛliolɛfu ń Ahiao mɛ́ aà lakɛ̃naɔ ũ. Ailudi nɛ́
Yosafa mɛ́ aà kpàwakɛna ũ. 4 Yoiada nɛ́ Benaia mɛ́
aà zɩ̃gɔ̃ɔ dɔaana ũ. Zadoki ń Abiataao mɛ́ sa'onaɔ
ũ. 5 Natã nɛ́ Azalia mɛ́ aà bʊ̀su dɔaanaɔ gbɛ̃zɔ̃ɔ ũ.
Sa'ona Zabudu, Natã nɛ́ mɛ́ aà kwàasi ũ. 6 Ahisaa

mɛ́ aà bɛ ziia ũ. Abeda nɛ́ Adonilaũ mɛ́ zɔzi̍ gbɛ̃zɔ̃ɔ
ũ.
7 Kí Salomɔɔ Isaili bùsu gbɛ̃zɔ̃ɔɔ di̍lɛdilɛ gbɛ̃ɔn
kuɛpla. Wɛ̃ ń wɛ̃o an baade ì kípi ń a uadeɔ gwa
ń blɛo mɔ dodo. 8 An tɔ́n kɛ: Hulu nɛ́ mɛ́ Ɛflaiũ buiɔ
bùsu si̍si̍de vi̍. 9 Dɛkɛɛ nɛ́ mɛ́ Makaza ń Saalebiũo
ń Bɛsɛmɛsio ń Elonio ń Bɛkanao vi̍. 10 Hɛsɛ nɛ́
mɛ́ Alubo vi̍. Soko ń Efɛɛ bùsu bṹuoá aà pɔ́ɛ lɔ.
11 Abinadabu nɛ́ mɛ́ Doo gusi̍si̍de vi̍. Salomɔɔ nɛnɔɛ
Tafa mɛ́ aà nɔ ũ. 12 Ailudi nɛ́ Baana mɛ́ Taanaki ń
Mɛgidoo ń Bɛtɛsã bùsu pɔ́ kú Zalɛtã saɛ ń Yezɛlɛɛ
zi̍́lɛo vi̍ píi sɛa za Bɛtɛsã e Abɛli Mɛɔla e Yɔkemaũ
kpɛle. 13 Gɛbɛɛ nɛ́ mɛ́ Lamɔtu Galada vi̍. Manase nɛ́
Yaii mɛ́ zɔ̃ɛwia pɔ́ kú Galada bùsuuɔ vi̍ ń Aagobu
bùsu pɔ́ kú Basanao ń a mɛɛwia bi̍́ideɔ mɛ̀n bàaɔ̃.
Wà ń bɔlɛ gbã́aɔ kɛ̀ ń mɔgotɛ̃oɛ. 14 Ido nɛ́ Ainadabu
mɛ́ Maanaiũ vi̍. 15 Aimaaza mɛ́ Nɛfatali bùsu vi̍.
Ɔmɛ Salomɔɔ nɛnɔɛ Basɛma sɛ̀ nɔ ũ. 16 Usai nɛ́
Baana mɛ́ Asɛɛ buiɔ bùsu vi̍ ń Alotio. 17 Palua nɛ́
Yosafa mɛ́ Isakaa buiɔ bùsu vi̍. 18 Ɛla nɛ́ Simɛi mɛ́
Bɛ̃yãmɛɛ buiɔ bùsu vi̍. 19 Uli nɛ́ Gɛbɛɛ mɛ́ Galada
bùsu vi̍. Amɔleɔ kí Siɔ̃ ń Basana kí Oguo mɛ́ kú we
yãa. Gɛbɛɛpi mɛ́ bùsupi dɔaana ũ ado. 20 Yudaɔ ń
Isailiɔ dasi lán ísialɛ ũfãawaɛ. Aai̍ɔ pɔble, aai̍ɔ imi,
aai̍ɔ pɔnakɛ.

5

Salomɔɔ namablea ń aà ɔ̃nɔo

1 Sɛa za Uflatai e Filitɛ̃ bùsuu ń Egipi bùsu lɛ́o,*
Salomɔɔ mɛ́ bùsupiɔ kía ũ píiɛ. Bùsupiɔ gbɛ̃́ɔ i̍ɔ
falubɔɛ̀ e aà wɛ̃ni lɛ́uɛ. 2 Salomɔɔ ua gɔɔ do blɛn kɛ:
Pɛ̃ɛti koko ɔ̀aa do ń basɔoo, pɔ́wɛnti koko ɔ̀aa àaɔ̃.

---

* **5:1** Daa 15.18

3 Zu pɔ́ wa gwà bɛ à mɛ̀kpa mɛ̀n kwi, kpàsa zu bao,
sã basɔo ń banaɔ ń tueɔ ń buaɔ ń ko maaɔ lɔ. 4 Asa
ɔ̃mɛ bùsu pɔ́ kú Uflata bɛ'aɛɔ píi kía ũ za Tifasa e
Gaza, mɛ́ yãkele ku gueio. 5 Salomɔɔ gɔɔ Yudaɔ ń
Isaili pɔ́ kú za Dã e Bɛɛsɛbaɔ kálɛa ń bùsuu dɔdɔaɛ,
baade ń a vɛ̃ɛliɔ ń a kaadɔɛnliɔ.

6 Salomɔɔ sɔ̃́ pɔ́ aai̋ gó gálɛɔ kɛ̃́ɛ ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ síiɔ̃ɛ
(4.000), a pɔ́ pɔ́ wi̋ dikpɛɔ sɔ̃ ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ kuɛpla
(12.000). 7 Bùsu gbɛ̃zɔ̃ɔ pɔ́ à ń díledilɛpiɔ sɔ̃, an
baade i̋ɔ mɔɛ̀ ń blɛo mɔ pɔ́ wa di̋lɛɛwa, kí Salomɔɔ
ń gbɛ̃́ pɔ́ aai̋ mɔ́ pɔbleiaànɔɔ pɔ́ ũ. Pɔe lí kɛ̃́sãmáo.
8 Aai̋ɔ mɔ sɔ̃́piɔnɛ ń éseo ń tàaao lɔ gu pɔ́ aa kuu, lá
wa di̋lɛ ń baadeɛwa.

9 Lua Salomɔɔ gbà ɔ̃nɔ ń wɛzɛ̃o maamaa à kɛ̀ zài.
Wa fɔ̃ aà dɔ̃a lɛ́ dɔ̃o, lá wa fɔ̃ ísialɛ ũfãa lɛ́ dɔ̃owa.
10 Salomɔɔ ɔ̃nɔ dɛ gukpɛdeɔ ń Egipiɔ pɔ́a píi. 11 Aà
ɔ̃nɔ dɛ gbɛ̃́piia. A dɛ Ɛzala bui Etanila† ń Maɔli nɛ́ɔ
Emani ń Kalolio ń Daadao. A tɔbɔ̀ bùsu pɔ́ liaaaàziɔ
guu píi. 12 A yáasikɛ̀ ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ àaɔ̃ɛ (3.000),‡ mɛ́
lɛ pɔ́ a dàɔ kà ɔ̀aa sɔo ń sɔoo (1.005). 13 A líɔ ń láɔ
yɑ̃́ bɔɔlɛkɛ̀, sɛa za sɛdɛ lí pɔ́ kú Libã bùsuu e à gɛ̀
pɛ̀ lá pɔ́ i̋ bɔlɛ bi̋́iwaɔwa. A nɔ̀bɔɔ yãdànɛ́ lɔ ń bãɔ
ń pɔ́taa'onkuawaɔ ń kpɔɔ. 14 Kía pɔ́ kú dṹnia guuɔ
aà ɔ̃nɔ bao mà ḿpii. Bùsu ń bùsuo píi aa ń gbɛ̃́ɔ zi̋̀,
aa gɛ̀ aà ɔ̃nɔ mà.

Salomɔɔ Dii kpɛ́ sɔukɛa
(2Lad 2.1-17)

15 Kɛ́ Tii kí Hilaũ mà wà Salomɔɔ kpà kía ũ a mae
gbɛu, à a i̋waeɔ zi̋̀wà, asa Davidi gbɛ̃naɛ yãa. 16 Ɔ
Salomɔɔ gbɛ̃́ɔ zi̋̀ Hilaũpiwa à mɛ̀: 17 N dɔ̃ kɛ́ ma mae

† **5:11** Soũ 89 ‡ **5:12** Yaa 1.1, 10.1, 25.1

Davidi i e kpɛdɔ̀ Dii a Luaɛo, kɛ́ bui pɔ́ liaaaàziɔ lɛ́
zi̋kaaànɔ ya̋i, e Dii gɛ̀ ń kɛɛ̀ gbadibɔ ũ.
18 Tia kɛ́wa sɔ̃
Dii ma Lua tò ma i̋ampaki̋i è. I̋bɛlɛ kú gueio, músi
kuo.
19 A ya̋i tò má ye kpɛdɔ Dii ma Luaɛ, lá Dii ò
ma mae Davidiɛwa à mɛ̀, aà nɛ́ pɔ́ á kpá kpalau aà
gɛ̃ɛ ũ mɛ́ a kpɛdɔɛ.§
20 Ya̋dilɛ gbɛ̋ɔnɛ aa Libã sɛdɛ líɔ
zɔ̃zɔ̃mɛɛ. Ma zi̋kɛnaɔ zi̋pi kɛ ń n zi̋kɛnaɔ sãnuɛ, mí
n zi̋kɛnapiɔ fi̋abonɛ lá ń òwa píi. Ǹ dɔ̃ kɛ́ wá gbɛ̃e vi̋
à lizɔ̃ dɔ̃ lá á Sidɔ̃deɔwao.
21 Kɛ́ Hilaũ Salomɔɔ ya̋pi mà, aà pɔ kɛ̀na maamaa
à mɛ̀: Wà gbãakpa Diizi gbã, asa à Davidi gbà nɛ́
ɔ̃nɔna, àlɛ dɔaa a gbɛ̋ dasipiɔnɛ.
22 Ɔ Hilaũ gbɛ̋ɔ zȉ
Salomɔɔwa à mɛ̀: Ma lɛ́kpãsã pɔ́ ń kɛ̀mɛɛ mà. Má
kɛ lá ń yeiwa sɛdɛ líɔ ń pɛ̃liɔ ya̋ musu.
23 Ma zi̋kɛnaɔ
lípiɔ sɛ za Libã sȉsi̋ɔ musu, aa pilaò ísialɛ, mí yeye
mà gbɛ̋ɔ zi̋onɛ ísiaa. Gu pɔ́ ń òmɛɛ, we má tó wà
kálɛunɛ, ní taò. Mpi sɔ̃, ya̋ pɔ́ má ye ǹ kɛmɛɛ mɛ́
blɛkpaa ma uadeɔwa ũ.
24 Màa Hilaũ i̋ɔ sɛdɛ líɔ
ń pɛ̃liɔ kpa Salomɔɔwa lá a yeiwa.
25 Salomɔɔ sɔ̃
i̋ɔ pɔ́wɛna kpawà wɛ̃ ń wɛ̃o koko ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ ɔ̀aa
do (200.000) ń nísio koko ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ bao (20.000).
26 Dii Salomɔɔ gbà ɔ̃nɔ lá à a lɛgbɛ̀ɛ̀wa. Hilaũ ń
Salomɔɔo na ń kɔ̃o, ɔ̃ aa lɛdoũkɛ̀.
27 Kí Salomɔɔ gbɛ̋ɔ sɛ̀sɛ Isaili buiɔ guu píi, à ń dá
zi̋piu gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ baakwi (30.000).
28 Iɔ ń
zi̋ Libã mɔ ń mɔo gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ kwi (10.000).
Gbɛ̋piɔ i̋ kɛ Libã mɔ do, ɔ̃ aai̋ su aa kɛ bɛ mɔ
plapla. Adonilaũ mɛ́ zɔzi̋pi gbɛ̃zɔ̃ɔ ũ.
29 Salomɔɔ
gbɛ̀'ãnaɔ vi̋ gusi̋si̋deu gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ basiiɔ̃
(80.000), a sɛ̀sɛnaɔ sɔ̃ gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ bàaɔ̃kwi

§ **5:19** 2Sam 7.12-13

(70.000). 30 Gbɛ̃́piɔ bàasi, Salomɔɔ gbɛ̃́ɔ dȉlɛdilɛ
gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ àaɔ̃ ń ɔ̀aa àaɔ̃o (3.600), aaɔ wɛ́tɛ
zȉpizi. 31 Kí yȁdȉlɛ, ɔ̃ wà gbɛ̀ gbɛ̏nɛ maaɔ pàapaa,
wa ȁ wa sɛ̀lɛ sùò kpɛ́pi ɛ̃daalɛbɔɔ ũ. 32 Màa Salomɔɔ
zȉkɛnaɔ ń Hilaũ zȉkɛnaɔ ń Gebalideɔ lizɔ̏zɔ̃ aa kɛ̀kɛ,
aa gbɛ kɛ̀kɛ kpɛ́pi dɔbɔ ũ.

6

Salomɔɔ Dii kpɛ́ dɔa
(2Lad 3.1-14)

1 Isailiɔ bɔa Egipi wɛ̃̀ ɔ̀aa pla ń basiiɔ̃o (480) gbɛa,
Salomɔɔ kpalablea wɛ̃̀ síiɔ̃de, a mɔ plaade pɔ́ wȉ mɛ
Zivi guu, ɔ̃ à nà Dii kpɛ́ boawa. 2 Kpɛ́ pɔ́ a bò Diiɛpi
gbȁa gȁsȉsuu bàaɔ̃ɛ, a yàasa bao, a lɛsȉ baakwi.
3 Kpɛ́pi bilandaa vȉ, a yàasa sáaò gȁsȉsuu bao, a
gbȁa kwi. 4 A a fɛnɛntiɔ bɔ̀bɔ, a lɛ́ɔ dɛ yaasannɔ,
a guu oi tuuuũ. 5 A kpɛ́nɛɔ bòbo a lȉa kpɛ́pi ń a
luakukȉiozi gbȁtɛ̃ɛ ń gbȁtɛ̃ɛo ń a kpɛo. 6 A dȉdikɔ̃a
àaɔ̃, kpɛ́nɛ pɔ́ kú zȉ́lɛɔ yàasa gȁsȉsuu sɔ́sɔo, pɔ́ pɔ́ kú
guoɔ soolosoolo, pɔ́ pɔ́ kú musuɔ soplapla. Dii kpɛ́
gbɛ pɔ́ kú musuɔ yàasa kɛ̀sã zȉ́lɛpɔi, kɛ́ wà e kpɛapi
zaɔ didiwà kpɛ́pi gȉfɔ̃sai yȁ́i.

7 Kɛ́ wàlɛ kpɛ́pi bo, wa bò ń gbɛ pɔ́ wa ȁ za a
paakȉioɛ. Wi masana ge gȁ́ ge zȉkɛbɔe kɔ̃fȉ ma
kpɛ́pi bokȉio. 8 Kpɛ́nɛ pɔ́ kú zȉ́lɛɔ píi lɛ́ ɛlɛa mɛ̀ndoɛ
gɛɔmidɔkȉi oi. Dɛdɛkȉi gɛ̀ kpɛ́nɛ pɔ́ kú guoɔ ń kpɛ́nɛ
pɔ́ di a musuɔ kȉ́i. 9 Kɛ́ à kpɛ́pi bò a làa, a dɔ̀ ń zaɔ
ń sɛdɛ lipɛpɛɛɔɛ. 10 A kpɛ́nɛpiɔ dɔ̀ kpɛ́pi gbȁa lɛ́uɛ.
Apii lɛsȉ gȁsȉsuu sɔ́sɔoɛ, mɛ́ wa pɛ̀kɔ̃wa ń sɛdɛ líoɛ
Lua kpɛ́piwaɛ.

11 Ɔ Dii yã'ò Salomɔɔpiɛ à mɛ̀: 12 Kpɛ́ pɔ́ ńlɛ boɛ bee
yã́ musu, tó ńlɛ ma ɔtondɔkı̃i gwa, mɛ́ ń ma ikoyãɔ
kũa, mɛ́ n ma yãdilɛnɛɔ kɛ̀, ńlɛ zı̃kɛwà, má lɛ́ pɔ́ má
gbɛ̃̀ n mae Davidiɛ kɛnɛ. 13 Máɔ kú ń ma gbɛ̃́ Isailiɔ,
má ń tó weo.

14 Kɛ́ Salomɔɔ kpɛ́pi dɔ̀ à a mı̃dɛ, 15 à sɛdɛ lipɛpɛɛɔ
kpà a gı̃wa a guu kpɛ́kpɛ za zı̃́lɛ e a balazaɔwa, ɔ̃
à pɛ̃́ lipɛpɛɛɔ kpàlɛ a zı̃́lɛ píi. 16 A̋ kpɛa kɛ̀ kpɛ́pi guu
luakukı̃i ũ, a gbã̀a gã̀sı̃suu bao, ɔ̃ à sɛdɛ lipɛpɛɛɔ kpà
a gı̃wa kpɛ́kpɛ za zı̃́lɛ e a zaɔwa. 17 Kpɛ́pi kpɛɛlɛ pɔ́
gɔ̃̀ gbã̀a gã̀sı̃suu blaɛ. 18 Sɛdɛ lí pɔ́ wa kpà kpɛ́pi guu,
wà gɔ̃inakɛ̀wà lán tùu ń lávu piaaɔwa. Apii sɛdɛ
líɛ, a gbɛe i gɔ̃ guei wa èo. 19 A̋ kpɛ́pi kpɛa kɛ̀kɛ Dii
bàa kua ń Isailiɔ kpagolo dilɛkı̃i ũ. 20 Kpɛapi gbã̀a
gã̀sı̃suu baoɛ, a yàasa lɔ bao, a lɛsı̃ bao. A̋ vua tɛ̃ɛtɛ̃ɛ
kpà kpɛapi gı̃wa píi. A tulaletikatɛakı̃i pɔ́ wa kɛ̀ ń
sɛdɛ lío kpà ń vuao lɔ. 21 A̋ vua tɛ̃ɛtɛ̃ɛ kpà kpɛɛlɛ
gı̃wa lɔ, ɔ̃ à mɔdaona pɔ́ wa pı̃ ń vuaoɔ pã̀pã kpɛa gı̃
pɔ́ à vua kpàwàpiwa kpɛɛlɛ oi. 22 A̋ vua kpà kpɛ́pi
guu kpɛ́kpɛ ń tulaletikatɛakı̃i pɔ́ kú kpɛapi suuna
saɛo.

23 A̋ kùli ã̀ malaika gã̀sı̃adeɔ ũ mɛ̀n pla, a dı̃lɛ
kpɛa. Malaikapiɔ lɛsı̃ gã̀sı̃suu kwiɛ. 24 An gã̀sı̃a
gbã̀a gã̀sı̃suu sɔ́sɔoɛ. Za gã̀sı̃a do lɛ́wa la e ado
lɛ́wa le a gbã̀a gã̀sı̃suu kwiɛ. 25 Malaika mɛ̀n plapiɔ
bɔ̀kɔ̃waɛ, aa doũɛ zálala. 26 An pla ḿpii lɛsı̃ gã̀sı̃suu
kwikwiɛ. 27 Ɔ à ń kálɛ kpɛ́pi kpɛau. An gã̀sı̃aɔ
poopooa, ado gã̀sı̃a gɛ̀ pɛ̀ gı̃wa le, ado pɔ́ pɛ̀ gı̃wa
la, ɔ̃ an gã̀sı̃a pɔ́ gɔ̃̀ɔ pɛ̀kɔ̃wa kpɛapi guoguo. 28 A̋
malaikapiɔ kpà ń vuaoɛ lɔ. 29 A̋ gɔ̃inakɛ̀ kpɛ́pi

gi̋ɔwa kpɛa ń kpɛɛlɛo píi lán malaika gȁsi̋adeɔ ń
daminaliɔ ń lávu piaaɔwa. 30 A̋ vua kpàlɛ kpɛ́pi
zi̋lɛwa lɔ, kpɛa ń kpɛɛlɛo píi. 31 A̋ kpɛapi lɛ́ gbaɔ
ń a lipɛlɛɔ kɛ̀ ń kulioɛ. 32 A̋ gɔ̃inakɛ̀ kùli gbà mɛ̀n
plapiɔwa lán malaika gȁsi̋adeɔ ń daminaliɔ ń lávu
piaaɔwa, ɔ̃ a kpà ń vuao, gɔ̃inapiɔ bɔ̀ɛ̀ wásawasa.
33 Màa à kpɛɛlɛ lipɛlɛɔ kɛ̀ ń kulio lɔ. 34 Ɔ̃ à a gba
kɛ̀ mɛ̀n pla ń pɛ̃lio. Gbapiɔ i̋ kpaaũ a guo plapla.
35 Ɔ̃ à gɔ̃inakɛ̀ gbapiɔwa lán malaika gȁsi̋adeɔ ń
daminalio ń lávu piaaowa, ɔ̃ a kpà ń vuao, gɔ̃inapiɔ
bɔ̀ wásawasa.

36 A kaa da li̋ai. Kaapi gbɛ pɔ́ wa ȁɔ vi̋ didiakɔ̃a
dɔ̀ɔ àaɔ̃, ɔ̃ sɛdɛ lí pɔ́ wa zɔ̏ɔ kálɛa a musu. 37 Wà Dii
kpɛ́pi ɛ̃ kpàlɛ Salomɔɔ kpalablea wɛ̏ síiɔ̃de mɔ pɔ́
wi̋ mɛ Zivi guuɛ, 38 ɔ̃ wà a mi̋dɛ a wɛ̏ kuɛdode mɔ
swaaɔ̃de pɔ́ wi̋ mɛ Bulu guu lá à kpɛ́pi zi̋ di̋lɛwa. A
boa ń a kɛkɛao kà wɛ̏ sopla.

7

Salomɔɔ uakpaa

1 Salomɔɔ uakpaa zi̋ kɛ̀ píi wɛ̏ kuɛ'aaɔ̃ɛ. 2 A̋ Libã
líkpɛ kpɛ́ bò, a gbȁa gȁsi̋suu basɔo, a yàasa blakwi,
a lɛsi̋ baakwi. A̋ sɛdɛ líɔ pɛ̀lɛpɛlɛ dɔ̀ɔ síiɔ̃, ɔ̃ à sɛdɛ
lí pɔ́ wa ȁɔ dàdaa 3 mɛ̀n blasɔo, dɔ̀ɔ ń dɔ̀ɔo mɛ̀n
gɛ̃ogɛ̃o, ɔ̃ à sɛdɛ líɔ kpàkpa sɛdɛ lí pɔ́ wa dàdapiɔla.
4 A̋ a fɛnɛntiɔ bɔ̀bɔ dɔ̀ɔ àaɔ̃ didiakɔ̃a bɔaabɔaa ń kɔ̃o.
5 Kpɛ́pi lɛ́ɔ lɛsi̋ ń a yàasao píi sáasaaɛ. A lɛ́ɔ àaɔ̃'aaɔ̃
kpɛle ń kpɛlao bɔaabɔaa ń kɔ̃o.

6 A̋ lí pɛ̀lɛpɛlɛ kpɛ́pi kpɛɛlɛ, kpɛɛlɛpi gbȁa gȁsi̋suu
blakwiɛ, a yàasa baakwi. A̋ gɔ̃u bò lipɛlɛpiɔ aɛ, ɔ̃ à
líɔ pɛ̀lɛpɛlɛ à bilandaa kɛ̀ gɔ̃upi kpɛɛlɛ.

7 A gi̋na bò gɔ̃upiu. Wekȉi ȉ yá̋gɔ̃gɔ̃u, ɔ̃ wȉ mɛ
Yá̋kpalɛkɛgɔ̃u. A sɛdɛ lipɛpɛɛɔ kpà a gȉwa za zi̋lɛ
e a balawa. 8 Aà kpɛ́ pɔ́ ȉ iu ku aɛ. A bɔ̀kɔ̃wa ń
gɔ̃upioɛ. Màa kpɛ́ pɔ́ a dɔ̀ Falaɔ̃ɔ nɛnɔɛ pɔ́ a sɛ̀ nɔ ũɛ
dɛ lɔ. 9 Kpɛ́piɔ boa, gbɛ̀ maaɔ ɔ̃ wa dàalɛò e à gɛ̀ pɛ̀ò a
saawa. Wà gbɛpiɔ pàapaaɛ, ɔ̃ wà gbàsa zɔ̃̀ɛzɔ̃ɛ ń siio
kpɛ plapla píi. Màaɛ ua ń bàasio píi. 10 Wà kpɛ́piɔ
ɛ̃ kpàlɛ ń gbɛ̀ gbɛ̃̀nɛ maaɔ, a keeɔ gbȁa gȁsȉsuu kwi,
a keeɔ swaaɔ̃. 11 Ɔ wà gbàsa bò ń gbɛ̀ maa pɔ́ wa
pàapaa wa ȁɔ ń sɛdɛ líio. 12 A kaa da lȉa ua zɔ̃ɔpizi,
a gbɛ pɔ́ wa ȁɔ vȉ didiakɔ̃a dɔ̀ɔ àaɔ̃, ɔ̃ sɛdɛ lí pɔ́ wa ȁɔ
kálɛa a musu, lán Dii kpɛ́ ń a kpɛɛlɛo ua kaawa.

Dii kpɛ́ pɔ́ɔ
(2Lad 2.12-13, 3.15-17, 4.1-5.1)

13 Kí Salomɔɔ gbɛ̋ɔ zȉ Hulaũ sísii Tii, ɔ̃ wà sùaànɔ.
14 Hulaũpi daá Nɛfatali buiɛ, mɛ́ gyaaɛ. Aà maeá
Tii gbɛ̋ɛ, mɛ́ mɔgotɛ̃ ɔzȉkɛnaɛ. Hulaũpi ɔ̃nɔ ń wɛzɛ̃o
ń dɔ̃ao vȉ mɔgotɛ̃ zȉ píi guu. Kɛ́ à mɔ̀ kí Salomɔɔ ki̋i,
ɔ̃ à zȉ pɔ́ kípi dàɛ kɛ̀ píi. 15 A mɔ̀pɛlɛ pȉ mɛ̀n pla ń
mɔgotɛ̃o. Apii lɛsȉ gȁsȉsuu bao plasaiɛ, a zɔ̃ɔ kuɛpla.
16 A fùa pȉ ń mɔgotɛ̃o mɛ̀n pla, a kùlɛ mɔ̀pɛlɛpiɔ
musu. Fùapiɔ lɛsȉ gȁsȉsuu sɔ́sɔoɛ. 17 A mɔdaonaɔ
pȉ, ɔ̃ a fȉ̀ fùapiɔwa yàbaa ũ, aa loolooa mɛ̀n sopla.
18 A gɔ̃inakɛ̀ a lȉa fùapiɔzi lán gbɛafu bɛɔwa dɔ̀ɔ
pla, mɔdaonapiɔ zi̋lɛ ń musuo. Fùapiɔ doũ píiɛ.
19 A fùapiɔ pȉ ń gɔ̃io lán kɔ̀lɔwɛɛvuwa, lán Dii kpɛ́
kpɛɛlɛ pɔ́wa. Kɔ̀lɔwɛɛ gɔ̃inapi lɛsȉ gȁsȉsuu síiɔ̃ɛ.
20 A gɔ̃inakɛ̀ lán gbɛafu bɛwa mɔ̀pɛlɛ fùapiɔ kũdɔkȉi
musu mɛ̀n ɔ̀aa dodo liaa mɔdaonapiɔi dɔ̀ɔdɔɔ. 21 Ɔ à
mɔpiɔ pɛ̀lɛpɛlɛ Dii kpɛ́ kpɛɛlɛ ɔplaai ń zɛɛio. A tɔkpà

ɔplaa pɔ́ɛ Yakɛ̃,* ɔzɛɛ pɔ́ sɔ̃ Bɔazu.† 22 Mɔ̀pɛlɛpi fùa
bɔ̀ lán kɔ̀lɔwɛɛvuwaɛ. Màa à mɔ̀pɛlɛpiɔ pi̋ píi.

23 A̋ mɔkàsa íkaki̋i ũ bòoloo. A lɛ́la e a lɛ́le
gȁsi̋suu kwiɛ, a lɛsi̋ sɔo, a zɔ̃ɔ sɔ̃ baakwi. 24 A̋
gɔ̃inakɛ̀ íkaki̋ipiwa lán tùuɔwa, a li̋a a lɛ́i zi̋́lɛ dɔ̀ɔ
pla, gȁsi̋suu dodo tùu mɛ̀n kwikwi. A̋ íkaki̋ipi pi̋
sãnu ń tùu gɔ̃inapiɔɛ. 25 I̋kaki̋ipi di zuswana mɛ̀n
kuɛplaɔwa. Zù mɛ̀n àaɔ̃ɔ mi dɔ gugbȁntoo oi, mɛ̀n
àaɔ̃ɔ bɛ'aɛ oi, mɛ̀n àaɔ̃ɔ gɛɔmidɔki̋i oi, mɛ̀n àaɔ̃ɔ lɔ
gukpɛ oi. I̋kaki̋ipi di ń musuɛ, mɛ́ an pɔ̀ɔɔ dɔdɔ guo.
26 I̋kaki̋ipi gèele ɔtã doɛ. A swá̋ dɛ lán ta swá̋wa, lán
tɔ́̃ɔngbelezi̋wa. Galuba zɔ̃ɔ lɛ ɔ̀aa do í ɔ̃ tapi ì sí.

27 A̋ tadibɔɔ pi̋ ń mɔgotɛ̃o mɛ̀n kwi, apii gbȁa
gȁsi̋suu síiɔ̃siiɔ̃ɛ, a yàasa síiɔ̃siiɔ̃, a lɛsi̋ àaɔ̃'aaɔ̃.
28 Kɛ́ wà tadibɔpiɔ pi̋, wà a gbapɛlɛ zãnguoɔ tàta
ń mɔ̀pɛpɛɛɔɛ. 29 Ɔ wà gɔ̃inakɛ̀ mɔ̀pɛpɛɛpiɔwa lán
nɔ̀ɔmusu ń zuswanao ń malaika gȁsi̋adeowa píiɛ.
Wà gɔ̃inakɛ̀ nɔ̀ɔmusupiɔ ń zuswanapiɔ musu ń a
zi̋́lɛo lán lávutãawa. 30 Tadibɔpiɔ mɔgotɛ̃ wuluu ń
goo vi̋ mɛ̀n síiɔ̃siiɔ̃. Aa gbá vi̋ síiɔ̃siiɔ̃ lɔ. Gbápiɔ
musu ɔ̃ wi̋ ta diu. Wà tapiɔ kàsa wà gɔ̃inakɛ̀wà lán
lávutãawa gbȁtɛ̃ɛ ń gbȁtɛ̃ɛo. 31 Tadibɔpiɔ pɔ́ bòoloo
vi̋, à bɔ̀ musu gȁsi̋suu do mɛ́ à gȅu zi̋́lɛ ɔtã do. Wà
gɔ̃inakɛ̀ a pɔ́ pɔ́ bɔ̀ musuwa lɔ. Tadibɔpiɔ mɔ̀pɛpɛɛɔ
gola vi̋, aa dɛ bòolooo. 32 Wuluupiɔ ku mɔ̀pɛpɛɛpiɔ
zíɛ. A goɔ pɛ́pɛa tadibɔpiɔ gbáɔwa. Wuluupiɔ lɛsi̋
gȁsi̋suu do ń ki̋nioɛ. 33 Wà wuluupiɔ pi̋ lán sɔ́̃go
pɔ́waɛ. Wà a goɔ ń a gukũbɔɔ ń a àliyɔ̃ɔɔ ń a ooɔ kàsa
píiɛ. 34 Tadibɔpiɔ kú̋ki̋i vi̋ mɛ̀n síiɔ̃siiɔ̃ a golaɔwa.

---

* **7:21** Bee mɛ̀ ì ń zɛdɔ. † **7:21** Bee mɛ̀ gbãa kuwà.

35 Tadibɔpiɔ musu dɛ bòolooo, a lɛsȉ ɔtã doɛ. A
gbapɛlɛɔ ń a mɔ̀pɛpɛɛɔ nana tadibɔpiɔ musu. 36 A̋
gɔ̃inakɛ̀ a gbapɛlɛpiɔ ń a mɔ̀pɛpɛɛpiɔwa lán malaika
gȁsȉadeɔ ń nɔ̀ɔmusuɔ ń daminaliɔwa, gu pɔ́ à zɛ'èu
píi. Ɔ̀ à gɔ̃inakɛ̀ a lȉai lán lávutãawa lɔ. 37 Màa à
tadibɔpiɔ pȉ. A kàsa pɔ doũ guuɛ, an zɔ̃ɔ ń ń bɔao
doũɛ wásawasa.
38 Ɔ̀ à dàa pȉ ń mɔgotɛ̃o mɛ̀n kwi. Apii ȉ í sí galuba
lɛ síiɔ̃siiɔ̃ɛ. Tapiɔ yàasa sɔ̃ gȁsȉsuu síiɔ̃siiɔ̃ɛ. Kɛ́ à
tapiɔ dȉdi tadibɔ mɛ̀n kwipiɔwa, 39 ɔ̃ a kàlɛ Dii kpɛ́
kpɛɛlɛ, mɛ̀n sɔo ɔplaai, mɛ̀n sɔo ɔzɛɛi. A̋ íkakȉipi dȉlɛ
ɔzɛɛ oi lɔ Dii kpɛ́ gola pɔ́ kú gukpɛ ń gɛɔmidɔkȉio
zãnguo saɛ. 40 Hulaũpi oo túfukabɔɔ ń pɛ́ɛluɔ ń ta
au'ɛlɛbɔɔ pȉ lɔ. Màa à Dii kpɛ́ zȉ pɔ́ kí Salomɔɔ dàɛ
kɛ̀, à a lɛkpàaȉ píi. 41 Zȉ pɔ́ a kɛ̀piɔn kɛ: Mɔ̀pɛlɛɔ
pla, fùa pɔ́ bɔ̀ lán lowa a ku mɔ̀pɛlɛpiɔ musuɔ pla,
mɔdaona pɔ́ à zãblɛ̀ò fùapiɔwaɔ pla, 42 gɔ̃ina pɔ́ a
dɔ̀dɔ mɔdaonapiɔwa lán gbɛafu bɛwaɔ ɔ̀aa pla. A
kɛ̀ dɔ̀ɔ plaplaɛ à zãblɛ̀ò fùapiɔwa. 43 Tadibɔɔ kwi ń a
taɔ kwi. 44 Ikakȉi do ń zuswana pɔ́ kú a zíɛɔ kuɛpla.
45 Túfukabɔɔ ń pɛ́ɛluɔ ń ta au'ɛlɛbɔɔ. Pɔ́ pɔ́ Hulaũ
pȉ kí Salomɔɔɛ Dii kpɛ́ pɔ́ ũɔ píi, a pȉ ń mɔgotɛo, ɔ̃
wa yɔ̀ɔ. 46 Kí mɛ̀ wà kása ń Yuudɛ̃ dȁna gȉ pɔ́ kú
Suko ń Zalɛtão zãnguooɛ. 47 Salomɔɔ i pɔ́ pɔ́ wa pȉ ń
mɔgotɛ̃opiɔ yɔ̃ kiloowa à a gbia dɔ̏o, kɛ́ a dasi kɛ̀ zài
yȁi.
48 Salomɔɔ pɔ́ pɔ́ kú Dii kpɛ́ guuɔ pȉ lɔ, tu-
laletikatɛakȉi pɔ́ wa kɛ̀ ń vuao ń vua táabũnu pɔ́ wȉ
Dii pɛ̃ɛ kálɛwào, 49 ń dau pɔ́ wa kàlɛ kpɛɛlɛ kpɛa lɛ́u
ɔplaai ń zɛɛio sɔ́sɔoɔ. Wa pȉ ń vua tɛ̃ɛtɛ̃ɛoɛ ń a filiaɔ ń
a kpàoɔ píi, wà gɔ̃inakɛ̀wà lán lávu piaaɔwa. 50 Vua
imibɔɔ ń filiadɛbɔɔ ń taɔ ń gɔ̏ɔnaɔ ń tàasoɔ ń kpɛa

pɔ́ wɨ̀ mɛ luakukɨ̃i gbà lipɛlɛ sɔɔ ń kpɛɛlɛ pɔ́ɔ. 51 Kɛ́
kí Salomɔɔ Dii kpɛ́ zɨ̃pi kɛ̀ a làa píi, ɔ̃ à mɔ̀ ń vuao ń
ánusuo ń pɔ́ pɔ́ a mae Davidi dɨ̀lɛ Dii pɔ́ ũɔ,‡ ɔ̃ a kà
Dii kpɛ́ làasiu.

8

Taa ń Dii kpagoloo a kpɛ́u (2Lad 5.2-6.11)

1 Ɔ kí Salomɔɔ Isaili gbɛ̃zɔ̃ɔɔ sɨ̀si Yelusalɛũ, an
bui dɔaanaɔ ń ń uabeleɔ píi, aa mɔ Dii bàakuańnɔ
kpagolo* sɛ́ Davidi wɛ̃́lɛ pɔ́ wɨ̀ mɛ Siɔna wa
suò. 2 Ɔ Isailiɔ kȁaaaàzi ḿpii mɔ soplade Etaniũ
dikpɛgɔɔzɨ̀. 3 Kɛ́ Isaili gbɛ̃zɔ̃ɔɔ kà píi, ɔ̃ sa'onaɔ Dii
kpagolopi sɛ̀ 4 ń kpaaũkpɛo ń Dii pɔ́ pɔ́ kú a guuɔ.
Sa'onaɔ ń Levii buiɔ mɛ́ pɔ́piɔ sɛ̀, 5 ɔ̃ kí Salomɔɔ ń
Isaili pɔ́ kȁaaaàziɔ sa'ò ń sãɔ ń zuɔ kpagolopi aɛ. Pɔ́
pɔ́ aa sa'òopiɔ dasi kɛ̀ zài, wi fɔ̃ nàoo. 6 Ɔ sa'onaɔ
gɛ̃̀ ń Dii bàakuańnɔ kpagoloo a kpɛ́u e kpɛa pɔ́ wɨ̀
mɛ luakukɨ̃iu. Aa dɨ̀lɛ a dilɛkɨ̃i we malaika gȁsɨ̃adeɔ
zíɛ. 7 Malaikapiɔ gȁsɨ̃aɔ poopooa kpagolopi ń a
sɛ́liɔla. 8 A sɛ́lipiɔ gbȁa, wɨ̀ ń lɛ́ e Dii kpɛ́pi kpɛɛlɛ,
ãma wɨ̀li e uao. Lípiɔ ku we e ń a gbão. 9 Pɔe ku
kpagolopi guuo, mɛ́ i kɛ gbɛ̀ pɛ̀pɛɛ mɛ̀n pla pɔ́ Mɔizi
dàu Olebu, gu pɔ́ Dii mɛ̀ a bàa aɔ kú ń Isailiɔ an bɔa
Egipi gbɛa bàasio.

10 Kɛ́ sa'onaɔ bɔ̀lɛ Dii kpɛ́u, tɛlu kpɛ́pi pà, 11 aai fɔ̃
gɛ̃̀ zɨ̀kɛi weo tɛlupi yái, asa Dii gawi a kpɛ́pi pàɛ.†
12 Ɔ Salomɔɔ mɛ̀: Dii mɛ̀ áɔ ku tɛlu sia guuɛ.‡ 13 Ɔ a
ò Diiɛ: Ma kpɛ́ lɛsɨ̃ɛ bee dɔ̀nɛɛ. Nyɔ̃ ku a guu gɔɔpii.

‡ **7:51** 2Sam 8.11 * **8:1** 2Sam 6.12-16 † **8:11** Bɔa 40.34-35
‡ **8:12** Soũ 18.11, 97.2

14 Ɔ à li̋li aɛdɔ̀ bílawa à samaa'ɔ̀ŋɛ́. 15 Ɔ à mɛ̀: Wà
gbãakpa Dii Isailiɔ Luazi! A lɛgbɛ̃̀ ma mae Davidiɛ,
ɔ̃ à kɛ̀ɛ̀. Asa à mɛ̀, 16 za gɔɔ pɔ́ a a gbɛ̃́ Isailiɔ bɔ̀lɛ
Egipi, i Isaili wɛ̃́lɛe dilɛ wà kpɛdɔuɛo. Davidi ɔ̃ a sɛ̀ a
gbɛ̃́ Isailiɔ dɔaana ũ.§ 17 Kɛ́ ma mae Davidi ye kpɛdɔ
Dii Isailiɔ Luaɛ, 18 ɔ̃ Dii ɔ̀ɛ̀, kpɛdɔaɛ kɛ́ a tɔ́ àɔ kuwà
làasoo pɔ́ a kɛ̀pi maaɛ, 19 ãma i kɛ aàpi mɛ́ a dɔɛo,
aàzi̋a nɛ́e mɛ́ a dɔɛ.* 20 Ɔ Dii kɛ̀ lá à a lɛgbɛ̃̀ɛ̀wa. Ma
gɔ̃ ma mae Davidi gɛ̃ɛ ũ, ma zɔ̃lɛ kpalau Isailiɔ guu,
lá Dii Isailiɔ Lua a lɛgbɛ̃̀wa, ɔ̃ ma kpɛ́pi dɔ̀ɛ̀, kɛ́ aà
tɔ́ àɔ kuwà yã́i. 21 We ma Dii kpagolo dilɛki̋i kɛ̀kɛu.
Dii bàa kua ń wá deziɔ an bɔa Egipi gbɛa yã́ kú a
guu.

Salomɔɔ wabikɛa a gbɛ̃́ɔnɛ (2Lad 6.12-40)

22 Salomɔɔ gɛ̀ zɛ̀ Dii gbagbaki̋i aɛ Isaili pɔ́ kãaaa
weɔ wáa píi, ɔ̃ à ɔsɛ̀ musu plapla 23 à mɛ̀: Dii Isailiɔ
Lua, gbɛ̃e muaannɔ musu ge zi̋lɛo. N gbɛ̃kɛ guu
n bàa kú ń n zɔ̀blena pɔ́ aai̋ táa'o lá ń yeiwa ń
nɔ̀sɛmɛndooɔ. 24 N yã́ pɔ́ n a lɛgbɛ̃̀ n zɔ̀blena ma mae
Davidiɛ kɛ̀. N ò ń lɛ́o yãaɛ, gbã sa ɔ̃ ń kɛ̀. 25 Tia kɛ́wa
Dii Isailiɔ Lua, n lɛgbɛ̃̀ n zɔ̀blena ma mae Davidiɛ n
mɛ̀, tó aà buiɔ ńzi̋a kũa dɔ̃ mɛ́ aalɛ táa'o lá ń yeiwa,
aaɔ zɔ̃lɛa kpalau Isaili bùsuu gɔɔpiiɛ. 26 Isailiɔ Lua,
to yã́ pɔ́ ń ò n zɔ̀blena ma mae Davidiɛ kɛ si̋ana ũ sa.
27 Lua, ńyɔ̃ɔ ku zi̋lɛ la yãma yà̃? Musu ń a lɛsi̋kɛo
a fɔ̃ n sio, belenkɛ kpɛ́ pɔ́ má dɔ̀nɛɛ bee sa.† 28 Dii
ma Lua, mapi n zɔ̀blena wɛgwa, ní ma wabikɛa ń
ma sùuugbɛaamao sí. Swã́sɛ wii pɔ́ mapi n zɔ̀blena

§ **8:16** 2Sam 7.4-11 * **8:19** 2Sam 7.12-13 † **8:27** Zi̋n 7.48-50

málɛ lɛ́ma ń wabi pɔ́ málɛ kɛmaozi gbã. 29 To n wɛ́
àɔ pɛa kpɛ́ɛ beewa gwãasi̋na ń fãanɛo, gu pɔ́ n mɛ̀
n tɔ́ aɔ kuwàɛ beepi. Wabi pɔ́ mapi n zɔ̀blena málɛ
kɛ ń aɛo dɔa gupiwa ma. 30 Tó mapi n zɔ̀blena ge
n gbɛ̃́ Isailiɔ aɛdɔ̀ guɛ beewa mɛ́ wa wabikɛ̀ma, níli
wá wabikɛa si za n kúki̋ musu, ní sùuukɛwanɔ.
31 Tó gbɛ̃́ tàaekɛ̀ a gbɛ̃́deeɛ, mɛ́ wa ɔ̀ɛ̀ aà sí ń n
tɔ́o, tó à mɔ sì ń n tɔ́o n gbagbaki̋ aɛ kpɛ́ɛ bee ua,
32 níli síńnɔ kua za musu, ní ɔlɔnɛ́. Níli yã́gɔ̃gɔ̃
n zɔ̀blenaɔnɛ, ní yãda tàaedela, aà yãkɛa i wi aà
musu, ní yãnakpa yãesaidewa, wí e dɔ̃ i yãe kɛo.
33 Tó n gbɛ̃́ Isailiɔ ibɛɛɔ zi̋blèmá mɛ́ wà tàńnɔ duuna
pɔ́ aa kɛ̀nɛ yã́i, tó aa ɛ̀a aɛdɔ̀ma aa ń sisi, tó aa
wabikɛ̀ma aa sùuugbɛ̀ama kpɛ́ɛ bee ua, 34 kua za
musu níli síńnɔ, ní sùuukɛńnɔ ń duuna yã́ musu,
ní suńnɔ bùsu pɔ́ ń kpà ń deziɔwaɛ beepiu.
35 Tó luabɛ gɔ̃̀ da wáiwai, lou lɛ́ mao, kɛ́ aa
duunakɛ̀nɛ yã́i, tó aa aɛdɔ̀ guɛ beewa aa wabikɛ̀ma
aa n sisi, mɛ́ aa mikɛ̃̀ ń duunaɔnɛ kɛ́ n ń wɛtã̀ yã́i,
36 kua za musu níli síńnɔ, ní sùuukɛńnɔ ń duuna
yã́ musu. Níli ń da zɛ́ maawa, ní tó lou ma ń
bùsu pɔ́ ń kpà n gbɛ̃́ɔwa an pɔ́ ũɛ beepiu. 37 Tó
nɔana ge gagyã kà bùsuɛ beepiu, ge pɔ́wɛn gbɔ̃si ge
pɔ́ fukpaa ge kwasutɛ̃ɔ ge sɛ̃sɛwɛkwaɔ ge tó ibɛɛɔ
koezɔ̃̀ ń wɛ̃́lɛezi ge tó músi ge gyã gɛ̃̀ńgu, 38 tó an
gbɛ̃e yã́ pɔ́ a le dɔ̃̀ mɛ́ à ɔdɔ̀ kpɛ́ɛ bee ki̋i oi, mɛ́
à wabikɛ̀ma à sùuugbɛ̀ama, 39 kua za musu níli
siaànɔ. Níli sùuukɛaànɔ, ní aà yã́ kɛkɛ. Níli fi̋aboɛ̀
a yãkɛawa, asa ń aà nɔ̀sɛ dɔ̃. Mmɛ ń gbɛ̃́pii nɔ̀sɛ dɔ̃.
40 Màa aaliɔ vi̋akɛnɛ e ń wɛ̃ni lɛ́u bùsu pɔ́ ń kpà ń
deziɔwaɛ beeu.

41-42 Tó wà sù wà n tɔ́ zɔ̃ɔ ń n gȁsa gbãao ń n ɔ
pɔ́ pooao bao mà, tó bɔ̀mɔ pɔ́ dɛ n gbɛ̋ Isaili bui ũo
bɔ̀ bùsu zȁzãu à mɔ̀ n tɔ́ yȁi, tó à aɛdɔ̀ kpɛ́ɛ beewa
à wabikɛ̀ma, 43 kua za musu níli siaànɔ, ní yȁ pɔ́ a
gbɛ̀ama kɛɛ̀, kɛ́ dȕnia bui píi e n tɔ́ dɔ̃, aai vȉakɛnɛ,
lá n gbɛ̋ Isailiɔ ȉ kɛnɛwa, aaiɔ dɔ̃ kɛ́ n tɔ́ kú kpɛ́ pɔ́ má
dɔ̀ɛ beewa.

44 Tó n gbɛ̋ɔ bɔ̀lɛ gɛ̀ zȉkai ń ń wɛ̀lɛɔ gu pɔ́ ń ń
zȉu píi, tó aa aɛdɔ̀ wɛ̋lɛ pɔ́ ń dȉlɛɛ bee ń kpɛ́ pɔ́
má dɔ̀nɛɛ beeowa, mɛ́ aa wabikɛ̀ma, 45 kua za
musu níli síńnɔ sùuu pɔ́ aa gbɛ̀ama yȁ musu, ní
yãnakpámá. 46 Lá gbɛ̃e ku à gí duunakɛio, tó
aa duunakɛ̀nɛ mɛ́ n pɔ pàńzi, n ń ná ń wɛ̀lɛɔnɛ
ń ɔzȉ mɛ́ aa tàńnɔ ń bùsuu zȉzɔɔ ũ bùsu zȁzã ge
a kãina guun nɔ̀, 47 tó aa nɔ̀sɛlȉlɛ bùsu pɔ́ aalɛ
zɔbleupi guu, mɛ́ aa ɛ̀a sùuugbɛ̀ama we aa mɛ̀, wa
duunakɛ̀, wa tàaekɛ̀, wa yãvãikɛ̀, 48 tó aa ɛ̀a sùma
ń nɔ̀sɛmɛndoo ń pɔeão píi za bùsu pɔ́ aalɛ zɔbleu ń
wɛ̀lɛɔnɛpi guu, tó aa aɛdɔ̀ bùsu pɔ́ ń kpà ń deziɔwa
ń wɛ̋lɛ pɔ́ ń dȉlɛo ń kpɛ́ pɔ́ má dɔ̀nɛɛ beeowa, mɛ́ aa
wabikɛ̀ma, 49 kua za musu níli síńnɔ sùuu pɔ́ aa
gbɛ̀ama yȁi, ní yãnakpámá. 50 Níli sùuukɛ ń n gbɛ̋
pɔ́ aa duunakɛ̀nɛɔ ń tàae pɔ́ aa kɛ̀o, ní tó gbɛ̋ pɔ́ aalɛ
zɔblenɛ́ɔ ń wɛgwa, 51 asa gbɛ̋piɔá n gbɛ̋ pɔ́ n ń bɔ́lɛ
Egipiɔ mua tɛ́uɔnɛ, n àizɛɛɔnɛ.

52 To n wɛ́ àɔ pɛa mapi n zɔ̀blenawa, ní swȁsɛ
sùuu pɔ́ má gbɛ̀amai ń sùuu pɔ́ n gbɛ̋ Isailiɔ
gbɛ̀amao, ní swȁsɛńzi gɔɔ pɔ́ aa lɛzùnzi píi. 53 Dii
Lua, asa dȕnia bui píi guu ampiɔ ɔ̃ n ń sɛ́ n gbɛ̋ɔ ũ,
lá ń dà n zɔ̀blena Mɔiziɛ a ò gɔɔ pɔ́ n wá deziɔ bɔ̀lɛ

Egipiwa.
54 Gɔɔ pɔ́ Salomɔɔ lɛ́ wabikɛ Diiwa màa, a kúlɛa a
kosowaɛ, ɔ̃ aà ɔ pooa musu. Kɛ́ à sùuugbɛ̀awà màa
a làa, ɔ̃ à fɛ̀lɛ zɛ̀ Dii gbagbakɩ̃i we, 55 ɔ̃ à samaa'ò
Isaili pɔ́ kãaaa weɔnɛ a ò gbã́ugbãu à mɛ̀: 56 Wà
gbãakpa Diizi, asa wápiɔ aà gbɛ̃́ Isailiɔ, à wá gbá
ɩ̃́ampakɩ̃i lá á òwa. Yãmaa pɔ́ a dà a zɔ̀blena Mɔiziɛ
a òɔ kɛ̀ píi, a kee i lɛ́lɛ pão.‡ 57 Dii wá Lua aɔ
kúwanɔɛ, lá a kú ń wá deziɔwa. A wá tó weo, a
pãkpawázio. 58 A to wà wá sɔ̃ kpawa, wíɔ táa'o lá á
yeiwa, wíɔ aà yãdilɛaɔ kũa ń yã́ pɔ́ a dà wá deziɔnɛɔ,
wíɔ aà ɔtondɔkɩ̃i gwa. 59 Sùuu pɔ́ má gbɛ̀a Dii wá
Luawa, aɔ dɔaàgu fãanɛ ń gwãasɩ̃naoɛ, iɔ yãnakpa
mapi a zɔ̀blenawa ń a gbɛ̃́ Isailiɔ lá gu lɛ́ dɔ, 60 dṹnia
bui píi i dɔ̃ kɛ́ Dii á Luaɛ, a pãle kuo. 61 Sema à á sɔ̃
kpa Dii wá Luawa míɔmiɔ, íɔ aà ɔtondɔkɩ̃i gwa, íɔ
aà yãdilɛaɔ kũa lá wá kũa gbãɛwa.

Dii kpɛ́ sakɛ̃a
(2Lad 7.4-10)

62 Ɔ kí ń Isailiɔ píi sa'ò Diiwa. 63 Salomɔɔ sáaukpa
sa'ò Diiwa ń zuɔ ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ bao ń plao (22.000)
ń sãɔ ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ ɔ̀aa soolo (120.000). Màa kí ń
Isailiɔ píi aa Dii kpɛ́ sakɛ̃̀. 64 Zɩ̃beezɩ̃ kí gbãbɔ̀ ua
pɔ́ kú Dii kpɛ́ kpɛɛlɛɛ, ɔ̃ à sa pɔ́ wɩ̃ a pɔ́ kátɛu à tɛ́kũ
ò we ń pɔ́wɛn gbao ń sáaukpasa nísio, asa sa'okɩ̃i
pɔ́ a kɛ̀ ń mɔgotɛ̃o a ku Dii kpɛ́ kpɛɛlɛ bílao, i fɔ̃ sɩ̃
píio. 65 Zɩ̃beezɩ̃ Salomɔɔ ń Isailiɔ píi aa dikpɛkɛ̀ Dii
ń Luaɛ e gɔɔ sopla, ɔ̃ aa Lákpɛdɔa dikpɛkɛ̀ gɔɔ sopla
lɔ. Apii kɛ̀ gɔɔ gɛ̃o mɛ̀ndosai. Wa dasi maamaaɛ, wà
bɔ̀ za Amata bɔlɛi e à gɛ̀ pɛ̀ Egipi zɛ́ swawa. 66 A gɔɔ

‡ **8:56** Iko 12.10, Yoz 21.45

swaaɔ̃de zɨ̃́ ɔ̃ à ń kɛ̃́, ɔ̃ aa lɛzàwà, aa tà ń bɛ ń pɔnao.
An pɔ kɛ̀na yãmaa pɔ́ Dii kɛ̀ a zɔ̀blena Davidi ń a gbɛ̃́
Isailiɔnɛ píi yã́ musu.

9

Dii bɔ mɔa Salomɔɔwa
(2Lad 7.11-22)

1 Kɛ́ Salomɔɔ Dii kpɛ́ dɔ̀ ń a bɛo ń zɨ̃ pɔ́ a pɔ dɔwàɔ
a làa píi, 2 ɔ̃ Dii ɛ̀a bɔ̀ mɔ̀wà Gabaɔ̃ɔ a gɛ̃n plaade, 3 a
ɔ̀ɛ̀: Ma wabi pɔ́ ń kɛ̀ ń sùuu pɔ́ ń gbɛ̀aao mà. Ma
kpɛ́ pɔ́ ń dɔ̀pi dɨ̀lɛ ma pɔ́ ũ, ma tɔ́ aɔ kuwà láasaiɛ.
Ma wɛ́ aɔ pɛwàɛ, ma pɔ iɔ dɔwà gɔɔpii. 4 Mpi sɔ̃,
tó ń kúmɛɛ súsu ń nɔ̀sɛpuao lá n mae Davidiwa,
mɛ́ ń ma yãdilɛnɛɔ kũa ń ma yã'onɛɔ, mɛ́ ńlɛ ma
ɔtondɔkɨi gwa, 5 má n zɔ̃lɛa kpalau Isailiɔ guu zɛdɔ,
aɔ láaa vɨo, lá ma lɛgbɛ̃̀ n mae Davidiɛwa ma mɛ̀, aà
buiɔ aaɔ zɔ̃lɛa kpalau Isailiɔ guu gɔɔpiiɛ. 6 Tó mpi
ge n nɛ́ɔ bɔ̀ ma kpɛ sɔ̃, tó á ma ikoyãɔ ń yã́ pɔ́ má
dɨ̀lɛɛ́ɔ kũao, mɛ́ a gɛ lɛ́ zɔble dii pãlɛɔnɛ, álɛ ń sisi,
7 má Isailipiɔ bɔlɛ bùsu pɔ́ má kpàmáuɛ, mí gí kpɛ́
pɔ́ má dɨ̀lɛ ma pɔ́ ũpizi, aai gɔ̃ láanipɔ ũ, bui píi i
yãadańnɔ. 8 Baa ń kpɛ́pi lɛsɨkɛo, a yã́ a di gbɛ̃́ pɔ́
lɛ́ gɛ̃ weɔwaɛ. Aa fionada aa mɛ: Bɔ́yãi Dii kɛ̀ bùsuɛ
beeɛ ń kpɛ́ɛ beeoɛ màai?* 9 Wi onɛ́: Kɛ́ aa pãkpà Dii
ń Lua pɔ́ ń deziɔ bɔ̀lɛ Egipizi yã́iɛ. Aa zɛ̀ ń dii pãlɛɔ,
aa ń sisi, aa zɔblɛ̀nɛ́. A yã́i Dii músi bee zɨ̀imá píi.

Salomɔɔ yã́ kɨ̃niɔ
(2Lad 8.1-18)

10 Salomɔɔ kpɛ́ mɛ̀n plapiɔ dɔ̀ wɛ̃̀ baoɛ, Dii kpɛ́ ń
azɨ̃a kpɛ́o. A gbɛa 11 à Galile bùsu wɛ̃́lɛ kpà Tii kí

* **9:8** 2Kia 25.9

Hilaũwa mɛ̀n bao, asa Hilaũ sɛdɛ lí ń pɛ̃lio ń vuao
kpàwà lá a yeiwaɛ. 12 Kɛ́ Hilaũ bɔ̀ Tii à gɛ̀ wɛ̃́lɛ pɔ́
Salomɔɔ kpàwaɔ gwà, i kɛɛ̀o, 13 ɔ̃ à mɛ̀: Ma gbɛ̃́, wɛ̃́lɛ
kpeletaaɔ ń kpàa wei? Ɔ wà tɔkpà bùsupiɛ Kabulu†
e ń a gbão. 14 Hilaũ vua kpɛ̀sã Salomɔɔɛ yãa tɔnu
síiɔ̃ɛ.

15 Gbɛ̃́ pɔ́ Salomɔɔ ń dá zɔzi̋uɔ yɛ̃́n kɛ. Gbɛ̃́piɔ Dii
kpɛ́ ń Salomɔɔ kpɛ́o zi̋ kɛ̀. Aa Milo ɛ kàka ń bùsuo
aa Yelusalɛũ bi̋i bò, aa ɛ̀a Azoo ń Mɛgidoo ń Gɛzɛɛo
kɛ̀kɛ kàlɛ. 16 Egipi kí Falaɔ̃ɔ mɛ́ lɛ̀lɛ Gɛzɛɛwa yãa, ɔ̃
a si̋ à tɛsɔ̃̀wà, à Kanaa pɔ́ kú a guuɔ dɛ̀dɛ, ɔ̃ a kpà a
nɛnɔɛwa zãkɛgba ũ, gɔɔ pɔ́ à aà kpɛ̀sã Salomɔɔwa.
17 Ɔ Salomɔɔ ɛ̀a Gɛzɛɛpi kɛ̀kɛ a kàlɛ ń Bɛtoloni Zi̋́lɛo
18 ń Baalatao ń Tamɔɔ pɔ́ kú a bùsu gbáauo, 19 ń
wɛ̃́lɛ pɔ́ a kũ̀sũa kàlɛuɔ ń wɛ̃́lɛ pɔ́ a sɔ̃́goɔ kuuɔ ń wɛ̃́lɛ
pɔ́ a sɔ̃́ɔ kuuɔ ń kpɛ́ pɔ́ a ye dɔ Yelusalɛũɔ ń Libão
ń bùsu pɔ́ àlɛ kiblewàɔ píi. 20 Bui pɔ́ dɛ Isaili ũoɔ:
Amɔleɔ, Itiɔ, Pɛliziɔ, Iviɔ ń Yebusi kɔ̃naɔ píi, 21 gbɛ̃́
pɔ́ Isailiɔ i fɔ̃ ń dɛdɛoɔ, an bui pɔ́ gɔ̃̀ ń bùsupiuɔ ɔ̃
Salomɔɔ ń dá zɔzi̋u, ɔ̃ aai̋ɔ zi̋pi kɛ màa e ń a gbão.
22 I Isailiɔ da zɔzi̋piuo. Ampiɔ ɔ̃ à ń dílɛ a zi̋gɔ̃ɔ ũ ń a
i̋waɔ ń a kía deeɔ ń a gbɛ̃́ɔ dɔaanaɔ ń a zi̋kasɔ̃godeɔ
ń a sɔ̃deɔ. 23 Aamɛ zi̋ pɔ́ wàlɛ kɛpi gbɛ̃zɔ̃ɔ ũ lɔ, aa
gbɛ̃ɔn ɔ̀aa pla ń basoplakwioɛ (550).

24 Kɛ́ Falaɔ̃ɔ nɛnɔɛ bɔ̀ Davidi wɛ̃́lɛu à tà a kpɛ́ pɔ́
Salomɔɔ dɔ̀ɛu, ɔ̃ Salomɔɔ Milo ɛ kàka. 25 Wɛ̃ ń wɛ̃o
Salomɔɔ i̋ɔ sa'o Diiwa gɛ̃n àaɔ̃'aaɔ̃ɛ.‡ I sa pɔ́ wi̋ a pɔ́
kátɛu à tɛ́kũ ń sáaukpasao o sa'oki̋i pɔ́ a bò Diiɛwa,
i̋ tulaletikatɛa Dii aɛ we lɔ. Màa à Dii kpɛ́ zi̋ɔ kɛ̀ lá a

† 9:13 Bee mɛ̀ pɔpã. ‡ 9:25 Bɔa 23.17

maawa.
26 Kí Salomɔɔ gó'ilɛnaɔ kɛ̀ Ɛziɔ̃gɛbɛɛ, Elata saɛ
Ɛdɔũ bùsuu Ìsia Tɛ̃a lɛ́i. 27 Hilaũ a gode pɔ́ ísia dɔ̃ɔ zi̋
we, ɔ̃ aa dà ísiaa sãnu ń Salomɔɔ gbɛ̋ɔ. 28 Aa gɛ̀ Ofii
aa vua nàaa we tɔnu gɛ̃o, aa sùò kí Salomɔɔɛ.

10

Seba bùsu nɔɛ kía mɔa Salomɔɔ gwai (2Lad 9.1-12)

1 Kɛ́ Seba bùsu nɔɛ kía* Salomɔɔ bao mà Dii tɔbɔa
yã̋ musu, ɔ̃ à mɔ̀ aà lɛ́i à gwa ń yã̋ zi̋'ũ laawào.
2 Kɛ́ à kà Yelusalɛũ ń a i̋waɔ dasidasi ń pɔ́ gi̋nanaɔ
ń vua sà zɔ̃ɔo ń gbɛ̀ bɛɛɛde pɔ́ yiongoɔ sɛaɔ, ɔ̃ à gɛ̀
Salomɔɔ ki̋i, à yã̋ pɔ́ kú a nɔ̀sɛ guu faai bòaànɔ píi.
3 Ɔ Salomɔɔ yã̋ pɔ́ a làwaɔ bɔɔlɛkɛ̀ɛ̀ píi. A kee bɔɔlɛ i
aà fuo. 4 Kɛ́ nɔɛpi Salomɔɔ ɔ̃nɔyã mà píi, mɛ́ à kpɛ́
pɔ́ a dɔ̀ è 5 ń blɛ pɔ́ i̋ bleo ń aà i̋waɔ gweao ń aà
bɛ zi̋kɛnaɔ kuao ń ń pɔkasaɔ ń aà vɛ̃ɛbɔlɛnaɔ ń sa
pɔ́ a ò Dii kpɛ́uɔ, yã̋pi di̋wà, ɔ̃ aà lɛ́ gɔ̏ ɛlɛa. 6 Ɔ a ò
kíɛ: N yãkɛaɔ ń n ɔ̃nɔ bao pɔ́ má mà za ma bùsuuoá
si̋anaɛ. 7 Mi yã̋piɔ sio e ma gɛ kaò la, ɔ̃ ma wɛsi̋ɛ sa.
Wi omɛɛ píio fá! N ɔ̃nɔ ń n àizɛɛɔ dɛ lá ma a baomàa.
8 Minadeɔn n gbɛ̋ɔ ũ ń n i̋wa pɔ́ aai̋ɔ kunnɔ gɔɔpii,
aai̋ swã̃dɔ n ɔ̃nɔyãiɔ! 9 Wà Dii n Lua sáaukpa, asa n
yã̋ kàaàguɛ, ɔ̃ à n kpa Isailiɔ kpalau. Dii yea Isailiɔzi
gɔɔpii yã̋ mɛ́ tò à n kpa kía ũ, kɛ́ ǹyɔ̃ yã̋gɔ̃gɔ̃nɛ́ a zɛ́wa
yãi. 10 Ɔ nɔɛpi kí gbà vua tɔnu síiɔ̃ ń pɔ́ gi̋nanaɔ
dasidasi maamaa ń gbɛ̀ bɛɛɛdeɔ. Pɔ́ gi̋nana pɔ́ à kí
Salomɔɔ gbàpiɔ zɔ̃ɔ, gbɛ̃e i mɔɔɛ̀ à kà màa lɔo.

---

* **10:1** Mat 12.42

11 Hilaũ gó'ilɛna pɔ́ sù ń Ofiio ń vuaoɔ sù ń lí
bɛɛɛdeɔ maamaaɛ ń gbɛ̀ bɛɛɛdeɔ lɔ. 12 Ɔ kí Dii kpɛ́
ń azȉa kpɛ́o pɔ́ɔ kɛ̀ò, à mɔɔnaɔ ń kúuɔ kɛ̀ò lɛ̀sinaɔnɛ
lɔ. Wi mɔ́ ń lȉpi buio à kà mà̀a lɔo, wi wɛsiɛ mà̀a lɔo
e ń a gbão.
13 Pɔ́ pɔ́ Seba bùsu nɔɛ kía yei píi, a gbɛ̀a kí
Salomɔɔwaɛ, ɔ̃ à aà gbà, gba pɔ́ a dàɛ̀ sɔũsɔũɔ bàasi.
Ɔ à ɛ̀a tà a bùsuu ń a ȉwaɔ.

Salomɔɔ àizɛɛɔ
(2Lad 1.13-17, 9.13-28)

14 Vua pɔ́ Salomɔɔ ȉ e wɛ̃ ń wɛ̃o ȉ ka tɔnu bao
ń àaɔ̃o, 15 falu pɔ́ tagɛnaɔ ń laatanaɔ ń Laalubu
kíaɔ ń bùsu gbɛ̃zɔ̃ɔɔ ȉ bɔɛ̀ bàasi. 16 A sɛ̀ngbao zɔ̃ɔɔ
kɛ̀ ń vua pɔ́ wa gbɛ̃̀gbɛ̃o mɛ̀n ɔ̀aa do, an baade
gbia kà kiloo àaɔ̃'aaɔ̃ ń kȉnio. 17 A sɛ̀ngbao nɛ́naɔ
kɛ̀ò lɔ, an baade gbia ye kai kiloo plapla. A
sɛ̀ngbaopiɔ kàlɛ kpɛ́ pɔ́ wȉ mɛ Libã Líkpɛuɛ. 18 Kí
kiblekila zɔ̃ɔ kɛ̀ ń wesa swaao, ɔ̃ à vua tɛ̃ɛtɛ̃ɛ kùlɛwà.
19 Kȉlapi dɛdɛkȉi vȉ, a gbápɛpɛkȉi soolo. A kpɛnakȉi
musu dɛ mɔ̀ɔɔ golasai. A gȁsȉdikȉiɔ vȉ, nɔ̀ɔmusu
pɔ́ wa kɛ̀ɔ zɛzɛ gȁsȉdikȉipiɔ saɛ. 20 Nɔ̀ɔmusu kɛapiɔ
zɛzɛ gbápɛpɛkȉipiɔwa plapla ɔplaai ń zɛɛio, apii kɛ̀
kuɛpla. Wi kȉlapi taa kɛ bùsueu yãao. 21 Kí Salomɔɔ
imibɔɔá vuaɛ píi. Kpɛ́ pɔ́ wȉ mɛ Libã Líkpɛ pɔ́ɔ píiá
vua tɛ̃ɛtɛ̃ɛɛ. Ãnusu pɔe ku weo, asa wȉli ắnusu dilɛ
pɔe ũ Salomɔɔ gɔɔo.
22 Kí ísia gó'ilɛnaɔ ȉɔ daa ísiaa ń Hilaũ góɔ. Wɛ̃̀
àaɔ̃ ń wɛ̃̀ àaɔ̃o ɔ̃ aaȉɔ su ń vuao ń ắnusuo ń wesa
swaao ń gbaũɔ ń bã bui maaɔ. 23 Kí Salomɔɔ àizɛɛ
ń aà ɔ̃nɔo zɔ̃ɔ dɛ dűnia kíaɔ pɔ́la píi. 24 Gbɛ̃́pii lɛ́
zɛwɛɛlɛ à wɛsi Salomɔɔlɛ, aai swắsɛ aà ɔ̃nɔyã pɔ́
Lua dàɛ̀ aà sɔ̃uzi. 25 Wɛ̃ ń wɛ̃o wȉɔ mɔɛ̀, baade ń a

gbao: Ã́nusu pɔ́ɔ, vua pɔ́ɔ, ulaɔ, gɔ̃kɛbɔɔ, pɔ́ gĩ̀nanaɔ,
sɔ̃́ɔ ń a baonaɔ. 26 Salomɔɔ zĩ̀kasɔ̃goɔ ń sɔ̃́ɔ kã̀aa,
aà sɔ̃́gopiɔ ɔ̀aa soplaɛ (1.400), aà sɔ̃́ɔ sɔ̃ ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ
kuɛpla (12.000). Wĩ̀ aà sɔ̃́piɔ gwa aà sɔ̃́go wɛ̃́lɛɔ guuɛ
ń aà bɛ Yelusalɛũo. 27 Kí tò ã́nusu di Yelusalɛũ lán
gbɛwa, mɛ́ sɛdɛ lí pɔ́ wà kpɛdɔ̀ò dasi lán bɛ̀lɛ líwa
sɛ̃u. 28 Salomɔɔ sɔ̃́piɔ bɔ̀ Egipi† ń Silisi bùsuoɛ. Kí
laatanaɔ mɛ́ ĩ̀ gɛ́ lúlui we. 29 Aaĩ̀ sɔ̃́goɔ lúlu Egipi
ã́nusu kiloo soplaplaɛ, sɔ̃́ɔ sɔ̃ kiloo plapla taa, ɔ̃ ĩ̀ ɛa
sɔ̃́piɔ yía Iti kíaɔ ń Siliɔ kíaɔwa lɔ.

11

Salomɔɔ naɔ

1 Kí Salomɔɔ yè buipãle nɔɛɔzi dasi.* Falaɔ̃ɔ nɛnɔɛ
bȁasi, ɔ̃ à Mɔabuɔ ń Amɔniɔ ń Ɛdɔũɔ ń Sidɔ̃deɔ ń Itiɔ
nȁaa nɔ ũ. 2 Dii ò Isailiɔnɛ aasu buipiɔ sɛo, asa aa ń
sã́sãɛ, aaiɔ sa'o ń tã́aɔwa.† Ň beeo Salomɔɔ nàmá
kɛ́ a yeńzi yã́i. 3 Â kíabuiɔ sɛ̀ nɔ ũ gbɛ̃ɔn ɔ̀aa àaɔ̃
ń basɔoo, mɛ́ a nɔ pɔ́ i mɛ́sɛdilɛnɛ́ɔɔ vĩ̀ lɔ ɔ̀aa do ń
basɔoo. Ɔ aà nɔpiɔ aà sã̀sã. 4 Kɛ́ à zikũ̀, aà naɔ tò
à tɛ̀ tã́aɔzi, i a sɔ̃ kpa Dii a Luawa míɔmiɔ lá a mae
Davidiwao. 5 Â tɛ̀ Sidɔ̃deɔ dii Asetaatizi ń Amɔniɔ
dii Mɔlɔku pɔ́ Lua ye a gĩ̀yãioo. 6 Â yã́ pɔ́ Dii yeio
kɛ̀, i tɛaȁzi ń nɔ̀sɛmɛndoo lá a mae Davidiwao. 7 Ɔ
à gɛ̀ gulɛsĩ̀ bò sĩ̀sĩ̀ pɔ́ kú Yelusalɛũ gukpɛ oi musu
Mɔabuɔ dii vãi Kɛmɔsi pɔ́ Lua ye a gĩ̀yãioɛ ń Amɔniɔ
dii vãi Mɔlɔkuo. 8 Mȁa a kɛ̀ a buipãle nɔɔnɛ píi, ɔ̃ aa
tulaletikàtɛa ń diiɔnɛ aa sa'ɔ̀má.

† **10:28** Iko 17.16 * **11:1** Iko 17.17 † **11:2** Bɔa 34.16

9 Ɔ Dii Isailiɔ Lua pɔ pà Salomɔɔzi, kɛ́ à bɔ̀ a kpɛ,
aà sɔ̃ kuwa lɔo yɑ̃́i, asa Dii bɔ̀ mɔ̀wà yãa gɛ̃n plaɛ.
10 Baa kɛ́ Dii ɔ̀ɛ̀ asu tɛ dii pãleɔzio, i yɑ̃́ pɔ́ Dii dɪ̃̀lɛɛpi
mao. 11 Ɔ Dii ɔ̀ɛ̀: Lá màa ń sɛ̀, ni zɛ ń ma bàakuannɔ
yɑ̃́ pɔ́ má dɪ̃̀lɛnɛoo, má n bɔ kíakɛuɛ, mí n zɔ̀blenae
dilɛ n gbɛu. 12 Ama n mae Davidi yɑ̃́i má kɛ n gɔɔo, n
nɛ́ ɔ̃ má kɛɛ̀. 13 N beeo má aà bɔ kíakɛu míɔmiɔo. Bui
lɛɛ do ɔ̃ má tó n nɛ́piɛ ma zɔ̀blena Davidi ń Yelusalɛũ
pɔ́ má sɛ̀ ma pɔ́ ũo yɑ̃́i.

Salomɔɔ ibɛɛɔ

14 Ɔ Dii tò Ɛdɔũ gbɛ̃́ Adada pɔ́ dɛ kíabui ũ íbɛlɛsɛ̀
ń Salomɔɔo. 15 Gɔɔ pɔ́ Davidi lɛ́ zɪ̃̀ka ń Ɛdɔũɔ yãa, aà
zɪ̃̀gɔ̃ɔ dɔaana Yoabu mɛ́ gɛ̀ Isailiɔ gɛɔ vɪ̃̀, ɔ̃ àlɛ Ɛdɔũ
bùsu gɔ̃ɛɔ dɛdɛ we píi. 16 Aàpi ń a gbɛ̃́ɔ ku we e
mɔ soolo e aa gɛ̀ Ɛdɔũɔ bùsu gɔ̃ɛpiɔ dɛ̀dɛɔ̀ píi. 17 Ɔ
Adada bàalɛ̀ lɛ́ tá Egipi ń a mae ɪ̃̀waeɔ. Gɔɔ bee sɔ̃
Adadaá ɛ̀waasonaɛ. 18 Aa bɔ̀ Madiã aa gɛ̀ Palana, ɔ̃
aa Palana gbɛ̃ɛɔ sɛ̀ gɛ̀ńnɔ Egipi kí Falaɔ̃ɔ kɪ̃́i. Falaɔ̃ɔ
kpɛ́ kpàwà ń blɛo ń tɔɔlɛo. 19 Adada yɑ̃́ kà Falaɔ̃ɔgu
maamaaɛ, ɔ̃ à a na Tapɛnɛsi dãuna kpàwà nɔ ũ.
20 Ɔ Tapɛnɛsi dãunapi nɛ'ɪ̃ gɔ̃ɛ ũ, wɪ̃̀ mɛ Genuba,
ɔ̃ Tapɛnɛsi nɛ́pi gwà Falaɔ̃ɔ ua ń Falaɔ̃ɔ nɛ́ɔ sãnu.
21 Gɔɔ pɔ́ Adada ku Egipi, a mà Davidi gà mɛ́ aà zɪ̃̀gɔ̃ɔ
dɔaana Yoabu gà lɔ. Ɔ a ò Falaɔ̃ɔɛ à mɛ̀: Ma gba zɛ́
mà ta ma bùsuu. 22 Ɔ Falaɔ̃ɔ aà là à mɛ̀: Bɔ́mɛ lɛ́
kɛ̃́sãma ma kɪ̃́i, ɔ̃ n gbasa ń ye ta n bùsuui? A wèwà
à mɛ̀: Pɔe lɛ́ kɛ̃́sãao, ma gba zɛ́ lɛ́!
23 Lua tò Ɛliada nɛ́ Lɛzɔ̃ fɛ̀lɛ ń Salomɔɔo lɔ. A
bàalɛ̀ a dii Zoba kí Adadɛzɛɛɛ yãaɛ. 24 Kɛ́ Davidi
Adadɛzɛɛɔ dɛ̀dɛ, Lɛzɔ̃ gbɛ̃́ɔ kɑ̃̀aaazi gbãamɔnɛdeɔ
gɑ̃li ũ, à gɔ̃̀ ń dɔaana ũ. Aa gɛ̀ zɔ̃̀lɛ Damasi, ɔ̃ à gɔ̃̀

a kía ũ. 25 Aàpi sɔ̃ Isailiɔ ibɛɛɛ e Salomɔɔ wɛ̃ni lɛ́u,
yãkele pɔ́ Adada fɛ̀lɛò bàasi. A kpalablè Sili bùsuu,
a ye Isailiɔ gi̋yãio.

Yeloboaũ bɔa Salomɔɔ kpɛ

26 Nɛba nɛ́ Yeloboaũ, Ɛflaiũ bui pɔ́ bɔ̀ Zeledaá
Salomɔɔ i̋waɔ doɛ, ɔ̃ à bɔ̀ Salomɔɔpi kpɛ. Aà daá
gyaaɛ, aà tɔ́n Zelua. 27 Lá à bɔ̀ kí kpɛ taan kɛ:
Salomɔɔ bùsu kàka ɛ pɔ́ wi̋ mɛ Milou, ɔ̃ à a mae
Davidi wɛ̃́lɛ bi̋́i bò a pɛ̀ɛ. 28 Yeloboaũá gɔ̃sa laaideɛ.
Kɛ́ Salomɔɔ è ɛ̀waasopi ãiavi̋, ɔ̃ à aà di̋lɛ zi̋ gbãa pɔ́
Yosɛfu buiɔ lɛ́ kɛpi gbɛ̃zɔ̃ɔ ũ. 29 Zi̋beezi̋ Yeloboaũpi
bɔ̀ Yelusalɛũ, ɔ̃ à kpàaũ ń ãnabi Ahia, Silo gbɛ̃́o zɛ́u,
a ula dafu daa. Aa ku sɛ̃u we ńtɛ̃ɛ. 30 Ɔ Ahia a ula
dafupi ga kɛ̀̃, a pàapaa kuɛpla. 31 Ɔ a ò Yeloboaũɛ
aà a paaapi sɛ́lɛ mɛ̀n kwi. Ɔ Dii yã'òɛ̀ à mɛ̀: Ma Dii
Isailiɔ Lua má Salomɔɔ bɔ kíakɛuɛ, mí Isaili bui lɛɛ
kwiɔ kpama. 32 Mí bui lɛɛ do toɛ̀ ma zɔ̀blena Davidi
ń Yelusalɛũo yã́i, asa wɛ̃́lɛpi má sɛ̀ Isaili buiɔ wɛ̃́lɛɔ
guu. 33 Má kɛɛ̀ màa, kɛ́ à ma vũaa à gɛ̀ lɛ́ Sidɔ̃deɔ
dii Asetaati ń Mɔabuɔ dii Kɛmɔsio ń Amɔniɔ dii
Mɔlɔkuo sisi yã́iɛ. I tɛmazio, i yã́ pɔ́ maamɛɛ kɛo,
i ma ɔtondɔki̋i gwao, a ma ikoyãɔ kũa lá a mae
Davidiwao. 34 N beeo má aà bɔ kpalau fi̋afiao, asa
má tò à gɔ̃̀ kía ũ e a wɛ̃ni lɛ́u ma zɔ̀blena Davidi yã́iɛ,
asa kɛ́ ma Davidi sɛ̀, a yã́ pɔ́ má di̋lɛɔ kũaɛ, mɛ́ à ma
ɔtondɔki̋i gwà. 35 Má Salomɔɔ nɛ́ bɔ kpalau saɛ, mí
Isaili bui lɛɛ kwiɔ kpama. 36 Isaili bui lɛɛ do ɔ̃ má
tó aà nɛ́piɛ, kɛ́ ma zɔ̀blena Davidi filia àɔ dɔ ma aɛ
gɔɔpii Yelusalɛũ, wɛ̃́lɛ pɔ́ má di̋lɛ ma tɔ́ àɔ kuwàu.
37 Mpi sɔ̃, ma n sɛ Isailiɔ kía ũɛ. Nyɔ̃ kible lá à n pɔ
gbàwa. 38 Tó ńlɛ yã́ pɔ́ má di̋lɛnɛ kɛ píi, tó ń tɛmazi,

ń̀lɛ yá̃ pɔ́ maamɛɛ kɛ, tó ń̀lɛ ma ɔtondɔkı̃i gwa mɛ́
ń ma yãdilɛaɔ kũa lán ma zɔ̀blena Davidiwa, máɔ
kunnɔɛ, míɔ n buiɔ kpa Isailiɔ kpalau gɔɔpii, lá ma
Davidi buiɔ kpàuwa. 39 Má ɔtɔ̃ɔlɛ Davidi buiɔwa yá̃
pɔ́ kɛ̀pi yá̃iɛ, ãma i kɛ gɔɔpii no.
40 Salomɔɔ zɛwɛ̀ɛlɛ à Yeloboaũ dɛ, ɔ̃ à fɛ̀lɛ tilɛ̀ à
tà Egipi kí Sisaki kı̃i, ɔ̃ a ku we e Salomɔɔ gɛ̀ gàò.
41 Salomɔɔ yá̃ kı̃niɔ ń ɔ̃nɔ pɔ́ a vı̃ɔ píi ku aàzı̃api
yãkɛaɔ láu. 42 Salomɔɔpi dɛ Isaili bui píi kía ũ
Yelusalɛũ wɛ̃̀ blaɛ. 43 Kɛ́ à gà, wà aà vı̃̀ aà mae
Davidi wɛ̃́lɛu, ɔ̃ aà nɛ́ Lɔbɔaũ zɔ̃̀lɛ aà gbɛu.

12

Isailiɔ bɔa Lɔbɔaũ kpɛ
(2Lad 10.1-11.4)

1 Lɔbɔaũ gɛ̀ Sikɛũ, asa wekı̃i Isaili bui píi gɛ̀u aà
kpái kpalau. 2 Kɛ́ Nɛba nɛ́ Yeloboaũ a baomà, ɔ̃ à bɔ̀
Egipi à sù, asa wekı̃i a kuu za gɔɔ pɔ́ à tilɛ̀ Salomɔɔɛ.
3 Ɔ Isaili pɔ́ kãaaapiɔ aà sı̃si, ɔ̃ aa gɛ̀ yã'ò Lɔbɔaũɛ
sãnu aa mɛ̀: 4 N mae zı̃ gbãa dàwɛ̃ɛ pãsı̃pãsı̃ɛ. Mpi
sɔ̃, zı̃ gbãa ń aso gbia pɔ́ a dı̃wɛ̃ɛpio lao, wı́ misiilɛnɛ.
5 Ɔ a wɛ̀má à mɛ̀: A tá gı̃a e gɔɔ àaɔ̃, ı́ ɛa mɔ́. Ɔ aa tà.
6 Kí Lɔbɔaũ yá̃pi kpàlɛ gbɛ̃zɔ̃ɔ pɔ́ aa dɛ a mae
Salomɔɔ ı̃wa ũɔ gɛ̃zı̃ à mɛ̀: Yá̃ kpele á è a maa mà a
zá̃ sí gbɛ̃́piɔwai? 7 Ɔ aa wɛ̀wà aa mɛ̀: Tó n misı̃ilɛnɛ́
gbã, mɛ́ n yãmaa zãsı̃má, aaɔ dɛ n zɔ̀blenaɔ ũ
gɔɔpiiɛ. 8 Ɔ Lɔbɔaũ gı̃ gbɛ̃zɔ̃ɔpiɔ lɛdama mai, à gɛ̀
yá̃pi kpàlɛ a ı̃wa ɛ̀waaso pɔ́ aa nɛblè sãnuɔ gɛ̃zı̃. 9 A
ń lá à mɛ̀: Gbɛ̃́ pɔ́ aa òmɛɛ mà zı̃ gbãa pɔ́ ma mae
dànɛ́ laonɛ́piɔ, yá̃ kpele á è a maa wà a zá̃ símái?
10 Ɔ ɛ̀waasopiɔ wɛ̀wà aa mɛ̀: Gbɛ̃́ pɔ́ aa ònɛ n mae

aso gbia dȉné, laonépiɔ, oné n ɔnɛnzãna gèele dɛ
n mae gbɔ̃ua. 11 N mae aso gbia dȉné, mpi sɔ̃ ńyɔ̃
asopi kã́fi̋néɛ. N mae ń wɛtȁ ń flãoɛ, kási flàala lɛde
ńyɔ̃ ń wɛtãò.
12 A gɔɔ àaɔ̃de zí̋ Yeloboaũ ń Isailiɔ ɛ̀a mɔ̀ Lɔbɔaũ
lè ḿpii, lá a òné à mɛ̀ aa ɛa mɔ gɔɔ àaɔ̃ gbɛapiwa.
13 Ɔ kí gȉ gbɛ̃zɔ̃ɔ lɛdama mai, à yãpãsȉ òné. 14 A
òné lá ɛ̀waasoɔ lɛdàwawa à mɛ̀: Aso gbia ma mae
dȉé, mapi sɔ̃ má asopi kã́fi̋éɛ. Flã ɔ̃ ma mae á wɛtȁò,
mapi sɔ̃, flàala lɛde ɔ̃ má á wɛtãò. 15 Beewa kí i
Isailiɔ yãmao, asa yã́pi bɔ̀ Dii kí̋iɛ, ké yã́ pɔ́ a dà
ãnabi Ahia, Silo gbɛ̃́ɛ a ò Nɛba né Yeloboaũɛ e kɛ yã́i.
16 Ké Isailiɔ è kí gȉ ń yãmai, aa òɛ̀:
Wá bàa kú ń Davidioo,
wá lé kú Yɛse né yã́uo.
Isailiɔ, á baade tá a bɛ![*]
Davidi bui, laaidɔ nzȉa bɛwa!
Ɔ Isailipiɔ tà ń bɛ. 17 Isaili pɔ́ kú Yuda wɛ̃́lɛ guuɔ ɔ̃
Lɔbɔaũ gɔ̃̀ ń kía ũ ńtɛ̃ɛ. 18 Kí Lɔbɔaũ a zɔɔ gbɛ̃zɔ̃ɔ
Adonilaũ zȉ Isailiɔwa, ɔ̃ aa aà pàpa ń gbɛo wà aà
dɛ̀. Ɔ kí Lɔbɔaũ fɛ̀lɛ ń wãao, à sȉ a sɔ́go guu, à bàalɛ̀
Yelusalɛũ. 19 Beewa Isailiɔ gȉ Davidi buiɔzi e ń a
gbão. 20 Ké Isailiɔ mà píi Yeloboaũ sù, ɔ̃ aa aà sȉsi
kɔ̃kãaa guu, ɔ̃ aa aà kpà Isailiɔ kía ũ. Isaili buie i zɛ
ń Davidi buiɔo, sema Yuda buiɔ bàasio.
21 Ké Lɔbɔaũ kà Yelusalɛũ, à Yudaɔ kȁaa píi ń
Bɛ̃yãmɛɛ buieɔ. Zȉgɔ̃piɔ gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ ɔ̀aa do
baosaiɛ (180.000). Ɔ aalɛ gé zȉkai ń Isailiɔ, ké aa e
Salomɔɔ né Lɔbɔaũ kpa kpalapiu lɔ. 22 Ɔ Lua yã'ò
Lua gbɛ̃́ pɔ́ wȉ mɛ Semaiaɛ à mɛ̀: 23 O Yudaɔ kí

[*] **12:16** 2Sam 20.1

Salomɔɔ nɛ́ Lɔbɔaũɛ ń Yudaɔ píi ń Bɛ̃yãmɛɛ buiɔ ń
gbɛ̃́ kȉniɔ, 24 ma Dii ma mɛ̀, ásu gɛ́ zȉkai ń á gbɛ̃́
Isailiɔo. A̋ baade tá a bɛ, asa yã́ pɔ́ kɛ̀pi bɔ̀ ma kȉ́iɛ.
Ɔ aa yã́ pɔ́ Dii ònɛ́ mà aa tà.

25 Yeloboaũ Sikɛũ pɔ́ kú Ɛflaiũ bùsu sȉsȉdeu bȉ́i bò,
ɔ̃ à zɔ̃̀lɛu. Za we ɔ̃ à gɛ̀ Pɛnuɛli kɛ̀kɛ a kàlɛ. 26 Ɔ à
làasookɛ̀ à mɛ̀: Wa ɛa Davidi bɛ gbɛ̃́ kpá kpalauɛ.
27 Tó Isailiɔ lɛ́ gɛ́ sa'oi Dii kpɛ́u Yelusalɛũ, aa ɛa zɛ
ń ń dii Yudaɔ kí Lɔbɔaũoɛ, aai ma dɛ, aai zɛaànɔ.
28 Kɛ́ kí yã́pi gwà, ɔ̃ à vua gáaena pȉ mɛ̀n pla, ɔ̃ a ò
gbɛ̃́ɔnɛ: Isailiɔ, á gɛa Yelusalɛũ kɛ̀ zài. A̋ Lua pɔ́ á
bɔ́lɛ Egipin kɛ![†] 29 Ɔ à ado dȉlɛ Bɛtɛli, ado sɔ̃ Dã. 30 Ɔ
yã́pi duuna ȉnɛ́, aaȉ gɛ́ kúlɛi adoɛ Bɛtɛli, ado sɔ̃ za
Dã. 31 Yeloboaũ kpɛdɔ̀ zupiɔnɛ gulɛsȉɔwa, ɔ̃ à gbɛ̃́ pɔ́
aa dɛ Levii bui ũoɔ dȉlɛ sa'onaɔ ũ. 32 Ɔ à mɔ swaaɔ̃de
gɔɔ gɛ̃ode dȉlɛ dikpɛ ũ lán Yudaɔ pɔ́wa sɔ̃, ɔ̃ à sa'ò
sa'okȉi pɔ́ kú Bɛtɛlipiwa. A sa'ò gáae pɔ́ a pȉpiɔwa,
ɔ̃ à sa'onaɔ dȉlɛ we aaɔ gulɛsȉpiɔ gbagba. 33 Ɔ à sa'ò
sa'okȉi pɔ́ á kɛ̀ Bɛtɛlipiwa mɔ swaaɔ̃de gɔɔ gɛ̃odezȉ.
A̋ gɔɔpi dȉlɛ azȉa pɔeãwa dikpɛ ũ Isailiɔnɛ.

13

A̋nabi pɔ́ i Dii yãmao

1 Lua gbɛ̃e bɔ̀ Yuda bùsuu à mɔ̀ Bɛtɛli lá Dii
dàɛwa, gɔɔ pɔ́ Yeloboaũ zɛa sa'okȉipi saɛ, a súɛlɛ lɛ́
fɛlɛ. 2 Ɔ à àsi'ò sa'okȉipi musu à mɛ̀: Sa'okȉi, sa'okȉi,
Dii mɛ̀ wa nɛ'i Davidi bɛ, wi tɔ́kpaɛ̀ Yosia. Aàpi mɛ́ a
sa'oma ń gulɛsȉ sa'ona pɔ́ lɛ́ zȉkɛ laɔ, i sa'onapiɔ wáɔ
kpasama.[*] 3 Wegɔ̃ɔ Lua gbɛ̃́pi yã́pi kɛa seela ònɛ́ à
mɛ̀: Seela pɔ́ Dii òn kɛ: Sa'okȉipi a paaɛ, a túfu i kɔ́lɛ.

---

† **12:28** Bɔa 32.4 * **13:2** 2Kia 23.15-16

4 Kɛ́ kí Yeloboaũ àsi pɔ́ Lua gbɛ̃́pi ò Bɛtɛli sa'okĩipi
musu mà, ɔ̃ à ɔdɔ̀wà za sa'okĩi we à mɛ̀: A aà kṹ! Ɔ ɔ
pɔ́ a dɔ̀wàpi imĩ, i fɔ̃ kòo lɔo. 5 Ɔ sa'okĩipi pàa a túfu
kɔ̀lɛ lá Dii dà Lua gbɛ̃́piɛ a òwa. 6 Ɔ kí ò Lua gbɛ̃́piɛ:
Awakpamɛɛ Dii n Luaɛ. Wabikɛwàmɛɛ ma ɔ e su a
gbɛu. Ɔ Lua gbɛ̃́pi awakpàɛ̀ Diiɛ, ɔ̃ aà ɔ sù a gbɛu
lán yãawa. 7 Ɔ kí ò Lua gbɛ̃́piɛ: Mɔ wà gɛ́ ma bɛ wà
pɔble, mí gbadanɛ. 8 Ɔ a ò kípiɛ: Baa tó n n àizɛɛ
guo kpàa, má gɛnnɔo. Má pɔble mà imi guɛ beeuo,
9 asa Dii òmɛɛ à mɛ̀ másu pɔble lao, másu imi lao,
mɛ́ másu tá ń zɛ́ pɔ́ ma mɔooo. 10 Ɔ à zɛ́ pãle sɛ̀, i zɛ́
pɔ́ à mɔ̀ò Bɛtɛli sɛ lɔo.

11 Ãnabi zie ku Bɛtɛli we. Kɛ́ aà nɛ́ɔ sù, aa yã́ pɔ́
Lua gbɛ̃́pi kɛ̀ we zĩbeezĩ dàu aa sĩu ń maeɛ ń yã́ pɔ́
a ò kíɛo píi. 12 Ɔ an mae ń lá à mɛ̀: Zɛ́ kpele a sɛ̀i? Ɔ
aà nɛ́ɔ zɛ́ pɔ́ Lua gbɛ̃́ pɔ́ bɔ̀ Yuda bùsuupi sɛ̀ òɛ̀. 13 Ɔ
a òné: A káoyemɛɛ zàa'ĩnaɛ. Ɔ aa yèɛ̀ aa aà dĩkpɛ.
14 Kɛ́ à pɛ̀lɛ Lua gbɛ̃́pizi, ɔ̃ à aà lè zɔ̃lɛa gbɛ̃́nɛli gbáu.
Ɔ à aà là à mɛ̀: Lua gbɛ̃́ pɔ́ bɔ̀ Yuda bùsuun n ũa?
A wèwà à mɛ̀: Mámɛ! 15 Ɔ ãnabi zipi òɛ̀: Mɔ wà gɛ́
ma bɛ, ní pɔble. 16 A wèwà à mɛ̀: Má fɔ̃ ɛa tannɔo.
Má fɔ̃ pɔble mà iminnɔ guɛ beeuo, 17 asa Dii òmɛɛ à
mɛ̀, másu pɔble ge mà imi lao, mɛ́ másu tá ń zɛ́ pɔ́
ma mɔooo. 18 Ɔ ãnabi zipi òɛ̀: Ãnabin ma ũ lanwa.
Malaikae mɛ́ Dii yã'òmɛɛ à mɛ̀ mà pɛ́lɛnzi mà sunnɔ
ma bɛ, kɛ́ ǹ pɔble, ní imi. A mɔ lè ɛɛ ãnabipi lɛ́ tó.

19 Ɔ Lua gbɛ̃́pi ɛ̀a gɛ̀aànɔ, à pɔblè aà bɛ, à
imĩ. 20 Gɔɔ pɔ́ aa zɔ̃lɛ pɔbleai, Dii yã'ò ãnabi zi
pɔ́ sùaànɔpiɛ, 21 ɔ̃ à wiidɔ̀ Lua gbɛ̃́ pɔ́ bɔ̀ Yuda
bùsuupiwa à mɛ̀: Dii n Lua mɛ̀, lá n gi a yãmai,
ni yã́ pɔ́ á ònɛ mao, 22 n ɛa n mɔ n pɔblè, n imĩ gu

pɔ́ á ònɛ ńsu bleuo, ńsu miuopi, wa n vɨ̃ n deziɔ
mia'ɛuo. 23 Aà pɔblea ń aà imiao gbɛa, ãnabi pɔ́
sùaànɔpi káoyèɛ̀ zàa'ɨ̃anaɛ. 24 Kɛ́ à dàzɛu, ɔ̃ à kpàaũ
ń nɔ̀ɔmusuo, nɔ̀ɔmusupi aà dɛ̀. Aà gɛ gɔ̃̀ dilɛa zɛ́u, ɔ̃
zàa'ɨ̃na ń nɔ̀ɔmusuo gɔ̃̀ sɨ̃ aà gɛpizi. 25 Kɛ́ gbɛ̃́ pɔ́ lɛ́
gɛ̃ɔ aà gɛ è wúlɛa zɛ́u we ń nɔ̀ɔmusu pɔ́ zɛio, ɔ̃ aa gɛ̀
a baokpà wɛ̃́lɛ pɔ́ ãnabi zipi kuu.

26 Kɛ́ ãnabi pɔ́ sùaànɔpi a baomà, à mɛ̀: Lua gbɛ̃́
pɔ́ gɨ̃ Dii yãmain we. Ɔ Dii aà kpà nɔ̀ɔmusuwa, à aà
ɛ̀'ɛ a dɛ̀ lá Dii ɔ̀ɛ̀wa. 27 Ɔ a ò a nɛ́ɔnɛ: Ã káoyemɛɛ
zàa'ɨ̃naɛ. Ɔ aa yèɛ̀. 28 Ã dàzɛu, ɔ̃ à gɛ̀ à aà gɛ lè wúlɛa
zɛ́u. Zàa'ɨ̃na ń nɔ̀ɔmusuo aa sɨ̃aàzi. Nɔ̀ɔmusupi i
gɛpi soo, mɛ́ i zàa'ɨ̃napi ɛ́'ɛ sɔ̃o. 29 Ɔ ãnabipi Lua
gbɛ̃́pi gɛ sɛ dɨ̃ zàa'ɨ̃naɛ à sùò a bɛ wɛ̃́lɛu, kɛ́ à aà gaa
ɔ́ɔlɔ, i aà vɨ̃. 30 Ɔ à aà vɨ̃̀ azɨ̃a mia'ɛu, à ɔ́ɔlɔ̀ à mɛ̀:
Waiyoo ma gbɛ̃́! 31 Kɛ́ à aà vɨ̃̀ màa, a ò a nɛ́ɔnɛ: Tó
ma ga, à ma vɨ̃ mia'ɛ pɔ́ ma Lua gbɛ̃́pi vɨ̃̀upiu, ı́ wá gɛ
kpakɔ̃i. 32 Asa àsi pɔ́ Dii dàɛ̀ a ò Bɛtɛli sa'okɨ̃i musu ń
tɛ̃́akpɛ pɔ́ kú Samali bùsu wɛ̃́lɛ gulɛsɨ̃uɔ a kɛ sɨ̃anaɛ.

33 Yɛ̃́pi gbɛa Yeloboaũ i a yãvãikɛa too, baa se à
ɛ̀a Isaili bui píi dɨ̃̀lɛ gulɛsɨ̃ sa'onaɔ ũ lɔ. Gbɛ̃́ pɔ́ aa ye
gɔ̃ gulɛsɨ̃ sa'onaɔ ũ ɔ̃ à ń kpá a ũ. 34 Duuna pɔ́ tò wà
Yeloboaũ buiɔ tɔ̀lɔzɔ̃̀ aa mɨ̃̀dɛ dṹniaun we.

14

Ãnabi Ahia yã́ pɔ́ a Yeloboaũ le oa

1 Gɔɔ bee gyã Yeloboaũ nɛgɔ̃ɛ Abia lè. 2 Ɔ
Yeloboaũpi ò a naɛ: Fɛlɛ ǹ nzɨ̃a lilɛ, kɛ́ wasu n dɔ̃
ma nɔ ũo, ní gɛ́ Silo. Ãnabi Ahia ku we. Ɔmɛ ɔ̀mɛɛ
máɔ dɛ Isailiɔ kía ũ. 3 Pɛ̃ɛ sɛ mɛ̀n kwi ń kàaɔ ń zɔ́
tùuo, ní gɛoɛ̀. A yã́ pɔ́ a nɛ́pi le onɛɛ. 4 Ɔ Yeloboaũ

nɔ kɛ̀ mà̀a, à fɛ̀lɛ gɛ̀ Silo à gɛ̃̀ Ahia bɛ. Ahia wɛ́ lɛ́ gu'e
lɔo, asa à zikũ̀ɛ, aà wɛ́ gɔ̃̀ sùii. 5 A̍ mɔ lè Dii ò Ahiaɛ:
Yeloboaũ nɔ nɛ́ lɛ́ gyãkɛ, ɔ̃ àlɛ mɔ́ a yãgbɛaima. Lá
ńyɔ̃ wewàn kɛ, asa tó à mɔ̀, a azi̍a lilɛnɛ gbɛ̃pãle ũɛ.
6 Kɛ́ Ahia aà kɛ̀sɛ kɔ̃fi̍ mà, àlɛ gɛ̃ kpɛ́u, à mɛ̀: Gɛ̃
Yeloboaũ na! Bɔ́yãi n nzi̍a li̍lɛ mà̀ai? Yãpãsi̍ Lua
mɛ̀ mà onɛ. 7 Gɛ ǹ o Yeloboaũɛ, Dii Isailiɔ Lua mɛ̀
ámɛ a n sɛ n gbɛ̃́ɔ guu, a n dilɛ a gbɛ̃́ Isailiɔ dɔaana
ũ. 8 A Davidi buiɔ bɔ̀ kpalau, ɔ̃ a n kpau, kási ń
dɛ lá a zɔ̀blena Davidiwao. Aàpi a yãdilɛaɔ kũa, a
tɛazi ń nɔ̀sɛmɛndoo, à yã́ pɔ́ á yei kɛ̀. 9 N vãikɛ̀ dɛ
gbɛ̃́ pɔ́ dɔ̀aanɛɔla, n gɛ n dii pãleɔ kɛ̀ nzi̍aɛ, mɔ pɔ́ ń
kàsa tã́a ũɔ, ɔ̃ n bɔ aà kpɛ, n a pɔ fɛ̀lɛɛ. 10 Ayãmɛto
á yã́yia n buiɔwa, á n gɔ̃ɛɔ kaalɛ Isailiɔ guu zɔɔ ń
wɛ̃́ɛɔ píi, í tɛsɔ̃ n bɛwa, lá wi̍ tɛsɔ̃ zùgbɔ̃wa e à tɛ́kũ
láa píiwa. 11 Gbɛ̃ɔ n bui pɔ́ aa gaga wɛ̃́lɛuɔ só, bãɔ
i n gbɛ̃́ pɔ́ aa gaga sɛ̃uɔ ble. Dii mɛ́ ò. 12 Mpi sa sɔ̃
nɔɛ, fɛlɛ ta bɛ. Tó n kɛ̀sɛpɛ̀lɛ wɛ̃́lɛ guu gɔ̃̀ɔ, nɛ́pi a gaɛ.
13 Isailiɔ i aà gɛ ɔ́ɔlɔ, aai aà vi̍. Yeloboaũ buiɔ guu
píi, aàpi wa vi̍ ado, asa aàpi ado ɔ̃ Dii Isailiɔ Lua
yãmaa èwà Yeloboaũ ua. 14 Dii a kía pãle dilɛ a gbɛ̃́
Isailiɔnɛ. Ɔmɛ a Yeloboaũ buiɔ dɛdɛ. Gbãɛ! Bɔ kɛ ló?
Ɛe, tiatiaɛ! 15 Dii a gotɔ̃ Isailiɔwa, aai gɔ̃ lán fee pɔ́ lɛ́
deedee í guuwa. A Isailiɔ bɔlɛ bùsu maa pɔ́ a kpà ń
deziɔwaɛ beeu, i ń fãaa Uflata baale, kɛ́ aa Asetaati
lí pɛ̀lɛpɛlɛ, aa Dii pɔ fɛ̀lɛoɛ̀ yã́i. 16 A Isailiɔ kpámá
duuna pɔ́ Yeloboaũ kɛ̀ à Isailiɔ dà a kɛau yã́i.
17 Ɔ Yeloboaũ na fɛ̀lɛ lɛ́ tá. Kɛ́ à kà Tiiza, àlɛ
gɛ̃ kpɛ́u, ɔ̃ nɛgɔ̃ɛnapi gà. 18 Wà aà vi̍̀, ɔ̃ Isailiɔ
ɔ́ɔlɔ̀ ḿpii, lá Dii dà a zɔ̀blena ãnabi Ahiaɛ a ɔ̀wa.
19 Yeloboaũ yã́ ki̍niɔ ku Isaili kíaɔ ladau, zi̍ pɔ́ a kàɔ

ń aà kíakɛyão píi. [20] Yeloboaũ zɔ̃lɛa kpalau píi wɛ̃̀
bao ń plaoɛ. Kɛ́ à gà, ɔ̃ aà nɛ́ Nadabu zɔ̃̀lɛ aà gbɛu.

Yudaɔ kɨ̀ Lɔbɔaũ
(2Lad 12.1-16)

[21] Salomɔɔ nɛ́ Lɔbɔaũ mɛ́ Yudaɔ kía ũ. A kpalablè
a wɛ̃̀ bla ń mɛ̀ndoode guuɛ, ɔ̃ à kɛ̀ kpalau Yelusalɛũ
wɛ̃̀ gɛ̃o ń plao, wɛ̃́lɛ pɔ́ Dii dɨ̀lɛ Isaili bui píi wɛ̃́lɛɔ ũ
guu, kɛ́ a tɔ́ àɔ kuwà. Aà da tɔ́n Naama, Amɔni buiɛ.
[22] Yudaɔ yã́ pɔ́ Dii yeio kɛ̀, aa aà zafɛ̃̀ɛ̀ dɛ ń deziɔla
píi ń duuna pɔ́ aa kɛ̀o. [23] Aa gulɛsɨ̀ɔ bò sa'okɨ̀iɔ ũ
sɨ̀sɨ̀ lɛsɨ̀ɔ musu píi ń lí yɛ̀lɛlɛɔ gbáuo píi, aa gbɛɔ ń líɔ
pɛ̀lɛpɛlɛu. [24] Baa se tã́akpɛ káaluaɔ* ku Isaili bùsuu
gɔ̃ɛɔ ń nɔɛɔ ũ. Isailiɔ bui pɔ́ Dii ń yánɛ́ɔ yãbɛ̃ɛkɛaɔ sɛ̀
píiɛ.

[25] Kí Lɔbɔaũ kpalablea wɛ̃̀ sɔode guu ɔ̃ Egipi kí
Sisaki mɔ̀ lɛ̀lɛ Yelusalɛũwa. [26] A Dii kpɛ́ àizɛɛɔ ń kibɛ
pɔ́ɔ nàaa, à vua sɛ̀ngbao pɔ́ Salomɔɔpiɔ sɛ̀lɛ píi. [27] Ɔ
kí Lɔbɔaũ sɛ̀ngbaopiɔ gɛ̃ɛ pɨ̀ ń mɔgotɛ̃o, a nà dɔai pɔ́
aaɨ̀ɔ a bɛ zɛ́ dɔ̃́aɔ dɔaanaɔnɛ ń ɔzɨ̀. [28] Tó kí lɛ́ gɛ́ Dii
kpɛ́u, dɔaipiɔ ɨ̀ɔ sɛ̀ngbaopiɔ kũa. Tó dɔaipiɔ sù, ɔ̃ aaɨ̀
ɛa kálɛ ń kpɛ́u.

[29] Lɔbɔaũ yã́ kɨ̀niɔ ku Yuda kíaɔ ladau. [30] Lɔbɔaũ
ń Yeloboaũo aaɨ̀ɔ zɨ̀ka ń kɔ̃o gɔɔpiiɛ. [31] Kɛ́ Lɔbɔaũ gà,
wà aà mia kpàkɔ̃i ń aà deziɔ Davidi wɛ̃́lɛu. Aà da
tɔ́n Naama, Amɔni buiɛ. Ɔ aà nɛ́ Abia zɔ̃̀lɛ aà gbɛu.

15

Yudaɔ kɨ̀ Abia
(2Lad 13.1-3, 22-23)

* **14:24** Iko 23.18

1 Nɛba nɛ́ Yeloboaũ kpalablea wɛ̃̀ bao plasaide
guu ɔ̃ Abia gɔ̃̀ Yudaɔ kía ũ, 2 à zɔ̃̀lɛ kpalau Yelusalɛũ
wɛ̃̀ àaɔ̃ɛ. Aà da tɔ́n Maaka, Abisaloũ buiɛ. 3 A̋ duuna
pɔ́ a mae kɛ̀ɔ kɛ̀ píiɛ, i azi̋a kpa Dii a Luawa lá a dezi
Davidiwao. 4 A̋ma Davidi yá̋i ɔ̃ Dii aà Lua tò aà bui
zɔ̃̀lɛ kpalau Yelusalɛũ, à aà buipi dı̏lɛ aà gɛ̃ɛ ũ, a tò
Yelusalɛũ zɛdɔa. 5 Asa Davidi yá̋ pɔ́ Dii yei kɛ̀, i gí yá̋
pɔ́ Dii dı̏lɛɛ maio e a wɛ̃ni lɛ́u, mɛ́ i kɛ Iti bui Uli yá̋*
bàasio.
6 Abia ń Yeloboaũo aai̋ɔ zi̋ka ń kɔ̃ɔɛ e Abia wɛ̃ni
lɛ́u. 7 Abia yá̋ ki̋niɔ ku Yuda kíaɔ ladau. 8 Kɛ́ à gà,
wà aà vı̏ Davidi wɛ̃́lɛu, ɔ̃ aà nɛ́ Asa zɔ̃̀lɛ aà gbɛu.

Yudaɔ kí Asa
(2Lad 14.1-2, 15.16-19, 16.1-6, 11-14)

9 Isailiɔ kí Yeloboaũ kpalablea wɛ̃̀ baode guu ɔ̃
Asa gɔ̃̀ Yudaɔ kía ũ, 10 ɔ̃ à zɔ̃̀lɛ kpalau Yelusalɛũ wɛ̃̀
bla ń mɛ̀ndoo. Aà dazi tɔ́n Maaka, Abisaloũ buiɛ.
11 Kí Asa yá̋ pɔ́ Dii yei kɛ̀ lá a dezi Davidiwa. 12 A̋
tá̋akpɛ káaluaɔ yà a bùsuu, ɔ̃ à dii pɔ́ a deziɔpiɔ kɔ̀lɛ
píi. 13 Baa se à a dazi Maaka bɔ̀ kíakɛu, kɛ́ à Asetaati
lí pɔ́ Lua ye a gi̋yãio pɛ̀lɛ yá̋i. Kí Asa lípi zɔ̃̀ à tɛsɔ̃̀wà
Sedɔ̃ guzulɛu. 14 A̋ azi̋a kpà Diiwa e a wɛ̃ni lɛ́uɛ,
ãma i gulɛsi̋ pɔ́ wa bɔ̀ɔ daai̋o. 15 A̋ vua ń á̋nusuo
ń pɔpãle pɔ́ api ń a maeo dı̏lɛ Dii pɔ́ ũɔ sɛ̀lɛ kàlɛ Dii
kpɛ́u.
16 Asapi ń Isailiɔ kí Baasao aai̋ɔ zi̋ka ń kɔ̃ɔɛ e ń
kpalablea lɛ́wa. 17 Baasapi mɛ́ gɛ̀ lɛ̀lɛ Yuda bùsuwa,
ɔ̃ àlɛ bi̋ibo Lamai, kɛ́ gbɛ̃e suli bɔ ge àli gɛ̃ Yudaɔ kí
Asa bùsuuo yá̋i. 18 Ɔ Asa á̋nusu ń vua pɔ́ gɔ̃̀ Dii kpɛ́
làasiuɔ sɛ̀lɛ ń pɔ́ pɔ́ kú a bɛ làasiuɔ, a nà a i̋waɔnɛ ń

* 15:5 2Sam 11.1-27

ɔzĩ̀, ɔ̃ à ń zĩ́ Damasi, Sili bùsu kí Bɛnadada, Tablemɔ
nɛ́, Eziɔ̃ tɔũna kĩ́i à mɛ̀: 19 Wà lɛdoũkɛ, lá ma mae ń
n maeo kɛ̀ yãawa. A ã́nusu ń vuaon kɛ. Lɛdoũ pɔ́ ń
vĩ̀ ń Isailiɔ kí Baasao gboo, i gomala ń a zĩ̀gɔ̃ɔ. 20 Ɔ
Bɛnadada lɛdoũkɛ̀ ń Asao, à a zĩ̀gɔ̃ɔ gbàɛ aa gɛ́ lɛ́lɛi
Isaili wɛ̃́lɛɔwa. Aa Iyoni sĩ̀ ń Dão ń Abɛli Bɛmaakao
ń Gɛnɛzalɛti bùsuo ń Nɛfatali buiɔ bùsuo píi. 21 Kɛ́
Baasa a baomà, ɔ̃ à bĩ́iboa Lamai tò à tà Tiiza. 22 Ɔ
kí Asa kpàwakɛ̀ Yudaɔnɛ píi, i gbɛ̃e tɛ̃boo à mɛ̀, aa
Lama gbɛɔ ń lí pɔ́ Baasa lɛ́ bĩ́iboòɔ sɛ́lɛ. Ɔ à bĩ́ibòò
Gɛba pɔ́ kú Bɛ̃yãmɛɛ buiɔ bùsui ń Mizipao. 23 Kí Asa
yã́ kĩ̀niɔ ku Yuda kíaɔ ladau, aà nɛgɔ̃nkɛyãɔ ń yã́ pɔ́
a kɛ̀ɔ píi ń wɛ̃́lɛ bĩ́i pɔ́ a bòɔ. Kɛ́ à zikũ̀, gyã aà kũ̀ a
gbálaɔwa. 24 Kɛ́ à gà, wà aà mia kpàkɔ̃i ń aà deziɔ
Davidi wɛ̃́lɛu, ɔ̃ aà nɛ́ Yosafa zɔ̃̀lɛ aà gbɛu.

Isailiɔ kí Nadabu

25 Yudaɔ kí Asa kpalablea wɛ̃̀ plaade guu ɔ̃
Yeloboaũ nɛ́ Nadabu gɔ̃̀ Isailiɔ kía ũ, à zɔ̃̀lɛ kpalau
wɛ̃̀ plaɛ. 26 Â yã́ pɔ́ Dii yeio kɛ̀, à zɛ̀ ń yã́ pɔ́ a mae kɛ̀
à Isailiɔ dà duunauo. 27 Ahia nɛ́ Baasa, Isakaa bui
lɛkpàaĩ̀aàzi gɔɔ pɔ́ aàpi ń Isailiɔ lɛ́ koezɔ̃ Filitɛ̃ wɛ̃́lɛ
Gibetɔ̃i, ɔ̃ Baasapi aà dɛ̀ we. 28 Â aà dɛ̀ Yudaɔ kí Asa
kpalablea wɛ̃̀ àaɔ̃de guuɛ, ɔ̃ à zɔ̃̀lɛ aà gbɛu. 29 Kɛ́ à nà
kpalableawa, ɔ̃ à Yeloboaũ buipiɔ dɛ̀dɛ píi, i ń gbɛ̃e
too, à ń mĩ̀dɛ lá Dii dà a zɔ̀blena Ahia, Silo gbɛ̃́ɛ a
òwaɛ. 30 Yã́pi kɛ̀ màa duuna pɔ́ Yeloboaũ kɛ̀ à Isailiɔ
dà a kɛau, à Dii Isailiɔ Lua pɔ fɛ̀lɛoɛ̀ yã́iɛ. 31 Nadabu
yã́ kĩ̀niɔ ku Isaili kíaɔ ladau. 32 Kí Asa ń Isailiɔ kí
Baasao aaĩ̀ɔ zĩ̀ka ń kɔ̃o e an kpalablea lɛ́waɛ.

Isailiɔ kí Baasa

33 Yudaɔ kí Asa kpalablea wɛ̃̀ àaɔ̃de guu ɔ̃ Ahia nɛ́
Baasa gɔ̃̀ Isailiɔ kía ũ. A zɔ̃̀lɛ kpalau Tiiza wɛ̃̀ baasɔo
mɛ̀ndosaiɛ. 34 A yã́ pɔ́ Dii yeio kɛ̀, à zɛ̀ ń Yeloboaũ
yãkɛao ń duuna pɔ́ à Isailiɔ dà a kɛauo.

16

1 Dii yã'ò Anani nɛ́ Yehuɛ, ɔ̃ à àsi'ò Baasaɛ à mɛ̀:
2 Ma n sɛ luutɛ̃u, ma n dilɛ ma gbɛ̃́ Isailiɔ dɔaana
ũ, ɔ̃ n zɛ ń Yeloboaũ yãkɛao, n ma gbɛ̃́ Isailiɔ dà
duunau, ɔ̃ an duunapiɔ ma pɔ fɛ̀lɛ. 3 Mpi ń n buiɔ,
má á dɛ̃ɔnzɔ̃ saɛ. Má kɛ n uaɛ lá má kɛ̀ Nɛba nɛ́
Yeloboaũ uaɛwaɛ. 4 Gbɛ̃ɔ n gbɛ̃́ pɔ́ aa gaga wɛ̃́lɛuɔ
só, bãɔ i n gbɛ̃́ pɔ́ aa gaga sɛ̃uɔ ble. 5 Baasa yã́ kĩ̀niɔ
ń aà nɛgɔ̃nkɛyãɔ ku Isaili kíaɔ ladau. 6 Kɛ́ Baasa gà,
wà aà vĩ̀ Tiiza, ɔ̃ aà nɛ́ Ela zɔ̃̀lɛ aà gbɛu.

7 Dii yã́pi dà ãnabi Yehu, Anani nɛ́ɛ, ɔ̃ a ò Baasaɛ
ń a buiɔ vãi pɔ́ a kɛ̀ à Dii pɔ fɛ̀lɛoɛ̀ lá Yeloboaũ buiɔ
kɛ̀wa yã́i ń Yeloboaũ bui pɔ́ à ń mĩ̀dɛɔ yã́o lɔ.

Isailiɔ kí Ela

8 Yudaɔ kí Asa kpalablea wɛ̃̀ baasɔo ń mɛ̀ndoode
guu ɔ̃ Baasa nɛ́ Ela gɔ̃̀ Isailiɔ kía ũ, à zɔ̃̀lɛ Tiiza wɛ̃̀
plaɛ. 9 Aà ĩ̀waɔ do Zimli mɛ́ aà zĩ̀kasɔ̃goɔ lɛɛ do
gbɛ̃zɔ̃ɔ ũ, ɔ̃ à gbɛ̃́ɔ lè aa lɛkpàaĩ̀aàzi. Kɛ́ vɛ̃ɛ lɛ́ Ela dɛ
a bɛ ziia Aaza kpɛ́u Tiiza, 10 ɔ̃ Zimli gɛ̃̀ à aà dɛ̀ Asa
kpalablea wɛ̃̀ baasɔo ń plaode guu, ɔ̃ à zɔ̃̀lɛ aà gbɛu.
11 Kɛ́ à zɔ̃̀lɛ kpalau a làa, ɔ̃ à Baasa buiɔ dɛ̀dɛ píi, i
gɔ̃ɛe to aà daɛɔ ge aà gbɛ̃naɔ guuo. 12 A Baasa buipiɔ
mĩ̀dɛ píiɛ, lá Dii dà ãnabi Yehuɛ a òwa. 13 Baasa ń
a nɛ́ Elao Dii Isailiɔ Lua pɔ fɛ̀lɛɛ̀ duuna pɔ́ aa kɛ̀ tã́aɔ

yã́ musu, mɛ́ kɛ́ aa ɛ̀a Isailiɔ dà a kɛau yã́i. 14 Ela yã́
kĩ̀niɔ ku Isaili kíaɔ ladau.

Isailiɔ kĩ́ Zimli

15 Yudaɔ kí Asa kpalablea wɛ̃̀ baasɔo ń plaode
guu ɔ̃ Zimli zɔ̃̀lɛ kpalau Tiiza gɔɔ sopla. Gɔɔ bee
Isaili zĩ̀gɔ̃ɔ bòo ku Filitɛ̃ wɛ̃́lɛ Gibetɔ̃ saɛ. 16 Kɛ́
zĩ̀gɔ̃piɔ mà Zimli lɛkpàaĩ̀ ń gbɛ̃́ɔ kízi à aà dɛ̀, ɔ̃ aa
ń dɔaana Ɔmɛli dĩ̀lɛ Isailiɔ kía ũ ń bòou wegɔ̃ɔ.
17 Ɔ Ɔmɛli ń Isaili zĩ̀gɔ̃ɔ kɛ̃̀ Gibetɔ̃wa, aa gɛ̀ koezɔ̃̀
Tiizai. 18 Kɛ́ Zimli è aa a wɛ̃́lɛ sĩ̀wa, ɔ̃ à dɛ̀dɛ sĩ̀ a
bɛ kpɛdiakɔ̃au musu, à tɛsɔ̃̀wà, ɔ̃ tɛ́pi kũ̀wà. A gà
19 duuna pɔ́ a kɛ̀ yã́iɛ. A yã́ pɔ́ Dii yeio kɛ̀, à zɛ̀ ń
Yeloboaũ yãkɛaoɛ. A duunakɛ̀ mɛ́ à ɛ̀a Isailiɔ dà a
kɛau. 20 Zimli yã́ kĩ̀niɔ ń lɛ́ pɔ́ a kpàaĩ̀ńnɔ Elazio ku
Isaili kíaɔ ladau.

Isailiɔ kĩ́ Ɔmɛli

21 Isailiɔ kɔ̃kpaalɛ̀ lɛɛ pla. An gbɛ̃́ kĩ̀niɔ ye Gina
nɛ́ Tibeni kpá kía ũ, gbɛ̃́ kĩ̀niɔ sɔ̃ Ɔmɛli. 22 Kɛ́ gbɛ̃́
pɔ́ aa zɛ̀ ń Ɔmɛlioɔ gbãa dɛ gbɛ̃́ pɔ́ aa zɛ̀ ń Gina nɛ́
Tibenioɔla, ɔ̃ wà Tibenipi dɛ̀, Ɔmɛli mɛ́ kpalablè.
23 Yudaɔ kí Asa kpalablea wɛ̃̀ baakwi ń mɛ̀ndoode
guu ɔ̃ Ɔmɛli gɔ̃̀ Isailiɔ kía ũ, à zɔ̃̀lɛ kpalau wɛ̃̀ kuɛplaɛ.
A ku Tiiza wɛ̃̀ sooloɛ, 24 ɔ̃ à Samali sĩ̀sĩ̀ lù Sɛmɛɛwa
ń ã́nusuo kiloo bàaɔ̃kwi, ɔ̃ à wɛ̃́lɛ kàlɛwa, à tɔkpàɛ̀
Samali, kɛ́ Sɛmɛɛ mɛ́ sĩ̀sĩ̀pi vĩ̀ yãa yã́i. 25 Ɔmɛli yã́ pɔ́
Dii yeio kɛ̀, à duunakɛ̀ dɛ gbɛ̃́ pɔ́ dɔ̀aaɛɔla píi. 26 A
zɛ̀ ń Nɛba nɛ́ Yeloboaũ yãkɛao píiɛ. A Dii Isailiɔ Lua
pɔ fɛ̀lɛɛ̀ ń duuna pɔ́ a kɛ̀ tã́aɔ yã́ musu, à ɛ̀a Isailiɔ
dà a kɛauo. 27 Ɔmɛli yã́ kĩ̀niɔ ń a nɛgɔ̃nkɛyãɔ ku

Isaili kíaɔ ladau. 28 Kɛ́ à gà, wà aà vȉ Samali, ɔ̃ aà
nɛ́ Ahabu zɔ̏lɛ aà gbɛu.

Isailiɔ kí Ahabu

29 Yudaɔ kí Asa kpalablea wɛ̏ bla plasaide guu ɔ̃
Ɔmɛli nɛ́ Ahabu gɔ̏ Isailiɔ kía ũ, à zɔ̏lɛ kpalau Samali
wɛ̏ bao ń plaoɛ. 30 A yɑ̃́ pɔ́ Dii yeio kɛ̀ dɛ gbɛ̃́ pɔ́
dɔ̀aaɛɔla píi. 31 Zɛa ń Nɛba nɛ́ Yeloboaũ duunakɛao
i kɛɛ̀ yɑ̃e ũo, ɔ̃ à Sidɔ̃deɔ kí Ɛbaali nɛnɔɛ Zezabɛli sɛ̀
nɔ ũ, ɔ̃ à nà zɔblea Baaliɛwa, ȉɔ aà sisi. 32 A kpɛdɔ̀
Baalipiɛ Samali, ɔ̃ à aà gbagbakȉi pɛ̀lɛ kpɛ́piu. 33 A
Asetaatili pɛ̀lɛu lɔ, à ɛ̀a Dii Isailiɔ Lua pɔ fɛ̀lɛɛ̀ dɛ
Isaili kía pɔ́ dɔ̀aaɛɔla píi.

34 Ahabupi gɔɔ ɔ̃ Bɛtɛli gbɛ̃́ Hiɛli Yeliko kɛ̀kɛ kàlɛ.
Kɛ́ à a bȉ́i ɛ̃ kpàlɛ, ɔ̃ aà nɛgɔ̃ɛ sɛ̃́ia Abilaũ gà. Kɛ́ à a
bɔlɛ gbaɔ pɛ̀lɛ, ɔ̃ aà nɛ́ gbɛzɑ̃na Segubu gà, lá Dii dà
Nuni nɛ́ Yozueeɛ a ȍwa.*

17

Gbagbaaɔ ɑ̃nabi Ɛlia gwaa

1 Tisɛbɛ gbɛ̃́ Ɛlia bɔ̀ a bɛ Galada bùsuu, à gɛ̀ Ahabu
lè à mɛ̀: N Dii Isailiɔ Lua pɔ́ málɛ zɔbleɛ̀ kuao, sɛa
za wɛ̃a fȉi a kpao, lou a mao. Sema gɔɔ pɔ́ má ȍ
bàasio.*
2 Ɔ Dii yɑ̃'ȍ Ɛliapiɛ à mɛ̀: 3 Fɛlɛ gɛ́ gukpɛ oi, ní ulɛ
Kɛliti swa'ɛu Yuudɛ̃ baale, 4 níɔ swapi í mi. Má dȉlɛ
gbagbaaɔnɛ aaɔ n gwa we. 5 Ɔ à gɛ kɛ̀ lá Dii ȍɛwa, a
ku Kɛliti swa'ɛu Yuudɛ̃ baale. 6 Gbagbaaɔ ȉɔ mɔɛ̀ ń
pɛ̃ɛo ń nɔ̀ɔo kɔɔ ń oosio, ɔ̃ ȉɔ swapi í mi.

Salɛpa gyaa Ɛlia gwaa

* **16:34** Yoz 6.26 * **17:1** Zaa 5.17

7 Gɔɔpla gbɛa swapi í bà, kɛ́ lou lɛ́ ma bùsupiuo
yã́i. 8 Ɔ Dii yã'òɛ̀ à mɛ̀: 9 Fɛlɛ gɛ́ Salɛpa, Sidɔ̃ saɛ, níɔ
ku we. Má dı̀lɛ gyaa taasideeɛ aàɔ n gwa we.† 10 Ɔ
à fɛ̀lɛ lɛ́ gɛ́ Salɛpa. Kɛ́ à kà wɛ̃́lɛpi lɛ́i, à gyaae lè, àlɛ
yàawɛ we. Ɔ Ɛlia lɛzù gyaapizi à mɛ̀: Gɛ ǹ mɔmɛɛ ń
ío, baa yɔɔ, mà mi. 11 Kɛ́ àlɛ gɛ́ dã́i, Ɛlia ɛ̀a lɛzùaàzi à
mɛ̀: Ní mɔmɛɛ ń pɛ̃ɛ miɔnao lɔ. 12 Ɔ nɔɛpi òɛ̀: N Dii
n Lua kuao, baa kàa má vı̀o, sema pɔ́wɛnti ɔkũ do
pɛ̃na guu ń nísi yɔɔnao tùu guu bàasio. A yàa málɛ
wɛ kɛ, mí tá bɛ mà blɛkɛò wà ble ń ma nɛ́o, wíɔ ga
dã́. 13 Ɔ Ɛlia òɛ̀: Nsu to vı̀a n kũo. Gɛ ǹ kɛ lá ń òwa,
ãma kàa kɛò yɔɔnnɔ ǹ mɔomɛɛ gı̀a, ní gbasa ǹ n pɔ́
kɛ, á ń n nɛ́o. 14 Asa Dii Isailiɔ Lua mɛ̀ pɔ́wɛnti a
láa pɛ̃na guuo, mɛ́ nísi a láa tùupiuo e gɔɔ pɔ́ a to
lou ma bùsu la gɛ kaò. 15 Gyaapi gɛ kɛ̀ lá Ɛlia òɛwa,
ɔ̃ aalɛ pɔble màa e gɔɔ ũma, aàpi ń a bɛdeɔ ń Ɛliao.
16 Pɔ́wɛnti i láa pɛ̃napiuo, mɛ́ nísi i láa tùupiuo, lá
Dii dà Ɛliaɛ a òwa.

17 Bee gbɛa nɔɛ uabelepi nɛ́pi lɛ́ gyãkɛ. Kɛ́ gyãpi
gbãakũ̀ maamaa, ɔ̃ nɛ́pi gà. 18 Ɔ nɔɛpi ò Ɛliaɛ: Lua
gbɛ̃́, bɔ́mɛ wá daaa, ɔ̃ n mɔ ma bɛi? N mɔ ma duuna
dɔi Luagu, kɛ́ aà ma nɛ́ dɛ yã́i yà̀? 19 Ɔ Ɛlia òɛ̀: N n
nɛ́pi kpaa. Ɔ à nɛ́pi sı̀ nɔɛpi ɔzı̀, à dɛ̀dɛò kpɛdiakɔ̃a
kpɛa pɔ́ à pı̀lau. A aà wùlɛ a liiwa we, 20 ɔ̃ à wiilɛ̀
Diiwa à mɛ̀: Dii ma Lua, ḿmɛ ń tò gyaa pɔ́ ma pila
aà bɛ nɛ́ gà, n pɔsia kpàaàzia? 21 Ɔ à kùa kã́ màma
nɛgɔ̃ɛnapiwa gɛ̃n àaɔ̃,‡ à wiilɛ̀ Diiwa à mɛ̀: Dii ma
Lua, to aà wɛ̃ni ɛa su aà mɛu. 22 Dii Ɛlia wiilɛa mà, ɔ̃
wɛ̃ni ɛ̀a sù nɛ́pi mɛu, à vù. 23 Kɛ́ Ɛlia nɛgɔ̃ɛnapi sɛ̀ à
pı̀laò, à gɛ̃̀ò kpɛ́u, ɔ̃ à aà kpà aà dawa à mɛ̀: Gwa, n

† **17:9** Luk 4.25-26 ‡ **17:21** 2Kia 4.34-35

nɛ́ bɛ̃́ɛ! 24 Ɔ nɔɛpi ò Ɛliaɛ: Má dɔ̃ sa kɛ́ Lua gbɛ̃́n n ũ.
Dii yɑ̃́ pɔ́ bɔ̀ n lɛ́uá sɩ̃anaɛ.

18

Ɛlia ń Obadiao

1 Ɛlia gɔɔplakɛ̀ we. A wɛ̃̀ àaɔ̃de guu ɔ̃ Dii yɑ̃'ò̀ɛ à
mɛ̀: Gɛ ǹ nzɩ̃a ɔlɔ Ahabuɛ, mí tó lou ma aà bùsuu.
2 Ɔ Ɛlia fɛ̀lɛ lɛ́ gɛ́ azɩ̃a ɔlɔi Ahabuɛ.

Nɔana sɔ̃ à pɑ̃sɩ̃kṹ Samali, 3 ɔ̃ Ahabu a bɛ ziia
Obadia sɩ̃si. Obadiapi sɔ̃ ɩ̃ misiilɛ Diiɛ maamaaɛ.
4 Gɔɔ pɔ́ Zezabɛli lɛ́ Dii ɑ̃nabiɔ dɛdɛ, Obadia ń sɛ́lɛ
gbɛ̃ɔn basɔo, à ń úlɛ gbɛ̀'ɛɔ guu gbɛ̃ɔn blakwikwi, ɔ̃
à ń gwá ń blɛo ń ío. 5 Ɔ Ahabu ò Obadiapiɛ: Wà
bùsu kɛɛlɛ wà gɛ́ nibɔnaɔ ń swa'ɛɔu píi. Wɩ̃liɔ dɔ̃o tó
wá sɛ̃ e wà wá sɔ̃́ɔ ń wá sɔ̃baonaɔ gwaò. 6 Ɔ aa bùsu
kpaalɛ̀kɔ̃ɛ, an baade a zɛ́ sɛ̀. 7 Kɛ́ Obadia kpàaũ ń
Ɛliao zɛ́u, à aà dɔ̃̀, ɔ̃ à wùlɛ a gbɛɛu à mɛ̀: Ma dii Ɛlia,
ḿmɛnn wea? 8 Ɛlia wèwà à mɛ̀: Mámɛ! Gɛ ǹ o n
diiɛ ma su. 9 Ɔ Obadia mɛ̀: Tàae kpele má kɛ̀, ɔ̃ ńlɛ
mapi n zɔ̀blena na Ahabuɛ a ɔzɩ̃ aà ma dɛi? 10 N
Dii n Lua kuao buie ge bùsue ku kɛ́ ma dii gɩ̃ gbɛ̃́ɔ
zɩ̃uimá n wɛɛlɛio. Tó wà mɛ̀ ń kú weo, ɩ̃ to aa mɛ wa
sɩ̃ ń pɔeoɛ. 11 Ɔ ńlɛ omɛɛ sa mà gɛ o ma dii Ahabuɛ
n sua? 12 Tó ma gɛ̃zɛa, máɔ dɔ̃ gu pɔ́ Dii Nisɩ̃na a
n sɛ taunnɔo. Tó ma gɛ má ò Ahabuɛ, mɛ́ i n eo, a
ma dɛɛ. Mapi n zɔ̀blena sɔ̃ ma misɩ̃ilɛ Diiɛ za ma
ɛ̀waasogɔɔɛ. 13 Ma dii Ɛlia, kɛ́ Zezabɛli lɛ́ Dii ɑ̃nabiɔ
dɛdɛ, ni yɑ̃́ pɔ́ má kɛ̀ mao lé? Mámɛ ma ń gbɛ̃eɔ sɛ̀lɛ
gbɛ̃ɔn basɔo, ma ń úlɛ gbɛ̀'ɛɔ guu gbɛ̃ɔn blakwikwi,
ma ń gwá ń blɛo ń ío. 14 Ɔ ńlɛ omɛɛ sa mà gɛ o ma dii
Ahabuɛ n sua? A ma dɛɛ. 15 Ɔ Ɛlia mɛ̀: N Dii Zɩ̃gɔ̃de
pɔ́ málɛ zɔbleɛ̀ kuao má gɛ́ aà ma e gbɑ̃ɛ.

Ɛlia ń tɑ̃́adeɔ kua Kaamɛli gbɛ musu

16 Ɔ Obadia gɛ̀ dà Ahabulɛ, à yɑ̃́pi ò̀ɛ̀, ɔ̃ Ahabu gɛ̀
dai Ɛlialɛ. 17 Kɛ́ Ahabu Ɛlia è, a ò̀ɛ̀: Isaili bùsudɛna,
ḿmɛnn wea? 18 Ɔ Ɛlia mɛ̀: I kɛ mámɛ ma Isaili
bùsu dɛ̀o, mpi ń n mae bɛdeɔ ámɛ á dɛ̀, asa a pɑ̃kpà
Dii yɑ̃dilɛaɔi, á tɛ́ Baalizìɛ. 19 Isailiɔ sísi píi sa aa
kɑ̃aamazi Kaamɛli gbɛ musu sɑ̃nu ń Baali tɑ̃́ade
gbɛ̃ɔn ɔ̀aa pla ń blakwiɔ ń Asetaati tɑ̃́ade gbɛ̃ɔn ɔ̀aa
pla pɔ́ aai̋ pɔble ń Zezabɛlioɔ.

20 Ahabu Isailiɔ sı̀si píi, ɔ̃ à tɑ̃́adepiɔ kɑ̀aa Kaamɛli
gbɛ musu. 21 Ɔ Ɛlia sɔ̃̀ Isailiɔzi à ń lá à mɛ̀: Ꞛɔ yɑ̃́
kũa ɔkpɛai e bɔɛ ni? Tó Dii mɛ́ Lua ũ, à tɛaàzi. Tó
Baaliɛ sɔ̃, à tɛaàzi. Aai yɑ̃e zɑ̃́ síwào, 22 ɔ̃ Ɛlia ònɛ́:
Dii ɑ̃nabiɔ guu mámɛ ma gɔ̃ mado. Baali tɑ̃́adeɔ sɔ̃
aa gbɛ̃ɔn ɔ̀aa pla ń blakwioɛ. 23 Ꞛ zuswana kpáwá
mɛ̀n pla, tɑ̃́adepiɔ i a mɛ̀ndo sɛ aa zɔ̃ɛzɔ̃ɛ aa ka yàaa,
aasu tɛ́ dauo. Mapi sɔ̃ má ado kɛkɛ, mí ká yàaa, má
tɛ́ dau sɔ̃o. 24 Ampiɔ aa Baali sísi, mapi sɔ̃ má Dii
sísi. An gbɛ̃́ pɔ́ yɑ̃mà à tɛsɔ̃̀wà ɔ̃mɛ Lua ũ. Ɔ gbɛ̃́pii
mɛ̀: A maaɛ! 25 Ɔ Ɛlia ò tɑ̃́adepiɔnɛ: Ꞛ zuswana
mɛ̀ndo sɛ kɛkɛ káau, asa ámɛ á dasi. A á dii sísi, kási
ásu tɛ́ dauo. 26 Ɔ aa zuswana pɔ́ wa kpàmá sı̀ aa
kɛ̀kɛ, ɔ̃ aalɛ Baali sisi za kɔɔ e ȉatɛ̃ gɛ̀ kàò minanguo.
Aalɛ ɔ̃wɑ̃, aalɛ lia sa'okȉi pɔ́ aa bòi, aalɛ mɛ: Baali,
yɑ̃mawáe! N̄ beeo aai yɑ̃e mao, i yɑ̃mamáo. 27 Kɛ́
ȉatɛ̃ kà minanguo, ɔ̃ Ɛlia lɛ́ ń láanikɛ à mɛ̀: Ꞛ wiilɛ
gbɑ̃a, ɔ̃mɛ diie ũo lò? Aà làasoo tà saalon nò, á
dɔ̃a? A gɛ̀ bȉ́ikpɛkɛi yɑ̀? A gɛ̀ wɛ̃́lɛu yɑ̀? Ꞛlɛ i'oɛ, ɔ̃
álɛ aà vua? 28 Ɔ aalɛ wiilɛ ń lɔɔ gbɑ̃tɛ̃o, aalɛ ńzȉa lili
ń fɛ̃ndao ń sɔ̃nao lá aai̋ kɛwa, e au lɛ́ bàalɛ ń mɛwa.
29 Kɛ́ ȉatɛ̃ gɛ̀ aua pilai, ɔ̃ aalɛ yɑ̃yaaabɔlɛ e sa oosi

ogɔɔ gɛ̀ kàò. N beeo i yãe zɑ̃́ símáo, i yãmamáo, i
swɑ̃́sɛńzio.
30 Ɔ Ɛlia ò bílaɛ: A sɔ̃mazi! Ké aa sɔ̃̀aàzi ḿpii,
ɔ̃ à Dii gbagbakĩ̀i pɔ́ wa gbòo kɛ̀kɛ lɛ́ bo. 31 A gbɛ
sɛ̀sɛ mɛ̀n kuɛpla Yakɔbu buiɔ dasilɛu. Yakɔbupi
Dii yã'òɛ̀ yãa à mɛ̀, wàli oɛ̀ sa Isaili.* 32 Kɛ́ à Dii
gbagbakĩ̀ipi bò, ɔ̃ à ɛyɔ̃ lĩ̀ai. Ɛpi kà à í sí litili gɛ̃o.
33 A yàakà sa'okĩ̀ipia, à zupi zɔ̃̀ɛzɔ̃ɛ a kà yàapia 34 à
mɛ̀: A ítɔ lo síiɔ̃, í ka sa'obɔpiwa ń yàapio. Kɛ́ aa
tɔ̀, ɔ̃ à mɛ̀: A ɛa tɔ lɔ. Kɛ́ aa tɔ̀, ɔ̃ à mɛ̀: A ɛa tɔ à kɛ
gɛ̃n àaɔ̃. Ɔ aa tɔ̀ e gɛ̃n àaɔ̃. 35 Ípi bàalɛ̀ lĩ̀a sa'okĩ̀ipizi
e ɛpi pà. 36 Sa oosi ogɔɔ ɔ̃ ãnabi Ɛlia sɔ̃̀i à mɛ̀: Dii,
Ablahaũ ń Izaakio ń Isailio Lua, to wà dɔ̃ gbɑ̃ kɛ́
ḿmɛnn Isailiɔ Lua, mɛ́ n zɔ̀blenan ma ũ, málɛ yɑ̃́ɛ
bee kɛ, kɛ́ ḿmɛ ń òmɛɛ yɑ̃́i. 37 Yãmaa Dii! Yãmaa,
kɛ́ gbɛ̃́ɛ beeɔ e dɔ̃ kɛ́ n Dii ḿmɛnn Lua, mɛ́ ńlɛ ń nɔ̀sɛ
lilɛnɛ́, kɛ́ aa ɛa sumaɛ. 38 Ɔ Dii tɛ́ sù sa'obɔ ń yàao ń
gbɛɔ ń bùsuopiwa, aa tɛkũ̀, ɔ̃ í pɔ́ kú ɛupi bà. 39 Kɛ́
gbɛ̃́ɔ è, aa wũ̀lɛ ń gbɛɛu aa mɛ̀: Dii mɛ́ Lua ũ! Dii mɛ́
Lua ũ! 40 Ɔ Ɛlia ònɛ́: A Baali tɑ̃́adeɔ kṹkũ, an gbɛ̃e
su piliwáo. Kɛ́ aa ń kũkũ, ɔ̃ Ɛlia gɛ̀ńnɔ Kisɔ̃ guzulɛu,
à ń dɛdɛ we.
41 Ɛlia ò Ahabuɛ: Gɛ ǹ pɔble, ní imi, asa ma lou
kɔ̃fĩ mà dɔ. 42 Ɔ Ahabu gɛ̀ lɛ́ pɔble, àlɛ imi. Ɔ Ɛlia dɛ̀dɛ
gɛ̀ Kaamɛli misonaa, à sionkpa à wɛpɛ̀lɛ a gbáu.
43 A ò a zĩkɛnaɛ: Gɛ ǹ gugwa ísia oi. Ɔ à gɛ gwà. Kɛ́
à sù, à mɛ̀: Pɔe ku weo. Ɔ Ɛlia òɛ̀ aà ɛa gɛ́ gwai lɔ, ɔ̃ à
gɛ̀ màa e gɛ̃n soolo. 44 A gɛ̃n soplade guu ɔ̃ zĩkɛnapi
mɛ̀: Ma lou è na sɛsɛɛnnɔ lán ɔlawa, àlɛ fɛlɛ ísiaa.
Ɔ Ɛlia òɛ̀: Gɛ ǹ o Ahabuɛ aà a sɔ́go dɔ sɔ́ɔnɛ, i gɛ̃u à

---

* **18:31** Daa 32.28

pila gbɛwa e lou àɔ gɛ́ gíiɛ̀. [45] Lou lɛ́ sisi busɛbusɛ,
zàa'ȉana fɛ̀lɛ, ɔ̃ lou kwɛ̀.† Ahabu ku sɔ̃́gou, àlɛ tá
Yezɛlɛɛ. [46] Dii gbãa dɛ̀dɛ Ɛliawa, ɔ̃ à a ulada kȁaa a
kȕ, à bàalɛ̀ dɔ̀aa Ahabuɛ e à gɛ̀ kàò Yezɛlɛɛ.

19

Dii bɔ mɔa Ɛliawa Olebu

[1] Kɛ́ Ahabu yã́ pɔ́ Ɛlia kɛ̀ dàu a sȉu Zezabɛliɛ
píi, lá à tã́adepiɔ dɛ̀dɛ ń fɛ̃ndao ḿpii, [2] ɔ̃ Zezabɛli
lɛ́kpãsãkɛ̀ Ɛliaɛ à mɛ̀: E zia maa'i, tó mi kɛnɛ lá ń
kɛ̀ tã́adeɔnɛwao, adeɔ yãpãsȉkɛmɛɛ bɛ̃̀ɛbɛ̃ɛ! [3] Ɔ vȉa
Ɛlia kȕ, ɔ̃ à fɛ̀lɛ bàalɛ̀ à azȉa mibɔkȉi wɛ̀ɛlɛ. Kɛ́ à kà
Bɛɛsɛba, Yuda bùsuu, we à a zȉkɛnapi tòu, [4] ɔ̃ à táa'ò
gbáau gɔɔ do. A gɛ̀ zɔ̃̀lɛ sɛ̃́li gbáu, ɔ̃ à wabikɛ̀ à e
ga à mɛ̀: Dii, kɛ́ bee mɔ̀a. Ma sɛ gɔ̃̀ɔ, asa má dɛ ma
deziɔlao.* [5] Ɔ à wùlɛ lɛ́ i'o sɛ̃́lipi gbáu.

Malaika mɔ̀ we, à ɔnàwà à mɛ̀: Fɛlɛ pɔble. [6] Kɛ́
Ɛlia gugwà, ɔ̃ à kàa asaa ń ituuo è kálɛa a mizȉ. Ɔ
à pɔblè à imȉ à ɛ̀a wùlɛ. [7] Dii Malaika ɛ̀a mɔ̀ a gɛ̃n
plaadei, à ɔnàwà à mɛ̀: Fɛlɛ pɔble, asa tá gbȁa ńlɛ
mɔ́ oi. [8] Ɔ à fɛ̀lɛ pɔblè à imȉ. Blɛpi tò à gbãa'è, ɔ̃ à
táa'ò gɔɔ bla fãanɛ ń gwãasȉnao e à gɛ̀ kà Lua gbɛ
pɔ́ wȉ mɛ Olebui.† [9] Kɛ́ à gɛ̃̀ lɛ́ i gbɛpi ɛu, we ɔ̃ Dii
yã'òuɛ̀ à mɛ̀: Ɛlia, bɔ́ ńlɛ kɛ lai? [10] A wèwà à mɛ̀: Dii
Lua Zȉgɔ̃de, ma zɛ ma gi ñ̃afia n yã́ musu, asa Isailiɔ
pãkpà ń bàakuańnɔ yã́i, ɔ̃ aa ń gbagbakȉiɔ gbòo aa
ń ãnabiɔ dɛ̀dɛ ń fɛ̃ndao. Mámɛ ma gɔ̃ mado, ɔ̃ aalɛ
ma wɛ sa.‡ [11] Ɔ Dii mɛ̀: Bɔ gɛ zɛ ma aɛ gbɛ musu le,
mí gɛ̃ n aɛ.

† **18:45** Zaa 5.18 * **19:4** Yon 4.3 † **19:8** Bɔa 3.1 ‡ **19:10**
Lom 11.3

Zàaỉian gbãa fɛ̀lɛ, àlɛ gbɛ̀sỉsỉpiɔ paa, àlɛ gbɛsiɔ
wíwi Dii aɛ, kási Dii ku ỉ́anapi guuo. Ɩanapi
gbɛa tɔɔlɛ lùalua, kási Dii ku tɔɔlɛ lualuaapi guuo.
12 Tɔɔlɛ lualuaapi gbɛa sa tɛ́ɛ, kási Dii ku tɛ́pi guuo.
Tɛ́pi gbɛa yã́kpãina mɛ́ dɔ busɛnnɔ. 13 Kɛ́ Ɛlia yã́pi
mà, à a ulada kù a wɛ́a, ɔ̃ à bɔ̀ gɛ̀ zɛ̀ gbɛ̀'ɛpi lɛ́, a mà
wa ðɛ: Ɛlia, bɔ́ ńlɛ kɛ lai? 14 A wèwà à mɛ̀: Dii Lua
Zỉgɔ̃de, ma zɛ ma gi fỉ́afỉa n yã́ musu, asa Isailiɔ
pãkpà ń bàakuańnɔ yã́i, ɔ̃ aa n gbagbakỉiɔ gbòo aa
n ãnabiɔ dɛ̀dɛ ń fɛ̃ndao. Mámɛ ma gɔ̃ mado, ɔ̃ aalɛ
ma wɛ sa. 15 Ɔ Dii ðɛ̀: Ɛa ta Damasi guwaiwaiu. Tó n
ka we, ní Azaeli dilɛ Siliɔ kía ũ,[§] 16 ní Nimisi tɔũna
Yehu dilɛ Isailiɔ kía ũ,[*] ní Abɛli Mɛɔla gbɛ̃́ Safata nɛ́
Ɛlizi dilɛ n gbɛu ãnabi ũ. 17 Gbɛ̃́ pɔ́ bɔ̀ Azaeli fɛ̃nda
lɛ́zỉɔ, Yehu mɛ́ a ń dɛdɛ. Tó aa bɔ̀ Yehu fɛ̃nda lɛ́zỉ
sɔ̃, Ɛlizi mɛ́ a ń dɛdɛ. 18 Ŋ beeo má Isailiɔ vỉ gbɛ̃ɔn
ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ sopla (7.000). An gbɛ̃e i kúlɛ Baaliɛ à
lɛpɛ̀wào.[†]

Ɛlizi sỉsia

19 Ɔ Ɛlia fɛ̀lɛ bɔ̀ we, à gɛ̀ Safata nɛ́ Ɛlizi lè, àlɛ sapa
ń zuɔ ń a gbɛ̃́ɔ soon kuɛpla. Aàpi mɛ́ tɛ́ zã́. Ɔ Ɛlia
sɔ̃̀aàzi, à a ulada kàaàla. 20 Ɔ Ɛlizi a zuɔ tò we, à
bàalɛ̀ bɔ̀ tɛ Ɛliazi, ɔ̃ a ðɛ̀: To mà gɛ́ lɛzai ma de ń ma
daowa gỉa, mí gbasa mɔ tɛnzi sa. Ɛlia mɛ̀: Gɛ́, ní
ɛa su. Ŋ yã́ pɔ́ má kɛ̀nɛ dɔ̃. 21 Ɔ Ɛlizi ɛ̀a à a zupiɔ
kòlokpa, à tɛkà ń zù zỉkɛbɔɔ, ɔ̃ à zupiɔ nɔ̀ɔ fùukɛ̀ a
kpà gbɛ̃́ɔwa aa sò. Ɔ à bɔ̀ tɛ Ɛliazi, à gɔ̃̀ aà zɔbãna ũ.

---

§ **19:15** 2Kia 8.7-13 * **19:16** 2Kia 9.1-6 † **19:18** Lom 11.4

20

Bɛnadada ń a zi̋gɔ̃ɔ koezɔ̃a Samalizi

1 Siliɔ kí Bɛnadada a zi̋gɔ̃ɔ kȁaa píi. Kía gbɛ̃ɔn
baakwi ń plaoɔ kuaànɔ ń ń sɔ̃́ɔ ń ń zi̋kasɔ̃goɔ. Ɔ aa gɛ̀
koezɔ̃̀ Samalizi aalɛ lɛ́lɛwà. 2 Ɔ à gbɛ̃́ɔ zi̋ Ahabuwa
wɛ̃́lɛ guu 3 à mɛ̀: Ma Bɛnadada ma mɛ̀, n ắnusu ń
n vuao gɔ̃̀ ma pɔ́ ũɛ. N nɔ maaɔ ń n nɛ́ maaɔ gɔ̃̀ ma
pɔ́ ũɛ lɔ. 4 Ɔ Isailiɔ kía mɛ̀: Ma dii kí, mapi ń pɔ́ pɔ́
má vi̋ɔ gɔ̃̀ n pɔ́ ũɛ píi lá ń ɔ̀wa. 5 Ɔ Bɛnadada ɛ̀a
gbɛ̃́ɔ zi̋wà lɔ à mɛ̀: Ma Bɛnadada ma mɛ̀, ma gbɛ̃́ɔ
zi̋ n ắnusu ń n vuao ń n nɔɔ ń n nɛ́ɔ gbɛaimaɛ. 6 Zia
maa'i má a gbɛ̃́ɔ zi̋ma, aa n bɛ yɔɛ ń n gbɛ̃́ɔ bɛɔ, aai
á pɔ́ bɛɛɛdeɔ sɛ́lɛ suomɛɛ píi. 7 Ɔ Isailiɔ kía a bùsu
gbɛ̃zɔ̃ɔɔ si̋si píi à mɛ̀: Ȁ è lá àlɛ ma lɛ́wɛó? Kɛ́ à gbɛ̃́ɔ
zi̋a, à ma naɔ ń ma nɛ́ɔ ń ma ắnusuo ń ma vuao
gbɛ̀a, mi gioɛ̀o. 8 Ɔ gbɛ̃zɔ̃ɔpiɔ ń gbɛ̃́ ki̋niɔ ɔ̀ɛ: Nsu ǹ aà
yãmao, ńsu weiɛ̀o. 9 Ɔ a ɔ̀ Bɛnadada zi̋naɔnɛ: Ȁ gɛ
o ma dii kíɛ, yắ pɔ́ a gbɛ̀a mapi a zɔ̀blena wa káau ɔ̃
má kɛ. Yắ pɔ́ a gbɛ̀a gbɛzãɛ bee má kɛo. Ɔ zi̋napiɔ ɛ̀a
tà Bɛnadadadawa ń yắpio. 10 Ɔ à ɛ̀a gbɛ̃́ɔ zi̋ Ahabuwa
lɔ à mɛ̀: Tó Samali bùsuti gɔ̃̀ à kà kɛ́ ma zi̋gɔ̃ɔ e sɛ́lɛ
ń miwa ɔkũ dodo, adeɔ yãpãsi̋kɛmɛɛ bɛ̀ɛbɛ̃ɛ! 11 Ɔ
Isailiɔ kía mɛ̀: Ȁ gɛ oɛ̀, gbɛ̃́ pɔ́ lɛ́ a zi̋ka'ula da su
i̋anadã lá à ulapi bɔ̀ lɛ́ kálɛwao. 12 Kɛ́ Bɛnadada
yắpi mà, àlɛ vɛ̃ɛmi ń a kía deeɔ lákpɛɔ guu, ɔ̃ a ɔ̀ a
gbɛ̃́ɔnɛ aa sɔukɛ. Ɔ aa gɛ̀ sɔukɛi.

Ahabu zi̋blea Bɛnadadawa

13 Ȁnabie mɔ̀ Isailiɔ kí Ahabu lɛ̀ à mɛ̀: Dii mɛ̀, n
zi̋gɔ̃ dasiɔ è wea? A ń nanɛ n ɔzi̋ gbãɛ, níɔ dɔ̃ kɛ́ ámɛ

á a Dii. 14 Ɔ Ahabu aà là à mɛ̀: Démɛ a bee kɛi?
A wèwà à mɛ̀: Dii mɛ̀ n bùsu kíaɔ ȉwaɔ mɛ́ aa kɛ.
Ɔ Ahabu aà là lɔ: Démɛ a lɛ́lɛmái? A wèwà à mɛ̀:
Mmɛ! 15 Ɔ Ahabu a bùsu kíaɔ ȉwaɔ kȁaa, aa gbɛ̃ɔn
ɔ̀aa do ń baakwi ń plaoɛ (232). Ɔ à a zȉgɔ̃ɔ kȁaa
píi, aa kɛ̀ gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ sopla (7.000). 16 Aa
bɔ̀ wɛ̋lɛu ȉatɛ̃ minanguo, gɔɔ pɔ́ vɛ̃ɛ lɛ́ Bɛnadada ń
a kía deepiɔ dɛ lákpɛpiɔ guu. 17 Ahabu bùsu kíaɔ
ȉwapiɔ mɛ́ bɔ̀lɛ káau. Ɔ Bɛnadada zȉnaɔ gɛ ò̀ɛ̀, gbɛ̋ɔ
lɛ́ bɔlɛ Samali. 18 Ɔ Bɛnadada mɛ̀: Tó aafia aalɛ mɔ́
ge ń zȉon nò, à ń kṹkũ bɛ̋ɛ. 19 Kɛ́ bùsu kíaɔ ȉwapiɔ
bɔ̀lɛ wɛ̋lɛu, ɔ̃ zȉgɔ̃ɔ tɛ́ ń kpɛ, 20 an baade gbɛ̃dɛ̀. Kɛ́
Siliɔ lɛ̀kɔ̃wa, ɔ̃ Isailiɔ pɛ̀má, ɔ̃ Siliɔ kí Bɛnadada ń a
sɔ̃deeɔ ń kɛ̋ dia ń sɔ̋ɔ kpɛ. 21 Ɔ Isailiɔ kía bɔ̀ gɛ̀ sɔ̃deɔ
ń sɔ̋godeɔ dɛ̀dɛ, à Siliɔ ásookɛ̀ maamaaɛ.

22 Ãnabipi ɛ̀a mɔ̀ Isailiɔ kía lè à mɛ̀: Sɔ̃dilɛ, ní
làasookɛ yã́ pɔ́ ńyɔ̃ kɛwa, asa tó ì bɔ̀ ɛu, Siliɔ kía a
ɛa mɔ lɛ́lɛima lɔɛ.

23 Ɔ Siliɔ kía ȉwaɔ ò̀ɛ̀: Isaili tã́aɔá sȉsȉ tã́aɔnɛ. A yã́i
tò an gbãa dɛwála. Tó wálɛ zȉkańnɔ gusalalau, wá
gbãa aɔ dɛńlaɛ. 24 N n kía deeɔ lɛũkpakɛ, ní dɔaana
pãleɔ dilɛdilɛ ń gbɛu. 25 Sema n zȉgɔ̃ɔ ń n sɔ̋ɔ ń n
sɔ̋goɔ aaɔ dasi lán yãawa, wí zȉkańnɔ gusalalau, wá
gbãa i dɛńla. Kí ń yãmà, ɔ̃ a kɛ̀ màa.

26 Kɛ́ ì bɔ̀ ɛu, Bɛnadada Siliɔ kȁaa, ɔ̃ à gɛ̀ zȉkai ń
Isailiɔ Afɛki. 27 Wà Isailiɔ kȁaa wà kũ̏sũakɛ̀nɛ́, ɔ̃
aa gɛ̀má. Siliɔ lȉgua, ɔ̃ Isailiɔ bòokpà bɔaańnɔ lán
blè kpàsa nɛ́na lɛɛ plaɔwa. 28 Ɔ Lua gbɛ̋pi mɔ ò
Isailiɔ kíaɛ à mɛ̀: Dii mɛ̀ lá Siliɔ lɛ́ e sȉsȉɔ diin a ũ,
guzulɛ diin a ũo, á aà zȉgɔ̃ wiilaɛ beeɔ nanɛ ń ɔzȉɛ,
níɔ dɔ̃ kɛ́ ámɛaa Dii. 29 An bòoɔ bɔaa ń kɔ̃o màa e

gɔɔ sopla, a gɔɔ sopladepi zĩ́ ɔ̃ aa nà zĩwa. Ɔ Isailiɔ
Sili kɛ̀sɛdeɔ dɛ̀dɛ gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ basɔo (100.000)
gɔɔ doũpizĩ. 30 Kɛ́ an gbɛ̃́ pɔ́ gɔ̃̀ɔ lɛ̀kɔ̃wa Afɛki wɛ̃́lɛu,
ɔ̃ a bĩ́i kwɛ̀ńla. Gbɛ̃́piɔ gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ baasɔo
ń plao (27.000). Bɛnadada bàalɛ̀ sĩ wɛ̃́lɛu sɔ̃, à ùlɛ
kpɛ́u kpɛa. 31 Aà ĩwaɔ ò̃ɛ̀: Wá mà Isaili kíaɔ gbɛ̃kɛ
vĩ. Wà zwã̀nkasaɔ dɔ wá pi, wà ba dɔ wá nɔɛ, wí
bɔ gɛ aà le. Wĩliɔ dɔ̃o tó a n tó. 32 Ɔ aa zwã̀nkasaɔ
dɔ̀ ń pi, aa ba dɔ̀ ń nɔɛ, aa gɛ̀ Isailiɔ kía lè aa mɛ̀: N
zɔ̀blena Bɛnadada mɛ̀ ǹ a tó. Ɔ Isailiɔ kía mɛ̀: Asi
a ku fá! Ma gbɛ̃́ɛ. 33 Yã́pi kɛ̀ gbɛ̃́piɔnɛ àsi na ũ, ɔ̃ aa
yã́pi gbã̀ wà kũ̀ aa mɛ̀: Ao, Bɛnadadaá n gbɛ̃́ɛ. Ɔ
kí mɛ̀: A gɛ à aà sɛ mɔò. Kɛ́ Bɛnadada mɔ̀, ɔ̃ Ahabu
ò̃ɛ̀ aà gɛ̃anɔ a sɔ̃́gou. 34 Ɔ Bɛnadada ò̃ɛ̀: Wɛ̃́lɛ pɔ́ ma
mae sĩ n maewaɔ, má ɛa sɔaanɛ, níɔ laata Damasi
lá ma mae kɛ̀ Samaliwa. Ɔ Ahabu mɛ̀: Wà lɛdoũkɛ
bee musu, mí n gbaɛ. Ɔ à lɛdoũkɛ̀aànɔ à aà gbàɛ.

Ãnabi kĩ Ahabu daa yã́u

35 Dii ò ãnabi gãli gbɛ̃ɛɛ à o a gbɛ̃́deeɛ aà a lɛ́. Kɛ́
ãnabipi ò̃ɛ̀, ɔ̃ à gĩ. 36 Ɔ a ò̃ɛ̀: Lá ni Dii yãmao, tó n
kɛ̃a, nɔ̀ɔmusu a n dɛɛ. Kɛ́ à gɛ̃̀zɛa, ɔ̃ nɔ̀ɔmusu aà è a
dɛ̀.* 37 Ãnabipi gbɛ̃e è lɔ, ɔ̃ a ò̃ɛ̀ aà a lɛ́. Ɔ à aà lɛ̀, à
kɛ̀ĩa. 38 Ɔ ãnabipi zwãa kù a wɛ́a à azĩa lĩlɛ, ɔ̃ à gɛ̀
lɛ́ kí dã́ zɛ́ lɛ. 39 Kɛ́ kí lɛ́ gɛ̃, ɔ̃ ãnabipi lɛzùaàzi à mɛ̀:
Mapi n zɔ̀blena, kɛ́ ma gɛ zĩlau, ɔ̃ gbɛ̃e mɔ̀ ma kĩ́i ń
gɔ̃ɛeo, à mɛ̀ màɔ aà dɔ̃́aɛ. Tó má tò à pĩlia, ma wɛ̃ni
gɛ̃̀ yã́uɛ, ge má ñabo ã́nusu kiloo bla sɔosaiɛ. 40 Kɛ́
ma laai tà gupãlei, ɔ̃ gɔ̃ɛpi gɛ̃̀zɛa. Ɔ Isailiɔ kía ò̃ɛ̀: Lá
wa ĩadama ɔ̃ ń ò we. 41 Ã zwãapi gò a wɛ́a kpakpa,

* **20:36** 1Kia 13.24

ɔ̃ Isailiɔ kía aà dɔ̏ ãnabi ũ. 42 Ɔ ãnabipi ò̀ɛ̀: Dii mɛ̀ lá
n gɔ̃ɛ pɔ́ á dȉlɛ aà ga gbàɛ, n wɛ̃ni gɛ̏ yáuɛ, n zȉgɔ̃ɔ i
gaga aà zȉgɔ̃ɔ gɛ̃ɛ ũ. 43 Ɔ Isailiɔ kía dàzɛu, àlɛ tá a bɛ
Samali. Aà nɔ̀sɛ yà, à oosȉsi.

21

Nabɔti vɛ̃ɛbu

1 Bee gbɛa Yezɛlɛɛ gbɛ̃e ku, aà tɔ́n Nabɔti. A vɛ̃ɛbu
vȉ Yezɛlɛɛ, Samali kí Ahabu bɛ saɛ. 2 Ɔ Ahabu ò̀ɛ̀: N
n vɛ̃ɛbu kpaa mà kɛ dò kaa ũ, asa a ku ma bɛ saɛɛ,
mí vɛ̃ɛbu pɔ́ a maa dɛ beea kpama a gɛ̃ɛ ũ. Tó ń
yei, má ȁabonɛ ń ánusuo a bɛɛɛ lɛ́u. 3 Ɔ Nabɔti ò
Ahabuɛ: Kai, a kɛo! Má fɔ̃ túbi pɔ́ ma deziɔ tòmɛɛ
kpamao. 4 Ɔ Ahabu nɔ̀sɛ yà, à tà bɛ ń oosisio, kɛ́
Yezɛlɛɛ gbɛ̃́ Nabɔtipi ò̀ɛ̀ á túbi pɔ́ a deziɔ tòɛ kpawào
yái. Ɔ à wȕlɛ a liiwa, à aɛdɔ̀ gȉwa, à gȉ pɔblei.
5 Aà na Zezabɛli mɔ̀ aà là à mɛ̀: Bɔ́mɛ n le n oosȉsi,
ńlɛ pɔbleo ni? 6 Ɔ a wèwà à mɛ̀: Má ò Yezɛlɛɛ
gbɛ̃́ Nabɔtiɛ ma mɛ̀ aà a vɛ̃ɛbu kpaa, mí ȁaboɛ̀ ń
ánusuoɛ. Tó vɛ̃ɛbu pãle a yei sɔ̃, mí kpawà a gɛ̃ɛ
ũ. Ɔ à mɛ̀ á kpao. 7 Ɔ Zezabɛli ò̀ɛ̀: N Isailiɔ kíakɛ
yãkɛan wea? Fɛlɛ pɔble ń pɔnao, má Yezɛlɛɛ gbɛ̃́
Nabɔti vɛ̃ɛbu enɛ.

8 Ɔ à láɔ kɛ̀kɛ̃ ń Ahabu tɔ́o, à aà tãana seela
kɛ̀wà, a kpȁsãkpãsã gbɛ̃zɔ̃ɔ ń kíabui pɔ́ kú Nabɔti
wɛ̃́lɛ guuɔnɛ. 9 Lápiɔ guu à mɛ̀: A lɛyegɔɔ dilɛ, í a
kpàwakɛ. A zɔ̃lɛkȉi maa kpa Nabɔtiwa gbɛ̃́ɔ guu, 10 í
gbɛ̃́ giaɔ wɛɛlɛ gbɛ̃ɔn pla à ń kálɛ aà aɛ. Aai yãdɔwà
aa mɛ à Lua ń kíao tɔbɛ̃ɛsȉɛ, í aà kũ bɔaànɔ wɛ̃́nkpɛ
à aà pápa ń gbɛo à dɛ. 11 Ɔ Nabɔti wɛ̃́lɛ gbɛ̃zɔ̃ɔ ń
kíabuiɔ kɛ̀ lá Zezabɛli ò taala pɔ́ á kpȁsãnɛ́ɔ guuwa.

12 Aa lɛyegɔɔ dȉlɛ, ɔ̃ aa zɔ̃lɛkȉi maa kpà Nabɔtiwa
gbɛ̃́ɔ guu. 13 Ɔ gbɛ̃́ gia gbɛ̃ɔn plapiɔ mɔ̀ zɔ̃̀lɛ aà aɛ, aa
yãdɔ̀wà gbɛ̃́ɔ wáa aa mɛ̀ à Lua ń kíao tɔbɛ̃ɛsȉɛ. Ɔ wà
aà kũ̀ wà bɔ̀aànɔ wɛ̃́nkpɛ, wà aà pàpa ń gbɛo wa dɛ̀.
14 Ɔ wà lɛ́kpãsãkɛ̀ Zezabɛliɛ wà mɛ̀ wà Nabɔti pàpa
ń gbɛo wa dɛ̀.

15 Kɛ́ Zezabɛli mà wà Nabɔti pàpa ń gbɛo wa dɛ̀,
ɔ̃ à gɛ̀ a ò Ahabuɛ à mɛ̀: Fɛlɛ gɛ Nabɔti vɛ̃ɛbu pɔ́ à
gȉonɛ́pi sɛ n pɔ́ ũ, asa a ku lɔo, à gà. 16 Kɛ́ Ahabu mà
Nabɔti gà, ɔ̃ à fɛ̀lɛ lɛ́ gɛ́ aà vɛ̃ɛbu sɛ́i a pɔ́ ũ.

17 Ɔ Dii yã'ò Tisɛbɛ gbɛ̃́ Ɛliaɛ à mɛ̀: 18 Fɛlɛ gɛ́ Samali
kí Ahabu lei. A gɛ̀ Nabɔti vɛ̃ɛbu sɛ́i, a ku we. 19 Oɛ̀
ma Dii ma mɛ̀, gbɛ̃́ ɔ̃ a dɛ̀ à mɔ̀ a túbi sɛ́io lò? Ní oɛ̀
lɔ, gu pɔ́ gbɛ̃ɔ Nabɔti au sãsãu, we aa aàpi pɔ́ sãsãu
sɔ̃.

20 Kɛ́ Ahabu Ɛlia è à mɛ̀: Ma ibɛɛ, n bɔa fá! Ɔ Ɛlia
òɛ̀: Ee, ma bɔma kài! Asa n nzȉa kpà yã́ pɔ́ kɛ̀ Diiɛ
vãiwaɛ. 21 Ɔ Dii mɛ̀ á vãikɛnɛ, á kɛ n buiɔnɛ sàabu.
N gɔ̃ɛe a gɔ̃ Isaili bùsuuo, wɛ̃́ɛn nò, zɔn nò. 22 Á kɛ n
uaɛ lá á kɛ̀ Nɛba nɛ́ Yeloboaũ uaɛwaɛ, lá á kɛ̀ Ahia
nɛ́ Baasa uaɛwa, asa n Isailiɔ daa duunkɛau aà pɔ
fɛ̀lɛɛ̀. 23 Zezabɛli sɔ̃, Dii mɛ̀ gbɛ̃ɔ aà so Yezɛlɛɛ bȉ́i
saɛɛ.* 24 Gbɛ̃ɔ n gbɛ̃́ pɔ́ aa gaga wɛ̃́lɛuɔ só, bãɔ i n
gbɛ̃́ pɔ́ aa gaga sɛ̃uɔ ble.

25 Gbɛ̃e ku yãa lán Ahabuwao, à azȉa kpà yã́ pɔ́
Dii yeiowaɛ, mɛ́ aà na Zezabɛli ȉ tɛ́kpaaàgu. 26 A yã́
pɔ́ wa ye a gȉyãio kɛ̀ maamaaɛ, à tɛ̀ tã́aɔzi lán Amɔle
pɔ́ Dii ń yá Isailiɔnɛɔwaɛ.

27 Kɛ́ Ahabu yã́pi mà, à a ula ga kɛ̃̀ à zwã̀nkasaɔ
dà, ɔ̃ à lɛyè. A ȉ ń zwã̀nkasapiɔ daa, à táa'ò

* **21:23** 2Kia 9.36

busɛbusɛ. 28 Ɔ Dii ò Ɛliaɛ: 29 Ŋ̀ è lá Ahabu azi̍a
bùsamɛɛa? Lá à azi̍a bùsamɛɛ, má vãipi kɛ aà uaɛ
aà gɔɔo. Aà nɛgɔ̃ɛ ɔ̃ má vãipi kɛ aà uaɛ.

22

Ãnabi Mise yã́ pɔ́ a su oa Ahabuɛ (2Lad 18.1-27)

1 A kà wɛ̃̀ àaɔ̃ kɛ́ Siliɔ ń Isailiɔ i zi̍ka ń kɔ̃oo. 2 A
wɛ̃̀ àaɔ̃depi guu ɔ̃ Yudaɔ kí Yosafa gɛ̀ Isailiɔ kía lè.
3 A mɔ lè Isailiɔ kía ò a gbɛ̃́ɔnɛ yãa à mɛ̀: Á dɔ̃ kɛ́
Lamɔtu Galada á wá pɔ́ɛ yãao lò? Kási wi a sia Siliɔ
kíawa yãkɛkɛo. 4 Ɔ à Yosafa là à mɛ̀: Nyɔ̃ gɛmanɔ
zi̍u Lamɔtu Galadao lé? Ɔ Yosafa wèwà à mɛ̀: Wá
doũɛ, ma gbɛ̃́ɔá n gbɛ̃́ɔnɛ. Ma sɔ̃́ɔá n sɔ̃́ɔnɛ. 5 Ɔ à
ɛ̀a mɛ̀: Dii la gi̍a. 6 Isailiɔ kíapi ãnabi ɛgɛnaɔ kɛ̀aa
gbɛ̃ɔn ɔ̀aa pla taawa, ɔ̃ à ń lá à mɛ̀: Mà gɛ́ zi̍u Lamɔtu
Galadadeɔwa yã̀, ge mà kã́maboɛ? Ɔ aa wèwà aa
mɛ̀: Gɛ́! Dii a ń nanɛ n ɔzi̍ɛ. 7 Ɔ Yosafa mɛ̀: Dii ãnabi
ku la, wà e wà aà laoa? 8 Ɔ Isailiɔ kía wèwà à mɛ̀:
Gɔ̃ɛe ku lɔ, aà tɔ́n Mise, Imɛla nɛ́ɛ. A fɔ̃ yãgbɛawɛ̃ɛ
Diiwa, ãma má yeaàzi no, asa i̍li àsi maa omɛɛ ziio,
sema a bɛ̃̀ɛ. Ɔ Yosafa mɛ̀: Ŋsu o màao kí! 9 Ɔ Isailiɔ
kía a i̍wae si̍si, a ò̀ɛ: Gɛ ǹ Imɛla nɛ́ Mise sísi aà mɔ
kpakpa. 10 Isailiɔ kía ń Yudaɔ kí Yosafao baade a
kible'ula daa, aa zɔ̃lɛa ń báaɔwa pɔ́wɛngbɛ̃zɛ pɔ́ kú
Samali bi̍̃ibɔlɛ saɛ, ɔ̃ ãnabi ɛgɛnapiɔ lɛ́ yãyaaa'o ń aɛ.
11 Kenaana nɛ́ Zedekia mɔsi pi̍ lán kɔ́baɔwa à mɛ̀:
Dii mɛ̀ kɔ́baɛ beeɔ ɔ̃ ńyɔ̃ Siliɔ zɔ̃zɔ̃ò ǹ ń dɛdɛò píi. 12 Ɔ
ãnabipiɔ lɛ́ yã́ doũ o ḿpii aalɛ mɛ: Gɛ́ lɛ́lɛi Lamɔtu
Galadawa, ńyɔ̃ fuao. Dii ń nánɛ n ɔzi̍ɛ. 13 Gbɛ̃́ pɔ́ gɛ̀
Mise sísii ò̀ɛ: Ãnabi dãɔ lɛ́ kɛ̀ doũɛ laɔ! Ási maa aalɛ

o kíɛ. Yã̂ doũpi o sɔ̃, àsi maa oɛ̀. 14 Ɔ Mise mɛ̀: N̄ Dii
kuao, yã́ pɔ́ Dii òmɛɛ, bee má o kípiɛ.

15 Kɛ́ à kà, ɔ̃ kí aà là à mɛ̀: Mise, wà gɛ́ zi̍u Lamɔtu
Galadawa yà̰, ge wà kã́maboɛ? Ɔ a wèwà à mɛ̀: Gɛ́
lɛ́lɛiwà mɛ̀! Nyɔ̃ fuao. Dii ń nánɛ n ɔzi̍ɛ. 16 Ɔ kí òɛ̀:
Gɛ̃n ũma ń ye mà onɛ ńsu ɛɛtomɛɛo ni? Si̍ana o ń
Diio. 17 Ɔ Mise mɛ̀: Ma Isailiɔ è fãaaa si̍si̍ɔ pɔlɛu lán
sã pɔ́ dãna vi̍oɔwa.* Ɔ Dii òmɛɛ, gbɛ̃́piɔ dɔaana vi̍o,
an baade tá a bɛ ń a aafiao. 18 Ɔ Isailiɔ kía ò Yosafaɛ:
Ni ma we ya? Mi onɛ i̍li àsi maa omɛɛo, sema a
bɛ̃̀ɛo lò? 19 Ɔ Mise ɛ̀a mɛ̀: Dii yãma! Ma Dii è zɔ̃lɛa
a gi̍naa,† luabɛ gbɛ̃́ɔ zɛa aà saɛ píi ɔplaai ń zɛɛio.‡
20 Ɔ Dii mɛ̀: Démɛ a e kɔ̃nikɛmɛɛ Ahabuɛ aà gɛ́ lɛ́lɛi
Lamɔtu Galadawa, i ga wei? Ɔ wã́anɛ ò kɛ́wa, lootɛ̃
ò kɛ́wa. 21 Ɔ nisi̍nae bɔ̀ mɔ̀ zɛ̀ Dii aɛ à mɛ̀: Mámɛ má
gɛ́ kɔ̃nikɛɛ̀. Ɔ Dii aà là à mɛ̀: Nyɔ̃ kɛ kpelewa ni? 22 Ɔ
a wèwà à mɛ̀: Má gɛ sóso ká aà ãnabiɔnɛ ń lɛ́u nisi̍n
ɛɛde ũɛ.§ Ɔ Dii mɛ̀: Nyɔ̃ kɔ̃nikɛɛ̀, ńyɔ̃ fuao. Gɛ ǹ kɛ
màa. 23 Màa nisi̍n ɛɛdepi sòso kà n ãnabiɛ beeɔnɛ
ń lɛ́u ḿpii, kási sɔ̃ àsi bɛ̃̀ɛ ɔ̃ Dii ò n yã́ musu. 24 Ɔ
Kenaana nɛ́ Zedekia gɛ̀ Mise sãnkɛ à mɛ̀: Zɛ́ kpele
Dii Nisi̍na sɛ̀ à gòa à gɛ̀ yã'ònɛi? 25 Ɔ Mise wèwà à
mɛ̀: Gɔɔ pɔ́ n gɛ ulɛi kpɛ́u kpɛa, gɔɔ bee ńyɔ̃ dɔ̃. 26 Ɔ
Isailiɔ kía mɛ̀: A Mise kũ taò wɛ̃́lɛ kía Amɔ ń ma nɛ́
Yoasio ki̍i. 27 I oné ma mɛ̀ aa aà dakpɛu, aaiɔ pɛ̃ɛ ń
ío kpawà yɔɔyɔɔ e mà gɛ suò aafia. 28 Ɔ Mise mɛ̀: Tó
n su aafia, Dii mɛ́ i damɛɛ má ònɛo. Ɔ Mise ɛ̀a mɛ̀: A̍
baade píi ma yã́pi màò lò?

* **22:17** Nao 27.17 † **22:19** Isa 6.1 ‡ **22:19** Yob 1.6 § **22:22**
2Tɛs 2.11-12

Ahabu gaa Lamɔtu Galada (2Lad 18.28-34)

29 Isailiɔ kía ń Yudaɔ kí Yosafao gɛ̀ Lamɔtu Gal-
ada. 30 Ɔ Isailiɔ kía ò Yosafaɛ: Má azi̋a lilɛɛ, mí si
zi̋u. Mpi sɔ̃ ǹyɔ̃ ku la ń n kible'ulao daa. Ɔ Isailiɔ
kía azi̋a li̋lɛ à si̋ zi̋u. 31 A̋ mɔ lè Siliɔ kía ò a sɔ̃́go
dɔaana gbɛ̃ɔn baakwi ń plaoɔnɛ à mɛ̀: A̋su gbɛ̃e wɛ
zi̋piuo, nɛ́fɛ̃nɛnan nò, gbɛ̃zɔ̃ɔn nò, sema Isailiɔ kía
ado. 32 Kɛ́ sɔ̃́go dɔaanapiɔ Yosafa è, aalɛ e Isailiɔ
kíaɛ. Kɛ́ aa sùwà, ɔ̃ Yosafa wiilɛ̀. 33 Kɛ́ aa è Isailiɔ
kía no, ɔ̃ aa aà tò we.

34 Kɛ́ gbɛ̃e ka tɔ̃̀ Isailiɔgu pã yã̋i, ɔ̃ à gɛ̀ Isailiɔ kíapi
pà à gɛ̃̀ aà mɔ̀ ula pɛɛki̋iɔ zãnguo. Ɔ a ò a sɔ̃́godeɛ:
Lɛliaa wà bɔ zi̋u, wà ma wiwiɛ we. 35 Zi̋pi gbãakṹ̀
gɔɔ bee, mɛ́ wa kípi kṹkũa zɛa a sɔ̃́go guu, aà aɛ dɔa
Siliɔwa. Gu pɔ́ wà aà wi̋wiupi lɛ́ aubɔ, àlɛ ká sɔ̃́go
guu. Oosi ɔ̃ à gà. 36 Kɛ́ i̋atɛ̃ lɛ́ gɛ̃ kpɛ́u, zi̋gɔ̃ɔ wiilɛ̀kɔ̃i
aa mɛ̀ baade tá a bùsuu e a bɛ wɛ̃́lɛu. 37 Màa kípi gà,
ɔ̃ wà aà gɛ sɛ̀ sùò Samali wa vi̋̀. 38 Wà aà sɔ̃́go pi̋pi
Samali íkalɛki̋i, gu pɔ́ káaluaɔ i̋ zu'ou, ɔ̃ gbɛ̃ɔ mɔ̀ aà
au sã̀sã lá Dii òwa.

39 Ahabu yã́ ki̋niɔ ku Isaili kíaɔ ladau, yã́ pɔ́ a kɛ̀ɔ
píi ń kpɛ́ pɔ́ a dɔ̀ ń wesa swaao ń wɛ̃́lɛ pɔ́ a kɛ̀kɛ kàlɛɔ.
40 Kɛ́ Ahabu gà, ɔ̃ aà nɛ́ Aazia zɔ̃̀lɛ aà gbɛu.

Yudaɔ kí Yosafa (2Lad 20.31-21.1)

41 Isailiɔ kí Ahabu kpalablea wɛ̃̀ síiɔ̃de guu ɔ̃ Asa
nɛ́ Yosafa gɔ̃̀ Yudaɔ kía ũ. 42 Aà wɛ̃̀ bla sɔosaide guu
ɔ̃ à kpalablèu, à zɔ̃̀lɛ báawa Yelusalɛũ wɛ̃̀ baasɔoɛ.
Aà da tɔ́n Azuba, Seli nɛ́ɛ. 43 A̋ zɛ̀ ń a mae Asa yãkɛaɔ

yā́pii musuɛ, i pãalɛo, à yā́ pɔ́ Dii yei kɛ̀. 44 N̄ beeo
i gulɛsȉ pɔ́ wa bòɔ daaȉo. E tia wȉɔ sa'owàɛ, wȉɔ
tulaletikatɛa we.
45 Yosafa na ń Isailiɔ kíao. 46 Aà yā́ kȉniɔ ku
Yuda kíaɔ ladau, aà nɛgɔ̃nkɛyãɔ ń zȉ pɔ́ a kàɔ píi.
47 Tā́akpɛ káalua kȉni pɔ́ gɔ̏ aà bùsuu za a mae Asa
gɔɔɔ, à ń mȉdɛ píiɛ. 48 Ɛdɔũ bùsu kía vȉo, ɔ̃ Yosafa
dɔaana dȉlɛnɛ́.
49 Ā ísia gó'ilɛnaɔ kɛ̀ aa gɛ́ vua sɛ́i Ofii, kási aai e
bɔ̀ ń táo ísiaao, ɔ̃ aa wȉwi Ɛziɔ̃gɛbɛɛɛ. 50 Gɔɔ bee ɔ̃
Ahabu nɛ́ Aazia ò Yosafaɛ aà to a gbɛ̃́ɔ da ísiaa ń aà
gbɛ̃́ɔ sãnu, ɔ̃ Yosafa i weio. 51 Kɛ́ Yosafa gà, wà aà
mia kpàkɔ̃i ń aà deziɔ Davidi wɛ̃́lɛu, ɔ̃ aà nɛ́ Yolaũ
zɔ̏lɛ aà gbɛu.

Isailiɔ kí Aazia

52 Yudaɔ kí Yosafa kpalablea wɛ̏ gɛ̃o ń plaode
guu ɔ̃ Ahabu nɛ́ Aazia gɔ̏ Isailiɔ kía ũ Samali, à zɔ̏lɛ
báawa wɛ̏ plaɛ. 53 Ā yā́ pɔ́ Dii yeio kɛ̀ à zɛ̀ ń a de ń
a dao yā́o ń Nɛba nɛ́ Yeloboaũ pɔ́ Isailiɔ dà duunau
yãkɛaɔ. 54 Ā zɔblè Baaliɛ à aà sȉsi, ɔ̃ à Dii Isailiɔ Lua
pɔ fɛ̀lɛɛ̀ lá a mae kɛ̀wa.

Bibeli Luayȁtaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayȁtaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.
If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

lx

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9